

yeni ipek yolu

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ

YIL: 30 • SAYI: 358 • ARALIK 2017

TÜRKİYE BÜYÜMEDE
DÜNYA LİDERİ

PETRO DOLAR SİSTEMİ
ÜZERİNE FARKLI BİR
BAKIŞ AÇISI

KONYA'NIN ÖNE ÇIKAN
İSTATİSTİKLERİ

**YENİ İŞ KURACAKLARA 50 BİN LİRA HİBE,
100 BİN LİRA FAİZSİZ MAKİNE KREDİSİ**

**TÜRKİYE EKONOMİSİNE VE
BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI
AÇISINDAN KOBİ'LERİN ROLÜ:**

KONYA ÖRNEĞİ

**PETRO DOLAR SİSTEMİ ÜZERİNE
FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI**

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

**DÜNYA TİCARETİNE
AÇILAN KAPINIZ**

listofcompany

Siz de bu adreste yerinizi alın
www.listofcompany.com

**İHRACATÇI
FİRMA
REHBERİ**

"dünya ticaretine açılan pencere"

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE
DIŞ TİCARET SERVİSİ

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BAŞLARKEN

ABD Başkanı Trump'un Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıması ve büyükelçiliğin Kudüs'e taşınacağına yönelik açıklaması bu ay içinde, Ortadoğu'da tansiyonun artmasına neden oldu. ABD yönetimi Kudüs konusunda hukuksuz bir karar olarak Kudüs'ü resmen İsrail'in yapmaya çalışıyor. Filistin halkının kanayan yaralarını durdurmak, baskı ve zulmün son bulması için çaba sarf edileceği bir ortamda, Siyonist İsrail'in insanlık dışı uygulamalarına destek mahiyetindeki Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıyan ABD'nin bu kararını kabul etmeyeceğimizi Cumhurbaşkanımız en yüksek ağızdan dile getirmiş ve gerekli diplomatik girişimlere başlamıştır. İslam İşbirliği Teşkilatı'nın aldığı kararla Doğu Kudüs, Filistin'in başkenti olarak tanınmıştır. Ardından Cumhurbaşkanımızın girişimleri ile Türkiye ile Yemen tarafından hazırlanan ve Birleşmiş Milletler'e (BM) üye tüm devletlere "Kudüs'te diplomatik misyon kurmaktan kaçınma" çağrısı yapan karar tasarısı, BM Genel Kurulu'nda 128 oyla kabul edildi. Türkiye, tarihte olduğu gibi günümüzde de Kudüs konusunda dini, vicdani ve insani değerleriyle haklı mücadelesini sürdürecektir. Konya iş dünyası olarak da ne pahasına olursa olsun devletimizin bu konuda atacağı her türlü adımı destekleyeceğimizi belirtmek istiyorum. Aralık ayı içinde açıklanan üçüncü çeyrek büyüme verileri iş dünyası olarak hepimizin moralini yükseltti. Dünyadaki birçok kurum ve kuruluş, 2017'ye girilirken Türkiye ekonomisi için açıkladıkları olumsuz beklentilerini, son aylarda yüzde 6'lara revize etmek zorunda kalıyordu. İşte, üçüncü çeyrek büyüme verileri, bu düzeltmeleri en güçlü bir şekilde teyit ediyor. Çin ve Hindistan'ı geride bırakarak, 3. çeyrek bazında dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi olduğumuzu ortaya koyan bu veriler, ekonomimize olan güçlü inancımızın ve umutlarımızın boşuna olmadığını ortaya koyuyor.

Her şeyden önemlisi Türkiye ekonomisi, 2017 üçüncü çeyrekte son 24 çeyrek, yani yaklaşık 6 yıl gibi uzun bir aranın ardından, yüzde 11,1 ile çift haneli büyüme başarısı göstermiştir. Sanayi sektörümüzün yüzde 14,8 ile oldukça güçlü bir büyüme gösterdiğini görüyoruz. Bu büyüme, ikinci çeyrekteki yüzde 7,2'lik artışa göre belirgin bir hareketlenmeyi işaret etmektedir. Sanayi sektörü üçüncü çeyrek büyümesine 2,6 puanlık çok önemli katkı yapmıştır. Ekonomideki iyileşme ile moral kazanan özel sektörümüzün çalışması, üretmesi istihdam sağlaması bunun yanında artan iç talep, artan ihracat, kredi genişlemesi ve vergi indirimlerinin etkisi ekonomik büyümenin sürükleyicisi olmuştur. 2017'nin ilk üç çeyreğinde elde edilen yüksek büyüme rakamları, Hükümetimizin uygulamaya koyduğu teşvikler ve desteklerin özel sektörde karşılık bulduğunu göstermiştir. Yüksek oranda büyümede en büyük pay özel sektöre aittir. Üreten, yatırım yapan, dünya pazarlarına açılan, istihdam sağlayan; vefakârca çalışarak ülkesinin büyümesinde katkısı olan tüm tüccar ve sanayicilerimize kutluyorum. Sanayi üretimindeki hızlı artışın yanı sıra ihracat ve istihdamda canlanma sürmektedir. Ekonomik göstergeleri etkileyen tüm bu olumlu gelişmelerle birlikte 2017'nin tamamında beklentilerden daha yüksek bir büyüme gerçekleşeceğini öngörmekteyiz. Küresel ekonomide Türkiye kararlılıkla, istikrarlı yoluna devam etmektedir. 2016 ikinci yarısından itibaren ve 2017'de yurt dışı kaynaklı not indirimleri, kur spekülasyonları gibi Türkiye üzerinde uygulanan küresel oyunların amacına ulaşmadığını görmekteyiz. Bu şartlarda yoluna devam eden ekonomimiz için yüksek oranda büyüme büyük bir başarıdır. Hedefimiz bu başarının sürdürülebilir olmasını sağlamaktır. Fakat küresel ekonomi terörü; 2017'de

önce kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri son olarak da kurları suni şişirme çabalarıyla ekonomimiz üzerinde oyunlara devam etmektedir. Tabi ki ekonomimiz üzerindeki bu oyunlar 2013 yılında başlayan bir provakasyon zincirinin devamıdır. Bu noktada spekülatif döviz kuru hamlelerine karşı dikkatli olmamız gerekmektedir. Öncelikle üyelerimize dövizin anlık hareketlerine karşı sakin olmalarını, gelişmeleri sükûnetle izlemelerini tavsiye ediyoruz. Sürekli olarak dile getirdiğimiz gibi iş yaptığımız para birimi hangisi ise o para birimi ile borçlanmaya devam edeceğiz. Her şeyden önemlisi moralimizi yüksek tutmaya devam edeceğiz. Konya olarak değerlendirirsek her sene Türkiye ortalaması üzerinde büyüme gösteren Konya 2017 yılı da verimli geçirmiştir. Çok büyük bir ihracat potansiyeline sahip olan Konya'nın, 2017'de 1,5 milyar doların üzerinde ihracat yapmasını bekliyoruz. Bu rakam hem şehrimizin ihracatta yeni bir rekor kıracağını göstermekte hem de ülke ihracatından aldığımız payın artacağına işaret etmektedir. Konya için önemli bir göstergede işsizlik oranlarıdır. 2016'da Türkiye'de işsizlik 10,9'a çıkarken TR52'de (Konya-Karaman) 6,1'e düştü. 2017'de ekonominin ılımlı geçmesi ve Cumhurbaşkanımızın başlattığı Milli İstihdam Seferberliğinden beklenenin üzerinde katkı sağlanması ile Konya yeniden yüzde 5 - 6 civarında işsizlik rakamlarına ulaşacaktır. Ülkemiz ve Konya ekonomisi ilerlemeye devam ediyor. Bu ilerleme hepimizin işlerinde ileriye dönük olarak iyileşme sağlayacaktır. Devletimiz, özel sektörün talepleri doğrultusunda işletmelerimizin sorunlarına çözüm olmak için çalışmalarına devam ediyor. Bu konuları yakından takip ederek üyelerimizin devlet teşvik ve desteklerinden faydalanmalarını tavsiye ediyorum. Oda olarak bu konuda tüm işletmelerimize yardımcı olmaya hazırız.

Selçuk ÖZTÜRK
KTO Yönetim Kurulu Başkanı
TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

İÇİNDEKİLER

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Özhan SAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa AKGÖL

GÖRSEL SANAT YÖNETMENİ

M.Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM

ÇİZGİ MEDYA

Mehmet ÇAKIR

www.cizgimedya.net • cizgimedyakonya@gmail.com
Tel: 0507 443 81 07

BASKI-CİLT

Anadolu Ofset - Niyazi GÜVENÇ
Matbaacılar Sitesi Muhabir Caddesi
6. Blok No: 13 • Karatay/KONYA
Telefon: 0332 342 01 60 (pbx) • 0332 342 03 76
www.anadolumatbaa42.com
anadolumatbaa42@hotmail.com
Sertifika No: 34796

DAĞITIM

EKİN Kurye Dağıtım Ltd. Şti.
0332 236 36 12
ekinkurye@hotmail.com • www.ekindagitim.com

YAYIN TÜRÜ

Yerel, Süreli, Aylık

Ayda bir yayınlanır.

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtmek sureti ile kullanılabilir. Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergimizde yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, yayınlanmasın veya yayınlanmasın iade edilmez.

Basım Tarihi: Ocak/2018

YAYIN KURULU

Fehmi ADAM

Murat KOYUNCU

Mustafa ÇALIŞ

Ahmet ŞANLI

İLETİŞİM ADRESİ

KONYA TİCARET ODASI
Vatan Caddesi No.1 Selçuklu-KONYA
www.kto.org.tr
Tel: 0332 221 52 52 • Faks: 0332 353 05 46

BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ

Tel: 0332 221 52 94-221 52 67

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Bayram SADE
Prof. Dr. Çağatay ÜNÜSAN
Prof. Dr. Kerim ÇINAR
Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Abdülkadir BULUŞ
Prof. Dr. Caner ARABACI
Yrd. Doç. Dr. Hasan ÖZÖNDER
Yrd. Doç. Dr. Aziz AYVA

TÜRKİYE EKONOMİSİNE VE BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI AÇISINDAN KOBİ'LERİN ROLÜ: KONYA ÖRNEĞİ

TÜRKİYE BÜYÜMEDE DÜNYA LİDERİ

'YERLİ OTOYA BİZ TALİBİZ'

KONYA'DA BMC GÜÇ GRUBU TEDARİKÇİ ÇALIŞTAYI YAPILDI

DİRENİŞ KARATAY VİZYON TARİHİ BELLİ OLDU

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN KONYA İŞ ÂLEMİNE ETKİLERİ

PETRO DOLAR SİSTEMİ ÜZERİNE FARKLI BİR BAKIŞ

"BITCOIN - KRIPTO PARA"

YENİ İŞ KURACAKLARA 50 BİN LİRA HİBE

YİVSİZ TÜFEKLERİN NAMLU TERTİBATLARINDA YENİLİK

ARTILARI VE EKSİLERİ İLE YAPAY ZEKÂ NEDİR?

AZERBAIJAN

KARAMAN DİVLE OBRUĞU TULUM PEYNİRİ

MUTAF DOKUMALAR KONYA'DA MUTAFAÇILIK

KTO BAŞKANI SELÇUK ÖZTÜRK, TOBB YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI OLDU

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu Üyesi ve Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı oldu.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, aramızdan ayrılan İbrahim Çağlar'ın iş dünyasına önemli hizmetlerde bulunduğunu ifade ederken, Selçuk Öztürk'e de yeni görevinde başarılar diledi. Öztürk de "TOBB Başkanımız M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na ve yönetim kurulu üyelerimize desteklerinden dolayı teşekkür ediyorum. Konuyumuz ve ülkemiz iş dünyası için hayırlı olmasını diliyorum" dedi.

1993 yılında MÜSİAD Konya Şubesi'nin kurucu üyeleri arasında yer alan Selçuk Öztürk, 2005 – 2009 yılları arasında MÜSİAD Konya Şubesi Başkanlığı yaptı. Öztürk, 2011 yılından itibaren Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürüten Öztürk, 2014 Ocak ayında TOBB Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildi. Öztürk,

26.12.2017 tarihinde gerçekleştirilen TOBB Yönetim Kurulu toplantısında Başkan Yardımcılığına seçildi. Öztürk aynı zamanda, KTO Eğitim ve Sağlık Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı ve KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı'nı da sürdürmektedir.

KASIM'DA İHRACAT ARTIŞI YÜZDE 19,9

Konyalı ihracatçılar 2017'de rekor kırmaya devam ediyor. Aylık ihracatını yüzde 19,9 artıran Konya'nın 2017'nin on bir aylık toplam ihracatı 1,4 milyar doları aştı. Tüm uluslararası risklere, kurlardaki dalgalanmalara rağmen ihracat artışının devam ettiğini söyleyen KTO Başkanı Selçuk Öztürk, Konyalı müteşebbislerin çalışma azmi ve girişimcilikleri sayesinde şehir olarak bu başarıları ulaştıklarını söyledi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre Türkiye'de Kasım ayında ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 14,2 artarak 13 milyar 629 milyon dolar olarak gerçekleşti. Açıklanan verilere göre; Konya'da Kasım ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19,9 artışla 140 milyon 847 bin 440 dolarlık ihracat gerçekleştirildi. On bir aylık ihracat rakamı da 1 milyar 417 milyon 687 bin dolar oldu. 2017 yılı on bir aylık toplam rakamı, 2016'ya göre yüzde 16,48 artış göstermiştir.

Kasım ayı ihracat verilerini değerlendiren Konya Ticaret Odası (KTO) Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk, bu yılın Kasım ayı ve on bir aylık toplam ihracatın hızlı artışı devam ettiğini söyledi. Başkan Öztürk, "Türkiye'nin Kasım 2017 ihracat rakamı 13.629.172.743 dolar olup ilimizin Kasım ayı ihracat raka-

mı 140.847.439 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakama göre Konya il bazında Türkiye'nin ihracatının yüzde 1.03'ünü gerçekleştirmiştir. Konya'nın Kasım - 2017 ihracatı Kasım - 2016 ayına göre yüzde 19,97 oranında artış göstermiştir. 2017 yılı on bir aylık ihracat rakamımız da 1.417.687.257 dolar olmuştur. 2017 yılı ilk on bir aylık rakamı, 2016'nın ilk on bir aylık rakamına göre yüzde 16,48 artış göstermiştir. Bu rakama göre 2017'nin ilk on bir ayında Konya, Türkiye ihracatından aldığı payı yüzde 1.05'e çıkartarak il bazında 13. sırada yer almıştır." dedi.

Konya'nın en fazla ihracat yapan 13. il olduğunu vurgulayan Başkan Öztürk, "Konya ekonomimizin potansiyeli, Konyalı tüccar ve sanayicilerimizin çalışkanlıkları, girişimcilikleriyle üretim, ihracat ve istihdam azmi sayesinde ülke

ekonomisindeki canlanmaya katkı olarak Konya'nın ekonomik dinamiklerindeki hızlı artış devam etmektedir. Konya'nın ihracatındaki artış ülkemizin 2017 büyüme rakamlarını da yukarıya taşımaktadır. Konyalı müteşebbislerin çalışma azmi ve girişimcilikleri sayesinde şehir olarak bu başarıları ulaşıyoruz. Tüm tüccar ve sanayicilerimizi kutluyorum. Sağladığı kaynaklar ve verdiği desteklerle tüccar ve sanayicilerimizi her konuda destekleyen Hükümetimizin bu başarıda payı çoktur" dedi. Başkan Öztürk, on bir aylık rakamlara göre, 2017'de yıllık toplam 1,5 milyar dolar üzerinde ihracat hedeflerini gerçekleştireceklerini söyleyerek, Oda olarak ihracatçılarla işbirliği içinde daha çok çalışarak daha büyük hedefler belirleyeceklerini belirtti.

'YERLİ OTOYA BİZ TALİBİZ'

Star'ın 'Şehir Buluşmaları'nda ilk durağı Konya oldu. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Konya-Mersin arasında YHT çalışmalarının devam ettiğini belirterek "Bir de bunun yanında, yan sanayi konusunda da çok güçlüyüz. Yerli otoyala talibiz" dedi.

TürkMedya yayın kuruluşlarından Star Gazetesi 'Şehir Buluşmaları' adıyla Anadolu'yu dolaşacak. İlk buluşma Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Ticaret Odası ve Selçuklu Belediyesi katkılarıyla önceki gün Konya'da gerçekleşti. Anadolu şehirlerinin nabzını tutmak için düzenlenen zirvede en çok konuşulan konulardan biri de 'Türkiye'nin Otomobil Projesi' oldu. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, yerli otomobile talip olduklarını belirterek, Konya'nın otomobil yan sanayi üretimi ve lojistik imkanları ile bu işin altından kalkabilecek güçte olduğunu söyledi.

YHT'MİZLE AVANTAJLIYIZ

Konya'nın tarım-hayvancılık kenti olarak bilinmesine rağmen, en fazla ihracatın otomotiv yan sanayi ve makine alanlarında yaptıklarını belirten Öztürk şunları söyledi: "Çok ciddi bir sanayi kentiyiz. Yerli otomobile de talibiz. İstiyoruz. Ulaşım konusu gündeme getiriyorlar. 'Limanınız yok diyorlar...' Konya'nın çok daha yeni lojistik merkezi ihalesi yapıldı. Şehrimize dev bir lojistik merkez kuruyor. Konya Karaman arasında Yüksek

Hızlı Tren (YHT) yapımı devam ediyor. Karaman-Mersin YHT'sinin ihalesine de gelecek yıl çıkılacak. 3 yıl içinde o da bitecek. Dolayısıyla liman handikabını ortadan kaldırıyoruz. Lojistik merkezinde yüklediğiniz bir mal, 4 saat sonra Mersin limanda olacak." Türkiye'nin en guru verici projelerinden yerli otoyala bir çok ilin istediğini ancak Konya'nın bu alanda en uygun olduğunu söyleyen Öztürk "Bakın bizim yerli oto konusunda avantajlı olduğumuz bir alanda deprem bölgesi olmamız. Türkiye'nin birçok ilinde bu sorun var ancak bizde yok. Çok

büyük arzularımız var. Kurulacak bir fabrikaya adresimiz çok. Dolayısıyla yerli otoyala hem kapasite hem potansiyel açısından yapabileceğimize inanıyoruz" ifadelerini kullandı.

TÜRKİYE'DEN DAHA HIZLI BÜYÜYORUZ

Konya ekonomisinin, son 15 yılda çok ciddi büyüme gösterdiğini söyleyen Öztürk, "Konya son yıllarda Türkiye ekonomisinden çok daha iyi bir performans gösterdi. İhracat artış hızına, işsizlikteki başarıya ve milli gelir oranlarına baktığımızda bunları net bir şekilde görebiliyoruz. Örneğin Türkiye son 16 yılda ihracatını 5.5 kat artırırken, Konya ihracatını 10 kattan fazla artırdı. Keza işsizlikte de tek hanelerdeyiz. Türkiye'nin kişi başına düşen milli geliri Konya'nunkinden daha az. Dolayısıyla şehrimiz ekonomik olarak çok güçlü ve tam bir sanayi kenti. Konya'nın uzun yıllar tarım ve hayvancılık ile büyümüş bir il olduğunu söyleyen Öztürk "Ancak kendini geliştirerek, alternatif sanayi alanlarında yatırımlarına hız vererek, günceli yakalayabilmiş bir

il Konya. Şimdi de Ar-Ge alanında bir takım gelişmeler yaşanıyor. Bundan bir sene önce sadece 1 Ar-Ge merkezimiz varken, şu an 16 Ar-Ge merkezine sahibiz. İnovasyon konusunda şirketlerimiz kendilerini hızla geliştirdi. Markalaşma konusunda çalışmalarımız devam ediyor. Patent başvurularında Türkiye oranlarının neredeyse üzerindeyiz. En büyük avantajımız tek sektörlü bir yapımızın olmaması" açıklamalarında bulundu.

BELEDİYEÇİLİKTE ÖRNEK OLUŞTURUYORUZ

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek, belediye başkanlığı AK PARTİ döneminde yeni bir sürece girdiğini belirterek "Konya belediye başkanlığında önemli bir marka olduğunu ifade etmek istiyorum. AK PARTİ hükümeti ile birlikte şehircilikte yaşanan sıçramayı Konya'da da gerçekleştirmiş olmanın gururunu yaşıyoruz. Belediye başkanlığı de ikiye ayırmak gerekiyor. 1984'te kadar olan dönemde yetkileri sınırlı bir yönetim şekli vardı. 1984'ten sonraki dönemde imkanlar arttı. Yetkiler arttı. Ama AK PARTİ ile birlikte yetkiler daha da arttı. İmkanlar çoğaldı ve hizmetler arttı. Yerel yönetimlerde 3'üncü evreyi yaşıyoruz ve onun içindeyiz. Biz Konya olarak bu yeni süreçte başarılı bir dönem yaşıyoruz ve örnek oluşturuyoruz" diye konuştu. Konya'nın bir barış şehri olması hasebiyle ayrı sorumlulukları da olduğunu söyleyen Akyürek "Konya'yı geçmiş kadar görkemli bir şehir haline taşıma görevimiz olduğunun farkındayız. Bunu yapmak içinde elimizden geldiğinin fazlasını yapmaya çalışıyoruz. Ancak ana çerçevede şunu hedefliyoruz; Belediyelerin asıl hedefleri nedir... Park-bahçe-alt yapı yapılı. Ama asıl amaç insanların mutlu olmasını sağlamaktır. Konya bu açıdan da üzerine düşeni yapmaktadır" dedi.

NUH ALBAYRAK: "KONYA, İNSANA DOKUNAN PROJELERİ İLE FARKLILAŞIYOR."

Konya'nın belediye başkanlığı konusunda kendini fazlasıyla aşmış bir şehir olduğunu söyleyen Star Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Nuh Albayrak, alt ve üst yapı projelerinin tek başına yeterli olmadığını ifade etti. Köprü, yol ve kavşak gibi mecburi hizmetleri yaparken, insana dokunmanın da önemli olduğunu söyleyen Albayrak "Bunu tam da Konya'da görebiliyorsunuz. Modern binalar, güzel tesisler yapmak mutlaka önemli. Ancak oralar insanları mutlu etmekte önemli. Onlara dokunmak da önemli. Örneğin bugün Konya'da otizmli bireylerin eğitim gördüğü Sobe adında bir vakıf bulunuyor. Bunun dışında dev bir bilim merkezi var, insana dokunma böyle bir şey" dedi.

MURAT ÇİÇEK: "ESKİ TÜRKİYE YOK ARTIK DAHA GÜÇLÜYÜZ"

24 TV Genel Yayın Yönetmeni Murat Çiçek ise Türkiye üzerinde yüzyıllardır oyunlar oynandığını belirterek, geçmişe dönük örneklerle bunu anlattı. Abdülhamit Han'dan başlayan sürecin, Turgut Özal'a kadar uzandığını belirten Çiçek "Neydi, bu liderlerin amacı Türkiye'yi ileri taşımak... Ancak batılı güçler hem bir engel çıkardı. Bugün yapılanda bu.

Ancak eski Türkiye yok. Bu kez daha güçlü ve daha beraber bir ülke var" dedi.

HALİME KÖKÇE "ANADOLU GELİŞTİKÇE REFAH ÜLKEYEYAYILIYOR"

Star yazarı Halime Kökçe de Konya'nın Anadolu'da parlayan bir yıldız olduğunu belirterek "Ülke kalkınmasında, ülke planlaması çok önemli. Ülkenin birkaç şehrine bağlı kalkınma, hem göç diye bir sorun ortaya çıkarıyor, hem de bölgesel gelişmişlik farkları oluşturuyor. Nasıl Anadolu'da Kayseri, Gaziantep gibi üretim anlamında fabrika gibi çalışan illeri varsa, Konya'da bu illerin başında geliyor. Bu da refahın Türkiye geneline yayılmasına ön ayak oluyor.

YAKUP KÖSE "BİRLİK OLMAZSAK YENİ 28 ŞUBAT'LAR YAŞANIR"

Star Gazetesi Yazarı Yakup Köse ise "28 Şubat sürecinin en derin izleriyle yaşana biri olarak, Konya'yı çok daha iyi anlayabiliyorum" dedi. O dönemde üzerinde en fazla baskı olan şehrin Konya olduğunu söyleyen Köse "Henüz 14 yaşındayken hapse girdim. Çocukluğumun ve gençliğimin en güzel dönemlerini demir parmaklıklar arkasında geçirdim. Allah bir daha bize o günleri yaşatmasın. Bunun için birlik ve beraberlik şart. Yoksa yeni 28 Şubatlar yaşanabilir" dedi.

1251. KONFERANS'TA 1251 YILINDA KURULAN KARATAY MEDRESESİ KONUŞULDU

MÜSİAD Konya Şubesi tarafından mutabık olarak düzenlenen toplantıların 1251'incisinde, 1251 yılında kurulan Karatay Medresesi'nin devamı olarak eğitim ve öğretime devam eden KTO Karatay Üniversitesi konuşuldu. Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ile KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bayram Sade, Üniversite'nin akademik ve idari bakımdan geldiği nokta ve üniversite sanayi işbirliğine yaklaşımları hakkında MÜSİAD Konya ve Genç MÜSİAD üyelerini bilgilendirdi.

Çok sayıda MÜSİAD ve Genç MÜSİAD üyesinin katıldığı konferansın açılış konuşmasını yapan MÜSİAD Konya Şube Başkanı Ömer Faruk Okka, "Kurulduğu günden bugüne ciddi bir gelişme yakalayan KTO-Karatay Üniversitesi, her geçen yıl büyümesini sürdürmüştür. 1251 yılında kurulan Karatay Medresesi'nin devamı olarak eğitim ve öğretim hayatına devam eden Üniversitemiz, kentimiz ve ülkemiz için oldukça önemli bir değere sahiptir. Üniversitenin kuruluşundan bugün ki haline gelinceye kadar emeği geçen herkese teşekkür ediyorum" dedi. Başkan Okka'nın ardından sözü alan Konya Ticaret Odası Başkanı-Karatay Üniversitesi Mtevelli Heyet Başkanı Selçuk Öztürk ise, "MÜSİAD Konya, her zaman şehrimize, ülkemize ve tüm İslam âlemine ciddi katkıları olan, birçok fikrin merkezini teşkil eden bir yapı olmuştur, hatta zamanında KTO-Karatay Üniversitemizin kurulması fikrinin de tartışıldığı yer burasıdır. Üniversitemizin kurulmasında, başta kurucu Başkanımız olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum."

"Konya, Anadolu Türk tarihi içerisinde büyük önem ve değere sahip müstesna bir şehirdir. Dünyanın her yerinden İslam âlimleri ve bilim adamları, 13. yüzyılda Konya'da teşkilatlanan ve dönemin

güçlü devletleri arasına giren Anadolu Selçuklu'da toplanarak Konya'yı ilim başkenti haline getirmişlerdir. Konya aynı zamanda, tarihinde üniversiteler şehri olarak bilinmektedir. 1901 yılı itibarıyla İstanbul'da 217 Medrese bulunurken, aynı dönemde Konya'da bugünkü fakülte niteliğinde 570 Medrese bulunmaktaydı. Kuruluşundan, 1. Dünya Savaşı nedeniyle kapandığı 1914 yılına kadar tam 663 yıl eğitim veren, Selçuklu ve Osmanlı döneminin sayılı Medreseleri arasında yer alan Karatay Medresesi'nin 95 yıl sonra eğitime başlaması şehrimizin kültürel zenginliğini gün yüzüne çıkarmıştır.

Her geçen yıl öğrenci sayısı artan KTO Karatay Üniversitesi'nde hedefimiz öncelikle Türkiye'de, gelecekte ise dünyada en iyi üniversiteler arasına girmek. Üniversitemizin yönetimi, dünyaya hükmeden bir tarihin izlerini taşıyan Medrese'yi

dünyaya ışık tutacak ilmin ve fikrin yayılacağı bir Üniversiteye dönüştürerek büyük bir sorumluluğu üzerine almıştır. Bu tarihi sorumluluk ile üniversitemizin her geçen yıl başarılarını artırmak için var gücümüzle çalışmaktayız" diye konuştu.

KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bayram Sade de Üniversite'nin geldiği nokta, akademik, idari durumu ve hazırlanan projelerle ilgili bilgiler verdi. Sade, "Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunduğumuz Akıllı Teknolojiler Merkezi projesinde ciddi mesafe aldık. Türkiye'de sadece birkaç tane Teknik üniversitede olan programda ana sektör olarak tarım makinalarını değerlendireceğiz. Biliyorsunuz ki Konya, tarım makinaları üssü konumdadır. Akıllı Teknolojiler Merkezimizde, üretilen tarım makinaları akıllı dönüşüme çevrilecek. Bu sayede Konya, tarım alanında büyük bir dönüşüme imza atmış olacak. Ayrıca üniversitemizde Sektör danışmanlığı projesi, Çocuk Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Liderlik ve Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi faaliyetleri, Sürekli Eğitim Merkezi, Teknoloji Transfer ofisleri hizmet vermektedir" dedi.

Konferansın sonunda MÜSİAD Konya Şube Başkanı Ömer Faruk Okka, Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ve KTO-Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bayram Sade'ye hediye takdim etti.

ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ CAMİASININ ACI KAYBI

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Yönetim Kurulu Başkanı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı İbrahim Çağlar; geçirdiği kalp krizi sonrası hayatını kaybetti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı İbrahim Çağlar için Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tatbikat Camisi'nde cenaze töreni düzenlendi. Çağlar, kılınan cenaze namazının ardından Sahrayıcedid Aile Kabristanı'na defnedildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Başbakan Binali Yıldırım, İTO Yönetim Kurulu Başkanı Çağlar'ın cenaze namazına katıldı. Erdoğan, İstanbul İl Müftüsü Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz'ın kıldıracağı cenaze namazının ardından yaptığı konuşmada, sözlerine, "Öncelikle değerli kardeşim İbrahim Çağlar'a tekrar Allah'tan rahmet diliyoruz. Rabbim taksiratını hasenata tebdil etsin. Cennetiyle cemaliyle müşerref kılınsın." diyerek başladı.

Erdoğan, "Benim sadece bir kaç cümlem olacak, biz siyasette özellikle son dönem bu yola İbrahim kardeşimizle beraber çıktık. Biz siyasette bu yolda yürürken kendileri de sivil toplum kuruluşları olarak, Türkiye'nin en önemli bir kuruluşu İstanbul Ticaret Odası'na başkan oldu. Fakat irtibatlarımız, ilişkilerimiz kesil-

medi." ifadelerini kullandı.

Cenaze namazına Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan Binali Yıldırım, Cenaze törenine, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, eski Başbakan ve AK Parti Konya Milletvekili Ahmet Davutoğlu, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter Yardımcısı ve Sözcüsü İbrahim Kalın, Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın

Bak, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı ve AK Parti Genel Sekreteri Fatih Şahin, AK Parti Kayseri Milletvekili Taner Yıldız, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Mahir Ünal da katıldı. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu TOBB Yönetim Kurulu üyelerinin de katıldığı cenaze töreninde iş dünyasından çok sayıda isim de yer aldı.

KTO KARATAY'DA “TİCARET AHLAKI VE HELAL KAZANÇ KAVRAMINDA MEVLÂNÂ” SÖYLEŞİSİ

Hiz. Mevlânâ'nın 744. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Törenleri kapsamında Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi'nde, Prof. Dr. Hamdi Döndüren'in moderatörlüğünde, Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik ve Konya Sanayi Odası Başkanı Memiş Kütükcü'nün de katılımıyla “Ticaret Ahlakı ve Helal Kazanç Kavramında Mevlânâ” söyleşisi gerçekleştirildi. Meslek ahlakının önemine vurgu yapan Prof. Dr. Hamdi Döndüren “Kur'an-ı Kerim'de ticaret ayetleri vardır ve bunlardan biri şudur: 'Ey iman edenler! Birbirinizin mallarını batıl yollarla yemeyiniz. Yalnızca karşılıklı ticaret yoluyla yiyebilirsiniz.' Bu mesaj ile gösterildiği üzere emek vermeden, çaba göstermeden yapılan her türlü işten kazanılan para helal değildir. Mevlânâ döneminde Uhuvvet Teşkilatı bunu gerçekleştiriyordu. Günümüzde de esnaf bu bilinçle serbest piyasayı bilinçli ve doğru kullanarak paralarını kazanmalılardır.” ifadelerini kullandı.

Konya Sanayi Odası Başkanı Memiş Kütükcü ise konuşmasında “Ticaret ahlakı ne kadar gelişmişse toplum da o kadar gelişmiştir. Geçmişte ecdadımızın ticareti doğru şekilde yönetmesi örnek almamız gereken olaydır. Eskinin esnaf teşkilatları da bugünün oda ve borsalarıdır. Fiyatların oynanması, karaborsa, dengesiz piyasa toplumun da huzurunu bozar. Kul hakkına en çok dikkat edilmesi gereken yer ticaret hayatıdır.” ifadelerini yer verdi.

Ticaret Borsaları ile İslam Ekonomisi arasındaki ilişkiye değinerek konuşmasına başlayan Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik: “Günümüz dünyasında Ahiliğin kanaat anlayışını yeniden diriltmeye ihtiyacımız var. Dayanışmanın, paylaşımın ve kardeşliğin olmadığı bir iklimde sınırsız kazanma hırsı kimseyi mutlu etmez. Peygamber efendimizin 'Bizi aldatan bizden değildir.' hadis-i şerifleri ışığında ticaret

borsalarının piyasa mekanizması içinde temel rollerini kontrol ettiğimiz zaman, aldanmanın ve aldatmanın önüne geçen, tüccarı ve satıcıyı ortak bir platformda buluşturacak gerçek piyasa fiyatının oluşmasını sağlayabiliriz.” şeklinde sözlerini sürdürdü.

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ise Ahilik ve meslek etiğine ilişkin olarak şöyle söyledi: “Konya Ticaret Odası, geçmişin Ahilik Teşkilatı'dır. Bizler ticaretin temelini daha sağlamlaştırmak için odalar kuruyoruz ki fikir birliği helal kazanç dönüşsün. Benim ticaret felsefem, alın teri ve akıl teri olmayan bir işten pek olumlu şeyler beklenemeyeceği yönündedir. Mevlânâ'nın neslinden gelen bizler de ancak gayret edip çalışmanın sonucunda ticarete başarı ve istihdam sağlayabiliriz.”

744. Vuslat Yıldönümü Uluslararası Anma Törenleri kapsamında gerçekleştirilen “Ticaret Ahlakı ve Helal Kazanç Kavramında Mevlânâ” söyleşisi, yoğun katılım ve hediye takdiminin ardından son buldu.

KONYA'DA BMC GÜÇ GRUBU TEDARİKÇİ ÇALIŞTAYI YAPILDI

Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası ve BMC Grubu işbirliğinde “BMC Güç Grubu Çalıştayı” gerçekleştirildi. Genel Müdürü Dr. Osman Dur, “Konya sanayisi, BMC için önemli tedarikçi şehirlerden biri olmaya aday” dedi. Konyalı sanayicilerin yoğun ilgi gösterdiği Konya Sanayi Odasındaki toplantıda gündem savunma sanayi ve yerli otomobil oldu.

Programda konuşan BMC Güç Grubu Genel Müdürü Dr. Osman Dur, Konya sanayisinin otomotiv sektöründeki gelişmişliğine vurgu yaptı. Konya'nın, otomotiv sektöründe yurt dışına ciddi hizmetler veren bir şehir olduğunu aktaran Dur, “Burada güçlü bir sanayi alt yapısı olduğunu biliyoruz. Bu çerçevede Konya sanayisi, BMC için önemli tedarikçi şehirlerden biri olmaya aday. Zaten Konya, bu hizmetleri vermeye yıllardır devam ediyor, bunu biliyoruz” şeklinde konuştu.

Konya Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Ömer Şen de, Konya sanayisinin, BMC ile birlikte hareket ederek güç grubunun yerli imkanlar ile üretilmesine destek vermeye hazır olduğunu söyledi. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Ramazan Erkuş ise, Türkiye'nin yerli otomobil konusunda ciddi yol kat ettiğini belirterek, Konya'nın yerli otomobil üretimine talip olduğunu hatırlattı. Erkuş şunları söyledi; “Ben öncelikle Ortak Girişim Grubu'nda yer alan ve elini taşın altına koyarak ülkemiz için büyük bir sorumluluk üstlenen Anadolu Grubu, BMC, Kuraça Holding, Turkcell, Zorlu Holding'i can-ı gönülden tebrik etmek istiyorum. Ülkemiz, ekonomisini büyüt-

me noktasında Milli otomobil üretimi karar ile büyük bir adım atmıştır. Konya olarak ülkemizin bu yöndeki adımını sonuna kadar destekliyoruz. Bu konuda Konya olarak biz çok istekliyiz. Konya, yerli otomobil üretimi için uzun yıllardır alt yapısını oluşturmaktadır. 1960'ların başında tarıma dayalı sanayi ile başlayan, 1975 yılında dizel motor üretimi ile sanayileşmesini otomotiv yan sanayi sektörüne kaydıran Konya, o günden bugüne büyük bir tecrübe kazanmıştır. Bu anlamda Valiliğimiz ve Büyükşehir Belediyemizin de destekleriyle Konya Ticaret Odası, Ticaret Borsası, Sanayi Odası, Organize Sanayi Bölgesi ve

MEVKA ile birlikte otomotivde uzman bağımsız bir araştırma kuruluşuna “Konya'da Otomobil Üretilirliği Fizibilite Raporu”nu hazırlattık. Hazırlanmış olduğumuz Rapor'u Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Faruk Özlü ve TOBB Başkanımız M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na bizzat takdim ederek konuyla ilgili görüşlerini aldık. Bu raporda da belirtildiği gibi yerli otomobil üretiminde Konya'nın altyapısı, arazi yapısının çok uygun olması, Türkiye'nin merkezinde yer alması, coğrafi alan, genç nüfus, yüksek potansiyelde işgücü, ikisi devlet, 4 üniversitemizin olması, üniversite sanayi işbirliğinin güçlü olması, Innopark ve inovasyon merkezi, otomotiv endüstrisine yönelik bilgi birikimi ve en önemlisi de Konya'daki tüm kurum ve kuruluşların birlik ve beraberlik içerisinde hareket edebilme kabiliyet avantajı olduğunu ortaya koymaktadır. Programın devamında BMC Güç Grubu Genel Müdürü Dr. Osman Dur, Genel Müdür Yardımcısı Dr. Mehmet Demiroğlu ve Üretim Direktörü Osman Gürsen Arslan, Konyalı sanayicilerin sorularını yanıtladı.

ARABULUCULUKTA BAŞARI YÜZDE 90

Konya Ticaret Odası “Çalışma Hayatı Mevzuatında Yapılan Son Değişikliklerin Değerlendirilmesi ve Hukuk Uyuşmazlıklarının Çözümünde Arabuluculuk” adlı konferans düzenledi.

7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun anlatıldığı konferansta işçi-işveren davalarında zorunlu hale getirilecek arabuluculuk sistemi üzerinde duruldu Konya Ticaret Odası tarafından üyelerine çalışma hayatında yapılan son değişikliklerden olan 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun anlatıldığı konferansta açılış konuşmasını KTO Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Emin Gürbüz yaptı. Gürbüz, “7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu 25 Ekim 2017 tarih ve 30221 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İş Mahkemelerinin kuruluş, görev, yetki ve yargılama usulünün düzenlendiği bu kanunla İş mahkemelerinin görev alanına giren bir kısım işveren ve işçi uyuşmazlıklarında arabuluculuk dava şartı olarak kabul edilmiştir” şeklinde açıkladı. Kanunun kısa sürede ve az maliyette çözümler sunduğunu dile getiren Mehmet Emin Gürbüz, “Mahkemelerin iş yükünü hafifletecek ve zaman tasarrufu sağlayacak olan arabuluculuk sistemi 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren işçi işveren davalarında zorunlu hale getirilmiş oluyor. Yani mahkemelerde yoğunluklara neden olan sonuçlanması çok uzun zaman alan işçi-işveren uyuşmazlıkları öncelikle arabulucular yoluyla giderilmeye çalışılacaktır. Böylece uyuşmazlıklar kısa sürede ve daha az masrafla çözüme kavuşturulabilir” diye konuştu.

Mahkemelerin iş yükünü hafifleten arabuluculuk sisteminin başarısını aktaran Mehmet Emin Gürbüz, “2017 yılı ocak ayından bugüne kadar ülkemizde yaklaşık 20 bin davanın arabuluculuk sistemi yoluyla çözüme kavuşturulduğu belirtilmektedir. Bu da iş mahkemelerinin anlaşmazlık davaları ile ilgili iş yükünün azaltıldığı anlamına gelmektedir. Sistemin uygulamaya girmesiyle 2018 yılında arabuluculuk ile çözülen dava sayısının 400 bine ulaşacağı beklenmektedir. 2016 yılında Türkiye genelinde ayda yaklaşık 250-300 dosya çözülür iken günümüzde bu rakamlara bir gün içerisinde ulaşılır olmuştur. Başarı oranları yüzde 90’lar seviyesine çıkmıştır. Arabuluculuk sistemi yaklaşık 14 milyon işçi ve 1,5 milyon işvereni ilgilendirmektedir” dedi. Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Emin Gürbüz’ün konuşmasından sonra kürsüye gelen KTO Karatay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yalçın Bostancı “Çalışma hayatı mevzuatında yapılan son değişikliklerin değerlendirilmesi ve hukuk uyuşmazlıklarını çözümünde

arabuluculuk” konferansını verdi. Bostancı iş dünyası ve çalışma hayatı için önem arz eden; iş mahkemeleri, kıdem ve ihbar tazminatı, işveren ve işçi uyuşmazlıkları, arabuluculuk, iş güvencesi, iade davaları ve mevzuattaki son değişiklikler gibi konular hakkında Konya Ticaret Odası üyelerini bilgilendirdi. Bostancı şöyle devam etti: “SSK’ya karşı açılan davalarda bir başvuru öngörüldü, zaten vardı. Küçük bir değişiklik bir anlamda bütünü revize edilmiş oldu. Daha sonra zaman aşımı sürelerinde özellikle iş veren tarafında çok ciddi bir eleştiri vardı. Kıdem tazminatı, İhbar tazminatı gibi herkesin bildiği tazminatlarda, 10 yıllık zaman aşımı çok yüksek olduğu dolayısıyla iş yerlerinde kayıtlarını bile 10 yıl tutulmadığı, 10 yıllık önceki bir uyuşmazlık ile ilgili olarak tanıkların bulunmasının zor olduğu, olayın gerçekte nasıl olduğunun ortaya çıkmasının zor olduğu, gibi eleştiriler vardı ve bunla ilgili değişiklikler yapıldı.” Bostancı “Arabuluculuk genel olarak nedir ve Ne avantajları vardır” gibi soruları da yanıtlayarak şunları söyledi: “Bir uyuşmazlık ne için arabuluculuğa götürülür? Şimdi sadece iş hukukundan konuyu kurtarmak lazım. Çok ciddi uyuşmazlık var, şirketin çok önemli ve gizli kayıtları mahkemeye sunulduğu zaman aleni hale geliyor, çünkü bizde yargılama alenidir. Genel bir kural. Arabuluculuğun en önemli tarafı hızlı olmaktır. Ama en önemli tarafı gizlilik. Bir şirket uyuşmazlık çözeceğim diye tüm kayıtları ortalağa dökmesin. Konya’da çok sayıda uyuşmazlığı arabuluculukla çözümlenmesini bekliyoruz.”

KTO’DA MERKEZİ SATINALMA SEMİNERİ

Konya Ticaret Odası, Konya iş dünyası ve üyelerini “Merkezi Satınalma” konusunda temel ve güncel konular hakkında bilgilendirmek amacıyla “Merkezi Satınalma Semineri” düzenledi. Satın Alırken Kazanmanın en İyi Yolu Türkiye ve Konya’nın Yapması Gerekenler isimli seminer Kurumsal Danışman Melik Tolga Seyrek tarafından verildi. Seminerde merkezi satın almanın tedarik zinciri ve satın alma uygulamalarında en etkili, en faydalı ve en stratejik satın alma modeli olduğu anlatıldı. Bu kapsamda merkezi satın alma, firmaların satın alma kalemlerinde ve tedarik gruplarında uzman kişiler katıldı. Semineri veren Kurumsal Danışman Melik Tolga Seyrek, merkezi satın almayı Türkiye menşeli büyük firmalar üzerinden katılımcılara anlattı. Satın alma için kurulacak birimin gider olarak görülmemesini isteyen Seyrek, “Firmaların bireysel olarak düşük maliyetlerle alamayacağı ücret ve hizmeti, toplu olarak almak mümkün olacaktır. Merkezi satın almanın odalar bünyesinde kurulacak satın alma komiteleriyle şeffaf bir biçimde yapılacağı gibi firmaların satın alma uzmanlarının ortak çalışması ile de

yürütülebilir. Merkezi Satın almada çalıştırılacaklar gider kalemi olarak görülmemeli, zarardan kâr olarak görülmelidir” şeklinde konuştu. Seyrek şöyle devam etti: “Tüm dünyada ve dolayısıyla ülkemizdeki ekonomik şartlar gün geçtikçe zorlaşmaktadır. Bu durum, firmalar çok daha stratejik, verimli, etkin adımlar atamaya zorlanmaktadır. Rekabetin yoğun olduğu sektörlerde, satış karlıklarından çok daha öteye artık kazançlar üretim ve tedarik süreçlerinin her aşamasında sağlayan akıcı iyileştirmeler ile tüm tedarikçi ve işbirliği paydaşları ile yapılan kazan – kazan

uygulamaları sayesinde ekosistemde sağlanan enerjilerle elde edilmektedir. Tedarik zinciri ve satın alma uygulamalarında görülen en etkili, en faydalı, en stratejik, satın alma modelinin ise Merkezi Satın Alma ya da ortak satın alma olduğu söylemek yanlış olmaz. Bugün ülkemizde, çeşitli platformlar aracılığı ile Ortak Satın Alma, Toplu Satın Alma yapılıyor denilebilecek birkaç uygulama olduğu söylenebilecek ise de Koç Topluluğu dışında bu uygulamalar bir Merkezi Satın Alma olması için gerek ve yeterli şartlardaki henüz oldukça uzak olduğunu biliyor ve düşünüyoruz. Bu gün neden satın almayı anlatıyorum? Teknoloji geliyor, ekonomi küreselleşti. Rekabet arttı. Bunları zaten sizler iyi biliyorsunuz. Dolayısıyla buradan çıkan net bir konu var ki oda şu; eğer bir firma, büyük firmalardan, yan sanayi yada tedarikli olacaksa yada sektörde rakipleri varsa, gerçek olan bir şey var ki, satış fiyatları mutlaka bu sektörde, piyasada ürün hizmetleri bir yere sıkıştırarak, yani bu mutlak bir şekilde kalan olacak. Çok büyük bir farklılık yaratmalısınız. İyi bir firma olmazsınız, hiçbir malı istediğiniz fiyata satamazsınız.

KTO'DA, ÜYELERİN TALEPLERİ DOĞRULTUSUNDA 2017 YILINDA SATIŞ VE PAZARLAMA, FİNANS İLE DİŞ TİCARET ALANLARINDA EĞİTİMLER VERDİ

Konya Ticaret Odası Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü tarafından 2017 yılı içerisinde üyelerin talepleri doğrultusunda Satış ve Pazarlama, Finans ve Dış Ticaret alanlarında eğitimler verildi.

Üyelerden gelen talepler doğrultusunda yıllık eğitim programları düzenlediklerini belirten KTO Başkanı Selçuk Öztürk; "Üyelerimizin iş hayatlarına katkı sağlayacağını düşündüğümüz alanlarda eğitimler gerçekleştirdik. Satış ve pazarlama, Finans ve Dış ticaret konuları üyelerimiz için iş hayatında büyük önem taşımaktadır. Bu alanda bir çok sorunla karşılaşan üyelerimiz aldığı eğitimlerle bu sorunları hızlı çözüm üretebilmektedirler." dedi.

2018 yılında yine bu eğitimlerin devam edeceğini ve çok farklı alanlarda da yeni eğitimler gerçekleştireceklerini ifade eden Öztürk üyelerinin bu eğitimlere katılmasının önemli olduğunu, yeni eğitim konularını Konya Ticaret Odası Web adresinden takip edebileceklerini ve ihtiyaç duydukları alanlarda eğitime katılabileceklerini bildirdi.

Konya Ticaret Odası 2017 yılı içerisinde yoğun bir katılımı aşağıdaki eğitimleri gerçekleştirmiştir.

Satış ve Pazarlama Eğitimi: Konya Ticaret Odası ve Konya ABİGEM A.Ş. işbirliği ile üyelerimizin satış ve pazarlama performanslarını arttırmaya yönelik

2017 yılında açtığımız eğitimdir. İlki şubat ayı içerisinde gerçekleştirilen eğitime yoğun talep olması nedeniyle kış ve güz dönemlerinde olmak üzere toplam 10 grup açılmıştır. Eğitimleri Erhan Karagöz Konya Ticaret Odası Meclis Salonunda gerçekleştirmiştir. Eğitimlere toplam 230 kişi katılmıştır.

Finans Eğitimleri: Üyelerimizden gelen talepler doğrultusunda bu sene ilk defa gerçekleştirdiğimiz iki eğitim başlığını kapsamaktadır. Finansal tablo analizinin öneminin kavranması ve Finansal tablo analiz tekniklerinin öğrenilmesi amacıyla "Uygulamalı Finansal Tablolar Analizi" ve işletmelerin yönetim kademelerinde çalışan teknik ve idari personele maliyet muhasebesi hakkında bilgilerin verilmesi, örnek uygulamalar üzerinde çalışarak onların yönetim fonksiyonlarını yerine getirirken daha etkili olmalarına yardımcı olunması amacıyla da "İşletmelerde Maliyet Uygulamaları" eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Eğitim hizmeti KTO Karatay Üniversitesi KARSEM işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Eğitimi KTO Karatay Üniversitesinde görevli Yrd. Doç. Dr. Aynur Akpınar KTO Meclis Salonunda gerçekleştirmiştir. İki eğitime toplam 57 kişi katılmıştır.

Dış Ticaret Eğitimleri: Her sene olduğu gibi bu sene de üyelerimizin ihracatlarını arttırmaya yönelik yılda 2 dönem olmak üzere açılan eğitimlerdir. İlk dönemde 5

başlık olarak açılan ihracat eğitimlerinin güz döneminde 4 başlık olarak açılması planlanmıştır. Eğitim hizmeti Konya ABİGEM'den alınmıştır. Eğitimleri Hakan Akın KTO Meclis Salonunda gerçekleştirmektedir. Nisan-mayıs aylarında gerçekleştirilen eğitim başlıkları şunlardır;

- Dış Ticarete İstihbarat Kaynakları ve Trade Map Kullanım Teknikleri,
  - İhracat ve İthalatta Rekabet Avantajı Sağlayacak Fiyatlandırma – Maliyetlendirme Teknikleri
  - Dahilde İşleme Rejimi ve İhracat Destekleri
  - Dış Ticarete Hedef Pazar ve Müşterilerin Tespiti
  - Dış Ticarete Müzakere ve İkna Teknikleri
- Yukarıdaki eğitim başlıklarına toplam 85 kişi katılmıştır.
- Aralık ayı içerisinde gerçekleştirilecek olan eğitim başlıkları şunlardır;
- Dış Ticarete Hedef Pazar ve Müşterilerin Tespiti
  - Dış Ticarete Müzakere ve İkna Teknikleri
  - İhracatta Fiyat, İthalatta Maliyet Hesaplama ve KDV Uygulamaları
  - Dış Ticaretin Finansmanı ve Ödeme Şekilleri
- Yukarıdaki eğitim başlıklarımız için kayıtlarımız devam etmektedir.

KONYA'DA YABANCI SERMAYELİ / ORTAKLI FİRMALAR BULUŞMASI KONYA'DA, YABANCI SERMAYELİ 256 FİRMA VAR

Konya'da, yabancı sermayeli 256 firma var. MEVKA Genel Sekreter Vekili Savaş Ülger, Türkiye'de toplam 54 bin 038 yabancı sermayeli firmanın bulunduğunu ifade ederek, Konya'da ise, 47 ülkeden 12 ana sektörde faaliyet gösteren 256 firma mevcut olup, Konya bu firma sayısı ile iller sıralamasında 15. sırada yer aldığını belirtti.

Mevlana Kalkınma Ajansı Konya Yatırım Destek Ofisi tarafından Konya'da faaliyet gösteren yabancı sermayeli veya ortaklı firmalarla tanışmak, firmaların faaliyetlerini yürütmede karşılaştığı sorunları ve bu Bakanlık Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü Dış Ticaret Uzmanı Betül Büke Karaçin ve çok sayıda firma temsilcisi katılım sağladı.

Toplantının açılışında konuşan MEVKA Genel Sekreter yabancı sermayeli veya ortaklı firmaların faaliyetlerini yürütmede karşılaştığı sorunları ve bu sorunlara ilişkin taleplerini öğrenmek ve bu doğrultuda birlikte neler yapılabileceğini istişare etmek amacıyla "Konya Yabancı Sermayeli / Ortaklı Firmalar Buluşması" başlıklı bir toplantı düzenlendi.

Programda MEVKA Genel Sekreter Vekili Savaş Ülger'in yanı sıra Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Ramazan Erkuş, Konya Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi Hüsamettin Sönmez, Konya Müteahhitler Birliği Başkanı Şaban Topal, Ekonomi Vekili Savaş Ülger katıldı. MEVKA Genel Sekreter Vekili Savaş Ülger "Mevlana Kalkınma Ajansı olarak, çeşitli destek mekanizmalarımızın yanı sıra yatırım destek ofislerimiz aracılığı ile de bölgemizin iş ve yatırım ortamını yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak, bölgemize yatırım çekmek, yatırım ortamı takip etmek ve yatırım yapacak yerli ve yabancı yatırımcıların izin ve ruhsat işleme-

rini kolaylaştırmak gibi faaliyetleri de yürütmekteyiz. Bugünkü programımızda ise, Konya'da faaliyet gösteren 2016 yılı sonu verilerine göre yabancı sermayeli / ortaklı firmaların ülkemizdeki durumuna bakacak olursak; Türkiye'de toplam 54.038 yabancı sermayeli firmanın bulunduğunu görürüz. Şehrimizde ise, ekonomi bakanlığının 30.06.2017 tarihi itibarıyla yayınladığı verilere göre 47 ülkeden 12 ana sektörde faaliyet gösteren 256 firma mevcut olup, Konya bu firma sayısı ile iller sıralamasında 15. sırada yer almaktadır. Şehrimizdeki yabancı sermayeli firmaların sıralamasında ise ilk 3 sırada 49 firma ile Suriye, 27 firma ile Almanya ve 23 firma ile Trak yer almaktadır. Arzumuz şehrimizde yatırım yapan firma sayısının daha da artmasıdır. Ajans olarak, şehrimizde ve bölgemizde yatırım yapmak isteyen firmalara her türlü desteği vermeye hazır olduğumuzu bu toplantı vesilesi ile özellikle belirtmek istiyorum" ifadelerini kullandı. Açılış konuşmasının ardından programda, Konya YDO Koordinatörü İsmail Ünver katılımcılara Konya ekonomisi ve yatırım ortamı, uluslararası doğrudan yatırımlar ve yabancı sermayeli firmalar konusunda bir bilgilendirme sunumu yaptı. Gerçekleştirilen sunumun ardından programda "Neden Konya?" "Yabancı Yatırımcılar Konya'ya Nasıl Geldi?" "Bürokratik Süreçler/Doğru Bilgiye Erişim" "Yabancılar Açısından Konya / Kültürel ve Sosyal Ortam" "Kurumsal Yapı / İletişim ve İşbirliği" başlıklarında yabancı sermayeli / ortaklı firmaların sorunları, çözüm önerileri ve beklentileri ele alındı.

KTO'DA, 41. 42, 43, 49 VE 50 MESLEK KOMİTELERİ TOPLANDI

İNŞAAT SEKTÖRÜ MESLEK KOMİTELERİ'NDE BİLGİ PAYLAŞIMI

KTO'da 41. Meslek Komitesi (İkamet Amaçlı Binaların İnşaatı) 42. Meslek Komitesi (İkamet Amaçlı Olmayan Binalar İle Diğer Yapıların İnşaatı), 43. Meslek Komitesi (Yapı Kooperatifleri), 49. Meslek Komitesi (Mimarlık Ve Şehir Bölge Planlama), 50. Meslek Komitesi (İnşaat Mühendisliği Ve Yapı Denetim Faaliyetleri) komite üyeleri kasım ayı meslek komitesi toplantısını birlikte gerçekleştirdi. Toplantıya Ali Kendirci, Adem Bulut, Ali Sönmez, Emre Torun, Hatice Mendi, Ramazan Biberici, Veli Gülşen, Vehbi Özdemir, Vehbi Çağlar, Muhsin Görgülügil, İbrahim Saroğlu, Dursun Kaplan, Hilmi Sevim, Ali Çınar ve inşaat sektörü ve belediye faaliyetleri ile ilgili bilgi paylaşımı amacı ile olarak Konya Büyükşehir Belediyesi İmar Daire Başkanı Nurullah Osmanlı katıldı. Toplantıda sektöre ilişkin konular ele alındı. Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği ile ilgili Konya Büyükşehir Belediyesi

İmar Daire Başkanı Nurullah Osmanlı inşaat sektör temsilcilerine yeni yönetmelikle ilgili bilgi verdi. Daha sonra soru cevap kısmına geçildi. Bu bölümde Nurullah Osmanlı, Büyükşehir Belediyesi kapsamında değiştirebilecek konuları Büyükşehir Belediye Meclisine teklif edileceğini belirterek sektör temsilcilerinin yönetmelikle ilgili problem oluşturabilecek konuları dile getirmelerini istedi. Sektör Temsilcileri ise: Mimari Estetik Komisyonunun bazı konularda (blok boyu vb. konularda) daha kısa sürede cevap vermesi, yeni İmar Yönetmeliğinde-

ki yoruma açık konularda ilçe belediyeler arasında birlik sağlanması ve her ilçede farklı yorumlanmaması, 100 m2 ruhsata tabi inşaatlarda yorum farkı olması, şantiye şefi istifalarında her ilçede farklı uygulamaya yapıldığı bazı ilçelerin noter onaylı istifa dilekçesi istediği bazı ilçelerin ise istemediği dile getirildi. İlçeler arasındaki farklılıkların kalkması istendi. Metre kare ve statüğü değişmeyen tadilatlarda ruhsat yenilenmesine gerek kalmadan kolaylık sağlanması dile getirildi. Sektör temsilcileri, yeni yönetmeliğin ülkemize ve şehrimize hayırlı olması temennisinde bulunulduktan sonra toplantı sona erdi.

KTO KARATAY'A BİR ÖDÜL DAHA

Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü öğrencisi Furkan Terzi, Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu'nun (GMK) her sene düzenlediği Grafik Tasarım Sergisi kapsamında ödüle layık görüldü. Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (GMK), 1978 yılında Grafikerler Meslek Kuruluşu ismi altında İstanbul'da kuruldu. Reklam ajanslarının ve tasarım stüdyolarının kadrolarından akademisyenler ve öğrencilere uzanan bir üye yelpazesine sahip kuruluş, Türkiye'de grafik tasarımın gelişmesi, bu alanda üretim yapan tasarımcıların bir araya gelmesi ve mesleki haklarının korunması amaçlarını taşıyor. Kuruluşundan bu yana gerçekleştirdiği etkinliklerle tasarımcıları farklı

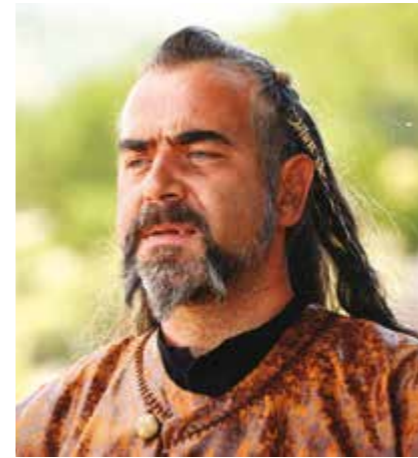
üretim alanlarından profesyonellerle buluşturan Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (GMK), mesleki hakların korunması konusunda da çalışmalarını sürdürmektedir. Marmara Üniversitesi Cumhuriyet Müzesi ve Sanat Galerisi'nde bu yıl otuz altıncısı düzenlenen Grafik Tasarım Sergisi etkinliği kapsamında 36 kategori ödülü ve 11 özel ödül sahiplerini buldu. KTO Karatay Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü 4. sınıf öğrencisi Furkan Terzi de "Bilgisayar Destekli Yazı Karakteri Tasarımı" dersi kapsamında, Osmanlı mimarisinin Konya'daki en güzel örneklerinden olan Aziziye Camii'nin mimarisini örnek alarak tasarladığı "Aziziye Typeface" projesi ile ödül aldı.

9 MART 2018'DE SİNEMALARDA DİRENİŞ KARATAY'IN VİZYON TARİHİ BELLİ OLDU

Direnış Karatay filminin vizyon tarihi belli oldu. Dünya tarihinin en önemli savaşlarından biri olan Köseadağ Savaşı ve döneme damgasını vuran devlet adamı Emir Celaleddin KARATAY'ın hayatından bir kesitin özgün bir senaryo ile beyaz perdeye uyarlandığı Direniş Karatay, 9 Mart 2018'te izleyici ile buluşmaya hazırlanıyor.

FİLMDE FURKAN PALALI SÜRPRİZİ 2018'in en iddialı yapımları arasında gösterilen filmin kadrosunda Sürpriz bir isim de katıldı. Filmde MEVLANA karakterine hayat veren Palalı, kadroya çekimlerden hemen önce sürpriz bir şekilde dahil oldu. Filmde Furkan Palalı Mevlana'nın gençlik yıllarından bir kare ile izleyici karşısında olacak. 2017 Temmuz-Ağustos aylarında çekimleri Konya'da gerçekleşen film 2018'in

en iddialı yapımları arasında gösteriliyor. Alâeddin Keykubat'ın zehirlenerek öldürülmesi üzerine Selçuklu devleti tahtına oğlu Gıyaseddin geçer. Fakat Gıyaseddin babası gibi güçlü karaktere sahip bir devlet adamı değildir. Bu zayıflık Moğolların baskısını ve Selçuklu üzerindeki iştahını artırmaktadır. Moğolların unuttuğu çok önemli bir detay vardır, o da dönemin en önemli devlet adamlarından Emir Celaleddin Karatay'ın varlığıdır. Karatay tüm tecrübe ve gücü ile halkı Moğollara karşı büyük bir direnişe hazırlarken kadını, erkeği, genci ve yaşlısıyla Anadolu'nun tüm sessiz kahramanlarını yanına alacaktır.

Türkiye'de yapımını ilk kez bir üniversitenin üstlendiği (KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ), yönetmenliğini Selahattin Sancaklı, Genel Danışmanlığını Serdar Akar'ın yaptığı, senaryosunu Selman Kayabaşı ve Uğur Uzunok'un yazdığı filmde Karatay'a Mehmet Aslantuğ, Ahi Evren'e Fikret Kuşkan, Noyan karakterine ise Yurdaer Okur hayat veriyor. Burcu Özberk'in Türkan, Alperen Duymaz'ın Kutay ve Furkan Palalı'nın Mevlana'yı canlandırdığı filmin kadrosunda ayrıca Bahadır Yenişehirlioğlu, Volkan Keskin, Cahit Kayaoğlu, Fırat Temir, Yusuf Aytekin ve Ece Yaşar gibi isimler de yer alıyor.

TÜRKİYE EKONOMİSİNE VE BÖLGESEL KALKINMAYA KATKILARI AÇISINDAN KOBİ'LERİN ROLÜ: KONYA ÖRNEĞİ

1. GİRİŞ

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ekonomiyi etkileyen unsurlardandır. KOBİ'ler ekonomik canlanma, yapısal değişim, istihdam yaratma ve teknolojik gelişmelere uyum gibi rolleri bakımından bir ülkenin ekonomisi için vazgeçilmezdir. KOBİ'ler günümüzde zamanın gerisinde kalmış eski teknolojileri kullanan, geleneksel yöntemler kullanarak üretim yapan, yeniliklere karşı ilgisiz, kendi içerisinde hareket ederek rekabetten kaçan ve büyümekten korkan firmalar değildir. Aksine işletmenin gelişimine katkı sağlayacak her türlü yeniliğe açık, teknolojiyi takip ederek uygulayabilen, dünya pazarları konusunda bilgilenmeye önem veren ve rekabeti gelişimine katkı sağlayacak bir yöntem olarak gören firmalardır. Hem dünyada hem ülkemizde KOBİ'ler ekonomik gelişmişliğin birer aracı konumunda faaliyet göstermektedir. Çünkü istihdamın önemli bir kısmı KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada kendi içerisinde önemli niteliklere haiz olan KOBİ'lerin dünü, bugünü ve yarını ele alındıktan sonra, ülke ekonomisine ve bölgesel kalkınmaya katkılarına değinilecektir.

2. KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER (KOBİ'LER)

Ülkemizde KOBİ ile ilgili tanım 2005 yılında "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik" ile AB ölçütlerine uygun şekilde tanım yapılmıştır. Yönetmelikte yer alan tanıma göre Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme: İki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış

hasılatı ya da mali bilançosu yirmi beş milyon TL'yi aşmayan ve bu yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ve kısaca KOBİ olarak adlandırılan ekonomik birimlerdir. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmeliğe göre işletmelerin sınıflandırılmasını gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: KOBİ Tanımı Yönetmeliğine Göre İşletmelerin Sınıflandırılması

ÇALIŞAN SAYISI	SINIF	YILLIK NET SATIŞ HASILATI (TL)
0-9	Mikro Ölçekli KOBİ	≤ 1.000.000
10-49	Küçük Ölçekli KOBİ	≤8.000.000
50-249	Orta Ölçekli KOBİ	≤40.000.000

Kaynak: KOBİ Tanımı Yönetmeliği

Bu tabloda çalışan sayısı ve yıllık net satış karı gibi nicel ölçütler kullanılmıştır. Net satış hasılatı; toplam brüt satıştan indirimler, iadeler ve iskontaların çıkarılması ile elde edilmektedir. KOBİ Tanımı Yönetmeliği'ne göre 10 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı 1 milyon TL'yi aşmayan işletmeler mikro ölçekli KOBİ; 50 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı 8

milyon TL'yi aşmayan işletmeler küçük ölçekli KOBİ; son olarak 250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı 40 milyon TL'nin altında olan işletmeler ise orta ölçekli KOBİ olarak tanımlanmaktadır.

3. KOBİ'LERİN GENEL ÖZELLİKLERİ, BÜYÜK İŞLETMELERE GÖRE AVANTAJLARI-DEZAVANTAJLARI VE SORUNLARI

Kısaca KOBİ olarak ifade ettiğimiz, sermaye ve pazarlama olanaklarına sahip olan işletmeler tüm dünyada ülkelerin ekonomilerine önemli katkılar sağlayan aktörler arasında yer almaktadır. KOBİ'leri aklımızda daha sağlam bir zemine oturtmak için genel özellikleri, büyük işletmelere göre avantajlı ve dezavantajlı olduğu durumlara değinmek yararlı olacaktır.

3.1. KOBİ'lerin Genel Özellikleri

Gerek dünyada gerekse ülkemizde kalkınma ve büyümenin özel sektör eliyle sağlanacağı genel kabul gören bir ilkedir. KOBİ'lerin kendilerine özgü ve onları büyük işletmelerden ayıran, farklı kılan birtakım özellikleri vardır. Kendi çabasıyla ayakta durma gayretini gösteren KOBİ'ler tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz ekonomisinde de canlılığın ve hareketliliğin göstergesidir. KOBİ'ler büyük işletmelerle rekabet etmelerinin yanında büyük işletmeler ve diğer KOBİ'lere mamul ve yarı mamul girdiler ve hizmetler üretirken onların gelişimlerine de katkıda bulunan şirketlerdir. KOBİ'ler daha az yatırım ile daha

Tablo 2: KOBİ'lerin Özellikleri

Sayı	KOBİ'lerin Genel Özellikleri
1	Küçük işletmeler daha ucuz ve daha çok sayıda istihdam sağlamaktadır.
2	Esnek oldukları için ekonomik dalgalanmalardan daha az etkilenmektedirler.
3	Ülke talebinin karşılanmasına olan katkıları büyüktür.
4	Gelir dağılımındaki çarpıklıkları en aza indirir.
5	Bölgelerarası dengeli kalkınmaya olumlu etkileri vardır.
6	Girişimcilerin yetişmesine uygun ortam sağlamaktadırlar.
7	Büyük ölçekli sanayilerin vazgeçilmez destekleyicisi ve tamamlayıcısıdır.
8	Pazar ekonomilerine kolayca uyum sağlamaktadırlar.
9	Düşük sermaye ile kurulmaktadır.
10	Kent merkezlerine sağlıksız yığılmayı engellemektedirler.
11	Tekelcilğe karşı koruma sağlarlar.
12	Daha çok kişiye mesleki ve teknik eğitim imkânı sağlamaktadırlar.

Kaynak: Doğu Üniversitesi Dergisi, 2011, 12. Sayı

çok üretim ve ürün çeşitliliği sağlamaktadır. Yapılan gereği ekonomik dalgalanmalardan daha az etkilenen KOBİ'ler, talep değişikliklerine ve çeşitliliklerine daha kolay uyum gösterebilmektedir. Bu özellikleriyle KOBİ'ler kalkınma ve büyümeye büyük katkılar sağlamaktadır.

Şekil 1: KOBİ'lerin Avantajları

3.2.1. KOBİ'lerin Avantajları

Ulusal ekonominin büyük bir bölümüne KOBİ'lerin sahip olması bir rastlantıdan ibaret değildir. KOBİ'ler birçok durumda büyük firmalardan daha fazla avantaja sahiptirler. KOBİ'ler büyük işletmelerle rekabet etmeden girişimciye bazı avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajların ilki, müşteri ve işletme

personeliyle daha yakın ilişkiler içerisine girebilmek; ikincisi ise, üretim ve hizmet konularında büyük işletmelere göre daha esnek olabilmektir. Genel anlamda KOBİ'lerin diğer işletmelere göre avantajlarına bakacak olursak:

- KOBİ'ler tüketici ihtiyaçlarındaki değişiklikleri kısa sürede algılayıp, bunlara kısa sürede cevap verebilmektedir.
- KOBİ'ler yeniliklere ve teknolojik yeniliklere kolayca adapte olabilmektedir.
- KOBİ'lerin farklı alanlarda dağılımı sonucu sabit noktalardan işleyen büyük firmalara karşı alansal açıdan faydalar sağlamaktadır.

- KOBİ'ler rekabeti teşvik ederek bölgesel kalkınmaya katkı sağlamaktadır.
- KOBİ'lerin bir personel istihdam etmek için gerek duyduğu yatırım harcaması daha azdır.
- Kararlar çoğu zaman çalışanlar ile birlikte verildiği için başarı olasılığı daha yüksektir.

3.2.2. KOBİ'lerin Dezavantajları

Esnek yapılarından dolayı müşteri beklentilerine kolayca ve hızlı bir şekilde uyum sağlayabilen KOBİ'lerin yukarıda bahsettiğimiz avantajlarının yanında yapısından kaynaklanan dezavantajları da vardır. Bu anlamda KOBİ'lerin dezavantajlarına bakılacak olursa:

- İşyerinin veya yerleşim alanının küçüklüğü,
- Özellikle stratejik kararların işletme sahip ve ortaklarınca alınıp, orta/alt düzey görevlilerinin tam katılımının sağlanamaması,
- Sermaye yetersizliği,
- Üretim ve satış arasında koordinasyon yetersizliği,
- Finansal planlama yetersizliği,
- Banka ve diğer finansal kurumların yeterli desteğini görememe,
- Genel yönetim yetersizliği,
- Ürün geliştirme eksikliği, olarak sıralanabilir.

3.2.3. KOBİ'lerin Sorunları

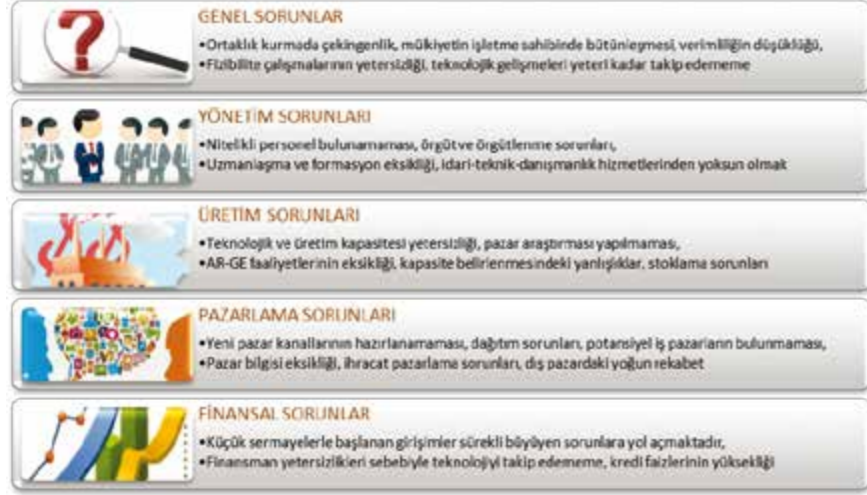
KOBİ'ler işletmecilik fonksiyonlarından olan finansman, yönetim, üretim ve pazarlama gibi alanlarda sorunlarla karşılaşmaktadır. KOBİ'ler bir yandan ekonomide iktisadi durumun belirleyicisi rolünü üstlenirken bir yandan da ekonomik durumdan etkilenen bir unsur olmaktadır. KOBİ'lerin yaşadığı sorunları genel anlamda sıraladığımızda:

Şekil 2: KOBİ'lerin Dezavantajları

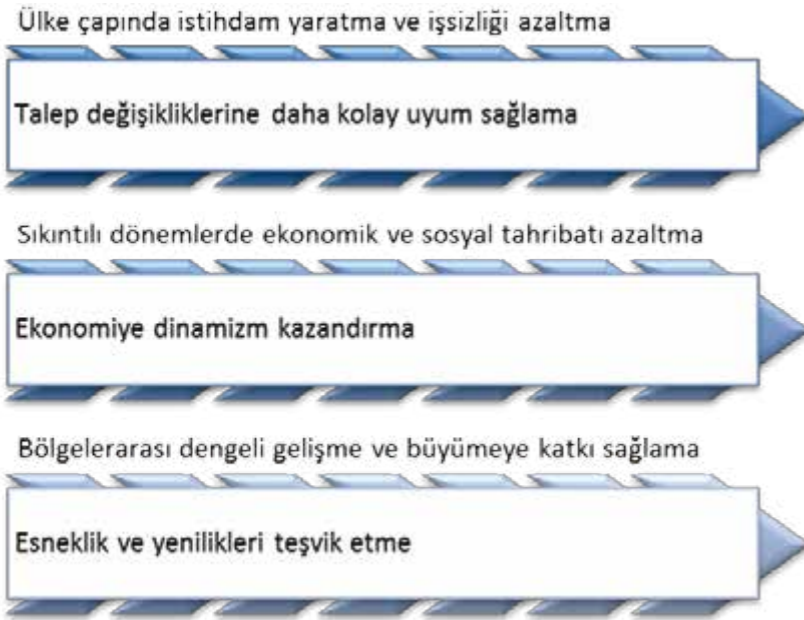
Kaynakça: Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2010

Şekil 3: KOBİ'lerin Karşılaştığı Sorunlar

Kaynakça: Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2010

Şekil 4: KOBİ'lerin Önemi

Kaynak: earsiv.anadolu.edu.tr

- Bir seferlik/sürekli – değişmez/değişken planlar,
- Amaçların net bir şekilde belirlenmemesi,
- Planların uygulanma aşamasına astların dahil edilmemesi veya tam katılımın sağlanamaması,
- Örgüt yapısının geleneksel oluşu ve

- modernleşemem sorunu,
- Örgütün temel politikalarının belirlenmemiş olması,
- İşletme yönetiminin bilgi, eğitim ve tecrübe yetersizliği,
- Kalite kontrolü, standardizasyon ve fiyat maliyet ilişkisinin doğru kurulamaması gibi pek çok sorun mevcuttur.

4. TÜRKİYE'DE KOBİLERİN EKONOMİDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

KOBİ'ler ülkemizde ekonomik, sosyal ve politik alanla ilgili önemli bir yere sahiptir. KOBİ'ler politika belirlenirken ya da strateji oluşturma sürecinde etkin bir rol üstlenmektedir. Bununla birlikte bu işletmeler istihdama, gelir artışına, bölgesel ve yerel kalkınmaya çok büyük katkılar sağlamaktadır. 1970'li yıllara kadar tüm dünya ülkelerince büyük önem atfedilen büyük işletmeler, bu dönemde yaşanan krizler ile birlikte sıkıntılı dönemler yaşamıştır. Bunun ardından KOBİ'ler daha da önemli bir duruma gelmiştir. 1996 yılı KOBİ yılı ilan edilmiştir.

KOBİ'ler değişen piyasa koşullarına karşı hızlı uyum yetenekleri, esnek üretim yapıları, bölgesel kalkınmaya katkıları, işsizliğin azaltılması gibi özellikleriyle ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasına önemli katkılar olduğu muhakkaktır. Sahip oldukları bu özellikleriyle KOBİ'ler, kamu politikalarının önemli uygulama alanlarından biri haline gelmiştir. Bu kapsamda, tüm dünya ülkeleri KOBİ'lerin kurulması, büyümesi, gelişmesi ve ayakta kalabilmesi için gerekli olan elverişli ortamı yaratacak politikalar geliştirmeye çalışmaktadır.

4.1. Türkiye Ekonomisinde KOBİ İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin yayınlamış olduğu "Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2016" haber bülteni verisine göre sanayi ve hizmet sektörlerinde 2013 yılında 2 milyon 695 bin ve 2014 yılında 2 milyon 677 bin girişim faaliyet göstermiştir. Buna göre KOBİ'ler sanayi ve hizmet sektörlerinde 2013 ve 2014 yıllarında toplam girişim sayısının %99,8'nin oluşturmuştur. Buna karşılık; 2013 yılında istihdamın %74,2'sini, 2014 yılında %73,5'ini; maaş ve ücretlerin 2013 yılında %54,7'sini, 2014 yılında %54,1'ini; 2013 yılında cironun %63,8'ini, 2014 yılında %62'sini; faktör maliyetiyle katma değer 2013 yılında 52,8'ini, 2014 yılında %53,5'ini ve maddi mallara ilişkin brüt yatırımın ise 2013 yılında %53,3'ünü, 2014 yılında %55'ini oluşturmuştur. Verilerin değişiminin daha iyi görülmesi bakımın-

Tablo 3: KOBİ'lerin Genel İstatistikleri

KOBİ'lerin Genel İstatistikleri	2013	2014
Toplam Girişimdeki Payı	%99,8	%99,8
Toplam İstihdamdaki Payı	%74,2	%73,5
Maaş ve Ücretlerdeki Payı	%54,7	%54,1
Cirodaki Payı	%63,8	%62
Faktör Maliyetiyle Katma Değerdeki Payı	%52,8	%53,5
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımdaki Payı	%53,3	%55

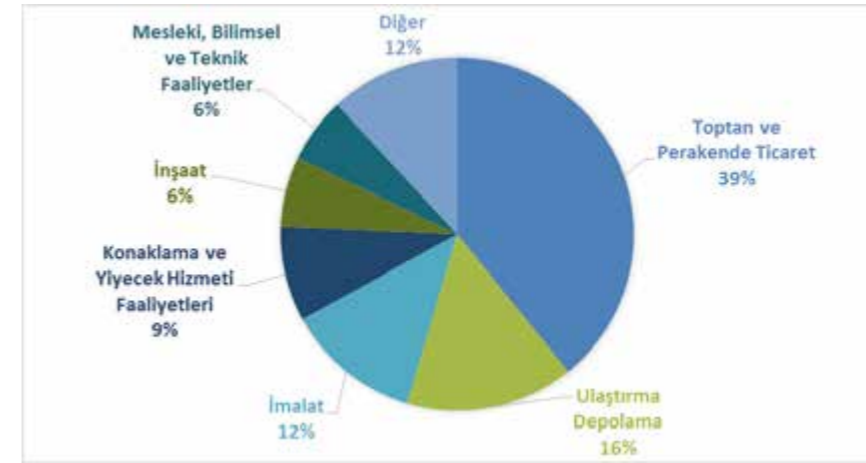
Kaynak: TÜİK

Grafik 1: KOBİ'lerde Büyüklük Grubuna Göre Temel Göstergeler

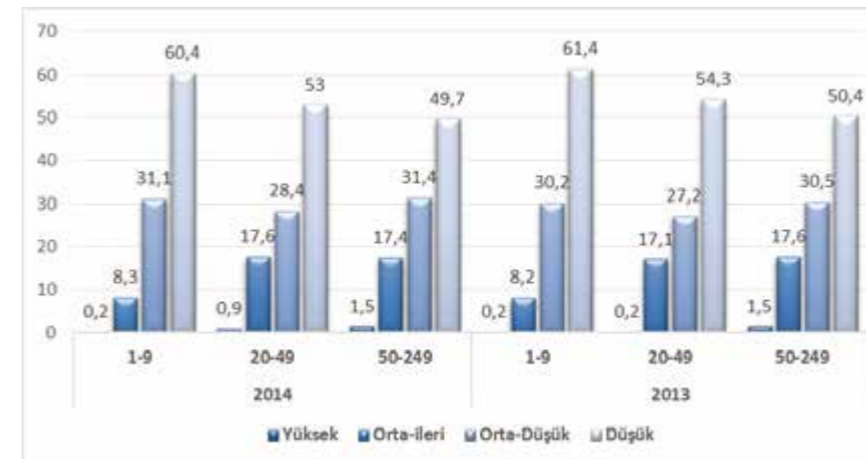
Kaynak: TÜİK

Grafik 2: KOBİ'lerin Ekonomik Faaliyetlerinin İstatistik Sınıflaması (2014)

Kaynak: TÜİK

Grafik 3: Büyüklük Grubu ve Teknoloji Düzeyine Göre İmalat Sanayinde KOBİ'ler (2013-2014)

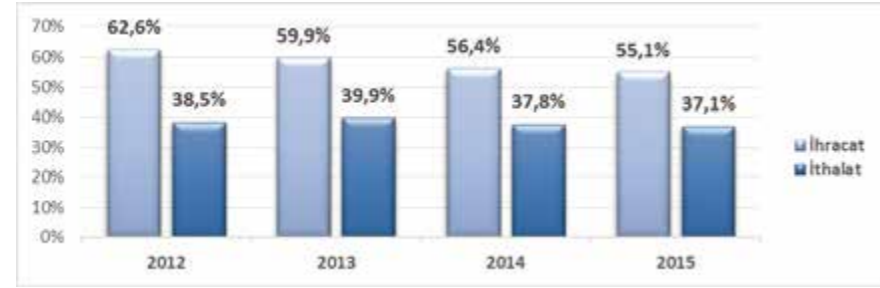

Kaynak: TÜİK

dan grafiği incelemek faydalı olacaktır. KOBİ'ler hem 2013 hem de 2014 yılında en fazla ticaret sektöründe faaliyet göstermiştir. Ekonomik faaliyetlerin istatistik sınıflamasına göre 2013 yılında KOBİ'lerin %39,9 toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; %15,7'si ulaştırma ve depolama; %12,6'sı ise imalat sektöründe faaliyet göstermiştir. 2014 yılına gelindiğinde ise ekonomik faaliyetlerin istatistik sınıflamasına göre KOBİ'lerin %39,2'si toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; %15,4'ü ulaştırma ve depolama; %12,4'ü ise imalat sanayi sektöründe faaliyet göstermiştir.

KOBİ'ler 2013 yılında ticaret sektöründe istihdamda en büyük paya sahip olmuştur. Bu bakımdan toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı faaliyetindeki KOBİ'lerde, istihdam payı %28,3, maaş ve ücret payı %23,9, ciro payı %50,9, faktör maliyetiyle katma değer payı %27 ve maddi mallara ilişkin brüt yatırım payı ise %19 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılına gelindiğinde KOBİ'ler 2013 yılında olduğu gibi ticaret sektöründe istihdamda yine en büyük payı almıştır. Buna göre toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı faaliyetlerindeki KOBİ'lerin 2014 yılındaki istihdam payı %26,9, maaş ve ücret payı %23, ciro payı %49,6, faktör maliyetiyle katma değer payı %26,1 ve maddi mallara ilişkin brüt yatırım payı ise %19,4 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayindeki KOBİ'lere bakıldığında 2013 yılında bu sektördeki KOBİ'ler düşük teknoloji ile çalışmaktadır. Küçük ve orta büyüklükteki imalat sanayi girişimlerinin %60,8'i düşük teknoloji ile çalışırken, bu girişimler istihdamın %55,1'ini, faktör maliyetiyle katma değer 2013 yılında %43,6'sını oluşturmuştur. 2014 yılında ise küçük ve orta büyüklükte imalat sanayindeki girişimler teknoloji düzeylerine göre sınıflandırıldığında; %59,7'si düşük teknoloji ile çalışırken, bu girişimler istihdamın %54'ünü, faktör maliyetiyle katma değer 2013 yılında %43,4'ünü oluşturmuştur.

Grafik 4: KOBİ'lerin Dış Ticaretteki Payı (2012-2015)

Kaynak: TÜİK

Sekil 6: 2015 Yılı KOBİ'ler ve Diğer İşletmelerde Ar-Ge ile İlgili Veriler

Kaynak: TÜİK

Grafik 5: Banka Kredilerinin İçerisinde KOBİ'lere Verilen Kredilerin Payı (2015-2017)

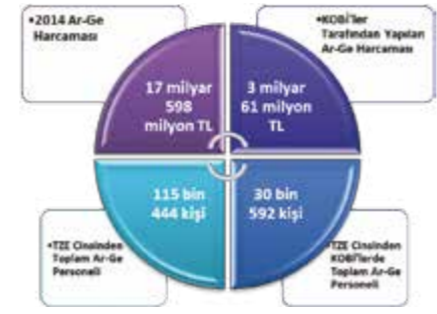

Kaynak: www.bddk.org.tr

2015 yılında KOBİ'lerin ihracatının %92,3'ünü imalat sanayi ürünleri oluşturmuştur. KOBİ'lerin ihracatı içinde giyim eşyası sektörünün payı %16, tekstil ürünlerinin payı %10,1 ve ana metallerin payı %9,2 olmuştur. KOBİ'lerin ithalatında ise öne çıkan sektörler %16,5 ile kimyasallar ve kimyasal ürünler, %13,1 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipmanlar ve %10,5 ile ana metaller olarak kayıtlara geçmiştir. KOBİ'ler ihracatın; 2012 yılında %62,6'sını, 2013 yılında %59,9'unu; 2014 yılında %56,4'ünü; 2015 yılında %55,1'ini gerçekleştirmiştir. Diğer yandan KOBİ'ler ithalatın; 2012 yılında %38,5'ini, 2013 yılında %39,9'unu, 2014 yılında %37,8'ini ve 2015 yılında %37,1'ini gerçekleştirmiştir. KOBİ'ler 2014 yılında ihracatının %48,1'i Avrupa ülkelerine, %35,5'ini

ise Asya ülkelerine gerçekleştirmiştir. İthalatın ise %50,5'ini AB ülkelerinden, %39,8'ini Asya ülkelerinden yapmıştır. KOBİ'lerin 2015 yılı ihracat ve ithalat yaptığı bölgelere baktığımızda, ihracatın %49'u AB ülkelerine, %34,5'i Asya ülkelerine gerçekleştirmiştir; ithalatın ise %50,4'ünü AB ülkelerinden, %39,5'ini Asya ülkelerinden yapmıştır. Türkiye'de gayrisafi yurtiçi Ar-Ge harcaması 2014 yılında 17 milyar 598 milyon TL olarak hesaplanmıştır. Bu harcamaların %17,4'ü (3 milyar 61 milyon TL) KOBİ'ler tarafından yapılmıştır. Tam zaman eşdeğeri (TZE) cinsinden toplam 115 bin 444 kişi Ar-Ge personeli olarak çalışmıştır. TZE cinsinden toplam Ar-Ge personelinin %26,5'i KOBİ'lerde istihdam edilmektedir. 2015 yılına gelindiğinde ise Türkiye'de gayrisafi yurtiçi Ar-Ge harcaması 20 milyar 615 milyon TL olarak hesaplan-

Sekil 5: 2014 Yılı KOBİ'ler ve Diğer İşletmelerde Ar-Ge ile İlgili Veriler

Kaynak: TÜİK

mıştır. Bu harcamanın %17,7'si KOBİ'ler tarafından yapılmıştır. Tam Zaman Eşdeğeri (TZE) cinsinden toplam 122 bin 288 kişi Ar-Ge personeli olarak çalışmıştır. TZE cinsinden toplam Ar-Ge personelinin %27,5'i KOBİ'lerde istihdam edilmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun hazırladığı "Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri" raporunda kredilerin içerisinde ticari ve kurumsal kredilerin, KOBİ kredilerinin ve tüketici kredilerinin payları dört çeyrekte değerlendirilmiştir. Buna göre banka kredileri içerisinde KOBİ'lere verilen paylar 2015 yılında Mart döneminde 346 milyar dolar, Haziran döneminde 368 milyar dolar, Eylül döneminde 383 milyar dolar ve Aralık döneminde 389 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında KOBİ kredileri sırasıyla; 400 milyar dolar, 404 milyar dolar, 405 milyar dolar, 422 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılına gelindiğinde ise bu tutarlar; 448 milyar dolar, 486 milyar dolar ve 498 milyar dolardır.

4.2. Konya İli Özelinde İstatistikler ve KOBİ'ler

Günümüzde KOBİ'ler ekonominin büyümesine ve gelişmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye'de özel sektörün büyük bölümü küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Ülkemizde faaliyet gösteren yaklaşık 3,5 milyon KOBİ, tüm işletmelerin %99'unu oluşturmaktadır. Bu açıdan bakıldığında genelde ülkemizde özelde ise Konya'da KOBİ'ler, ekonomimizdeki istihdam, büyüme ve yatırıma büyük destekler vermektedir. Konya, geçmişte Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti, önemli ticaret

merkezi günümüzde ise sanayisi ve işletmeleriyle Türkiye ekonomisine büyük katkılar sağlayan bir şehirdir. Sanayi odaklı üretim misyonuyla ülkemizin yükselen ekonomilerinden birisi olan Konya'da, 2016 yılı verilerine göre 1. Organize Sanayi Bölgesi'nde 8, Ereğli Organize Sanayi Bölgesi'nde 43, Akşehir Organize Sanayi Bölgesi'nde 27, Seydişehir Organize Sanayi Bölgesi'nde 2, Çumra Organize Sanayi Bölgesi'nde 4 ve Karapınar Organize Sanayi Bölgesi'nde 17 olmak üzere; organize sanayi bölgelerinde toplam 824 firma üretim faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte Konya'da bulunan özel sanayi sitelerinden birisi olan BÜSAN Özel Sanayi alanında 1.062 işyeri bulunmakta olup 862 firma üretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Konya sahip olduğu; 9 adet organize sanayi bölgesi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı destekli 17 küçük sanayi sitesi, il merkezinde yer alan 15 küçük sanayi sitesi, Konya iline bağlı ilçelerde yer alan 12 küçük sanayi sitesi ve 10 özel sanayi sitesi ile Türkiye ekonomisinin istihdam ve sanayi yükünü sırtlayan illerden bir tanesidir. Konya'da faaliyet gösteren sanayi işletmelerinin işyeri sayısı bakımından sektörel çeşitliliği önemli düzeydedir. Konya, metal işleme alanında Türkiye pazarının %45'ine sahiptir. Traktörlerde kullanılan parçaların %90'ını ve tarım makinelerinde kullanılan parçaların %100'ünü üretebilmektedir. Ayrıca bu alanda Türkiye pazarının %65'ini elinde bulundurmaktadır. Otomotiv Yan Sanayi sektöründe, birçok marka modelin %70'inden fazla parça ve ekipmanı Konya'da üretilmektedir. Türkiye tahıl üretiminin %10'unu Konya karşılamaktadır. Bununla birlikte Konya'da çikolata ve şekerleme sektörü de oldukça gelişmiştir. Metal döküm sanayi sektöründe 450 firma yılda 250.000 ton kapasiteyle üretim yapmaktadır. Bu da Türkiye metal döküm üretiminin %18'ine tekabül etmektedir. Diğer yandan Konya ayakkabı üretiminde de öne çıkmaktadır ve yılda yaklaşık 15 milyon çift ayakkabı üretimi ile Türkiye pazarının %15'ini karşılamaktadır. 2017 yılında KTO'ya kayıtlı KOBİ'lerin büyüklük grubuna göre dağılımına

bakıldığında mikro ölçekli KOBİ sayısı 23 bin 548; küçük ölçekli KOBİ sayısı 2 bin 451 ve orta ölçekli KOBİ sayısı 285'tir.

Konya, geleceğin ekonomi merkezleri olma yolunda sağlam adımlar atarak ilerlemektedir. Endüstriyellemenin, sağlıklı bir sosyal yapının, gelir dağılımındaki dengenin vazgeçilmez unsuru olan KOBİ'ler faaliyetleri doğrultusunda zaman zaman kredi kullanma ihtiyacı içine girmektedir. Bu bakımdan Konya Eximbank'ın KOBİ'lere kullandığı kredi tutarlarına bakılacak olursa; 2015 yılından 2017 yılına gelene kadar KOBİ'lere kullanılan kısa vadeli kredi tutarlarında bir değişim yaşanmıştır. Bu değişimi daha iyi okuyabilmek için grafiği incelemek yerinde olacaktır.

5. SONUÇ

KOBİ'ler, değişen piyasa koşullarına hızla uyum sağlayan, bölgesel kalkınmaya önemli katkılar yapan, işsizliğin azalması ve yeni iş olanakları gibi birçok artısıyla ülke ekonomisi için önemli roller üstlenen oluşumlardır. Bu bakımdan ekonominin gelişmesi, onu ayakta tutan KOBİ'lerin gelişmesine bağlıdır. Ülkemizin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasından küçük ve orta ölçekli işletmelerin payı ve etkinliğini arttırmak, rekabet güçlerini yükseltmek ve tüm bunlarla birlikte sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun bir biçimde gerçekleştirmek önemlidir. Sayılan bu amaçların gerçekleştirilmesi noktasında KOBİ'leri desteklemek için kurulan KOSGEB'in yanında Eximbank, Bilim, Sanayi ve Teknoloji

Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı gibi kurum ve kuruluşlar da KOBİ'lere ciddi katkılar sağlamaktadır.

KOBİ'ler ülkenin mevcut ekonomik durumundan etkilenmektedir. Sürekli ekonomik krizlerle uğraşan, enflasyon oranlarının yüksek seyrettiği bir ülkede KOBİ'leri desteklemek ve onlar için düşük faizli kredi kaynakları sunmak mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla KOBİ'lerin ekonominin, istihdamın, sanayinin merkezinde yer aldığı unutulmamalıdır ve gerek bölge gerekse de ülkemize sağlayacağı katkılar göz ardı edilmeden desteklenmelidir.

6. KAYNAKÇA

- <http://www.kobi.org.tr/index.php/tanimi/layout>
- <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduiibfd/article/view/5000122916>
- https://prezi.com/h8ngshami_0d/kobiler-ve-ozellikleri/
- <http://edergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/view/102000443/102000437>
- <http://tiponaybelgesi.net/proje-dt/377-kobilerin-karsilastiklari-isletmecilik-sorunlari.html>
- <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/462/249668.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21540>
- <https://www.haberler.com/kobi-girisim-istatistikleri-8996001-haberi/>
- <https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/TBSSGG/TBSSGG.aspx>
- http://www.kto.org.tr/d/file/kobilerin_yapisi_rapor.pdf

Grafik 5: Banka Kredilerinin İçerisinde KOBİ'lere Verilen Kredilerin Payı (2015-2017)

Kaynak: www.bddk.org.tr

Ahmet ÇELİK
KTO, Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN TÜRKİYE ve KONYA İŞ ÂLEMİNE ETKİLERİ

1. GİRİŞ

15 Temmuz darbe girişimi; 2002-2016 döneminde birçok kez dayanıklılığı test edilen Türkiye ekonomisi için en zor sınav olmuştur. Darbe girişiminin Türkiye'nin siyasi istikrarının yanı sıra ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerine de kastettiği aşikârdır. Piyasalar açısından değerlendirdiğimizde 15 Temmuz'un ekonomiyi beklenenden daha az ölçüde etkilediğini görmekteyiz. Bu durumun temel nedeni Merkez Bankası ve ekonomi yönetiminin hızlı bir şekilde gerekli tedbirleri alarak piyasaları yatıştırmasıdır. Darbe girişiminin ardından uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları Standard&Poor's, Moody's ve Fitch'in Türkiye'nin kredi notu hakkında yaptığı açıklamalarda ise kuruluşların olumsuz bir tavır takındığı görülmüştür. Fitch, darbe girişiminin Türkiye'de siyasi riskleri artırdığı ve Türk hükümetinin vereceği tepkilerin not değerlendirmesinde etkili olacağı açıklamasını yaparken; S&P, siyasi ortamı gerekçe göstererek Türkiye'nin notunu düşürmüştür. Bir diğer kredi derecelendirme kuruluşu olan Moody's de Türkiye'yi yatırım yapılabilir seviyedeki kredi notunu düşürmekle tehdit etmesiyle darbe girişiminin bir diğer küresel ayağı olduğunu göstermiştir. Bu olumsuz bakış ve kredi notunun düşürülmesi

ilk etapta uluslararası yatırımcılar ve piyasalar açısından Türkiye'ye karşı adil olmayan tavırlarının göstergesidir. 15 Temmuz vakası, seçilmiş hükümete karşı apaçık bir darbe girişimidir. Bu darbe girişimi, halkın özverisi, demokrasisine sahip çıkma refleksi ve seçilmiş hükümete bağlılığı sayesinde engellenmiştir. Sonraki adım ise sistematik terörist saldırılar ile sosyo-politik bir karmaşa çıkarmak olup; Türkiye, terör örgütlerinin seri ve planlı saldırılarıyla yüz yüze kalmıştır. Amaç halk arasında kaos ortamı oluşturmak iken yine halkın sağduyusu, hükümetin terör örgütlerine karşı kararlı duruşu ve tabii ki güvenlik güçlerinin canları pahasına gerçekleştirdiği operasyonlar ve aldıkları önlemler sayesinde bu saldırı da amacına ulaşmamıştır. 2002'den sonra, halkın iradesine ve siyasi iradeye karşı yapılan fiili girişimlerin hepsi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Sağlanan ekonomik istikrar ortamı sayesinde, istenilen kriz ortamı oluşturulamamıştır. Ekonomik istikrarın, siyasi istikrardan bağımsız düşünülmemesi gerektiği, bu iki söylemin birbirinden bağımsız düşünülmemesini gerekli kılmıştır. Yapılan siyasi ve toplumsal odaklı girişimler ve ekonomik operasyonlar, güçlü halk desteği sayesinde siyasi iradeyle püskürtülmüş; genel, yerel

ve Cumhurbaşkanlığı seçim sonuçları ise siyasi iradeyi her seferinde daha da güçlendirmiştir. Gelinek noktada Türkiye büyük projeleriyle, sürdürülebilir bir kalkınma yolunda ilerlemektedir. Bu çalışmada 15 Temmuz darbe girişiminin Türkiye ve Konya üzerindeki ekonomik etkileri incelenmiş, sonuç kısmında da Konya iş âleminin konuya bakışı anlatılmıştır.

2. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ

Ekonomik göstergelerin iyileştiği, ülke risk primlerinin düştüğü ve büyük projelerin gündeme geldiği 2013 yılında Türkiye'ye yönelik operasyonlar da başlamıştır. Tüm bunlarla hedeflenen, planlanan yatırımların maliyetini yükseltmek ve tamamlanması gerçekçi olmayan projeler haline dönüştürmektir. Ancak, bu operasyonlar da başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ekonomik ve siyasi istikrar tehdit eden girişimlerin başarısız olması sonrasında vesayet odakları bu kez de askeri darbe girişiminde bulunmuşlardır. Ancak, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve sosyal yapısındaki değişim ve gelişme sonucunda, demokratik hak ve kazanımlarını kaybetmek istemeyen halk, darbe girişimi karşısında geçmişten çok farklı bir tepki vermiştir. Bu girişimde halka karşı ateş açılmış ve tarihte ilk kez görülen bir alçaklık

olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) bombalanmıştır. Cumhurbaşkanı'na suikast planlandığı, millet iradesi ve bu iradeyi temsil eden Cumhurbaşkanı'nın hedef alındığı 15 Temmuz darbe girişiminde, uluslararası destekli FETÖ bir kez daha başarısız olmuştur. 15 Temmuz darbe girişimini gerçekleştiren askeri yapı, önceki dönemlerden farklı bir özelliğe sahiptir. Bu yapı uzun yıllar boyunca, devletin bütün kademelerinde paralel bir oluşumla gerek kurumlar gerekse kişiler aracılığıyla darbe girişimini planlamıştır. Ancak yaptıkları tüm planlamalara rağmen, kendileri için beklenmeyen bir duruma karşılaşmışlardır. Askeri müdahalelerin hükmünün kalmadığı algısının hâkim olduğu bir dönemde gerçekleştirdikleri darbe girişimi karşısında, beklemedikleri bir şekilde halkın direnişiyle karşı karşıya kalmışlardır.

15 Temmuz darbe girişiminin halkın direnişi ile bertaraf edilmesi sonrasında, bu sefer de PKK terör örgütü harekete geçmiş ve kriz ortamı oluşturma çabası devam etmiştir. Bu şekilde, Türkiye'nin uluslararası arenadaki olumlu algısının değiştirilmesi ve yurtiçinde güvensiz bir ortamın oluşturulması hedeflenmiştir. Başarısız darbe girişimi ve sonrasında devam eden terör olaylarıyla son kertede amaçlanan ise Türkiye'deki yatırımları baskı altına almak ve ekonomik potansiyeli yok etmektir. Özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında, Türkiye ekonomisinde yaşanan hızlı toparlanmaya rağmen, not düşürülmesi kararının arka planında siyasi gerekçelerin olduğu aşikârdır.

15 Temmuz darbe girişiminin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri iki ayrı fazda görülmüştür. Birincil etkiler, hemen darbe girişiminden 18-22 Temmuz haftasında finansal piyasalarda büyük kayıplar yaşanmasıyla gözlenmiştir. Daha sonraki haftalarda, bu kayıplar kademeli olarak giderilmiştir.

3. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİNE ETKİLERİ

15 Temmuz darbe girişiminin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkileri iki ayrı fazda görülmüştür. Birincil etkiler, hemen darbe girişiminden 18-22 Temmuz haftasında finansal piyasalarda büyük kayıplar yaşanmasıyla gözlenmiştir. Daha sonraki haftalarda, bu kayıplar kademeli olarak giderilmiştir.

İkinci faz etkileri ise darbe girişiminin bir yan sonucu olarak Türkiye'nin kredi notunun Moody's tarafından 23 Eylül'de yatırım yapılabilir seviyenin aşağısına düşürülmesi ile daha belirgin hale gelmiştir. FETÖ'nün süregelen Türkiye'yi itibarsızlaştırma amaçlı propaganda faaliyetlerinin de katkısıyla yabancı yatırımcılar nezdinde Türk ekonomisine olan güvenin tahrip edilmesi ve artan belirsizlik Türkiye'nin dünya piyasalarında yaşanan dalgalanmalardan, benzer gelişmekte olan ülkelere nazaran daha olumsuz etkilenmesine yol açmıştır. Türkiye ekonomisi; küresel ticaretteki zayıflık, 15 Temmuz başarısız darbe girişimi ve ciddi jeopolitik risklerin gölgesinde 2016 yılının ilk yarısında önemli bir büyüme performansı gösterirken, darbe girişiminin gerçekleştiği üçüncü çeyrekte kısmi bir daralma yaşamıştır. 15 Temmuz darbe girişimi sürecinde ciddi sistemik risklerle karşı karşıya kalan Türkiye ekonomisi bir ülkenin yaşayabileceği en büyük siyasi ve ekonomik krizlerden birisiyle karşı karşıya kalmıştır. Bertaraf edilen darbe girişimi sonrasında aktif bir kriz yönetimi performansı sergilenmiş, ekonomik aktivitelere canlılığın devamlılığı için önemli adımlar atılmış, ulusal ve uluslararası yatırımcılara yönelik güven verici açıklamalarla pozitif ortamın istikrarı sağlanmıştır.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında 18-22 Temmuz haftası finansal piyasalarda aşağı yönlü eğilimler izlenmiştir. Verilere göre, Borsa İstanbul'da Bist-100 Endeksi 18-22 Temmuz haftasında yüzde 13,4 oranında değer kaybederken, aynı süreçte dolar bazında Borsa İstanbul'daki ortalama kayıp oranı yüzde 18,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. DİBS'te yaşanan satış yönlü seyirlerin etkisiyle, 15 Temmuz Cuma günü kapanışında yüzde 8,55 düzeyinde bulunan gösterge tahvil faiz oranı, 22 Temmuz Cuma günü sonunda yüzde 9,37 seviyesine yükselmiştir. Darbe girişimi sonrası döviz piyasalarında da çok dal-

Tablodan da görüleceği üzere, 15 Temmuz Cuma günü yaşanan darbe girişiminin etkileri piyasaların açıldığı 18 Temmuz Pazartesi günü kısmen hissedilmiştir. Dolar ve Euro kurlarında 21 Temmuz tarihine kadar düşük ivmeli bir yükseliş görülmekte iken, OHAL ilan edilen 21 Temmuz tarihinden sonra ise kısmi bir düşüş olmuştur.

galı seyirler kaydedilmiştir. 15 Temmuz günü sonunda 2.89 düzeyinde bulunan dolar/TL kuru, 22 Temmuz günü sonunda 3.07 düzeyine çıkarken, aynı süreçte Euro/TL kuru da 3.20 düzeyinden 3.37 düzeyine yükselmiştir.

3.2 İç ve Dış Borçlanma

15 Temmuz darbe girişiminin ardından

Tarihler	Dolar/TL	Euro/TL
14.Tem.16	2,8913	3,2132
15.Tem.16	2,8834	3,2102
18.Tem.16	2,9485	3,2591
19.Tem.16	2,9766	3,291
20.Tem.16	3,0281	3,3318
21.Tem.16	3,0727	3,3867
22.Tem.16	3,0573	3,3704
25.Tem.16	3,0317	3,3288
26.Tem.16	3,0353	3,3405
27.Tem.16	3,0377	3,3398
28.Tem.16	3,0167	3,3467
29.Tem.16	3,0125	3,3446
1.Ağu.16	2,9797	3,3266
2.Ağu.16	2,9926	3,3501
3.Ağu.16	3,0075	3,3686
4.Ağu.16	3,0213	3,3626
5.Ağu.16	2,9996	3,3432

Temmuz-Kasım dönemi iç borçlanmaları fazladan 700 milyon TL maliyet ile gerçekleştirilmiştir. 15 Temmuz sonrası ABD doları ve Euro kurlarındaki artışa göre 7 Kasım 2016 itibarıyla, devlet borçlarına ilişkin dış borç servisinde oluşan ilave maliyet de 266,2 milyon TL olarak hesaplanırken, Hazine garantili dış borcun üstleniminden kaynaklanan ilave maliyet ise 679.258 TL olup bahse konu ödemelerden toplam 266,8 milyon TL ilave yük doğmuştur. Bu süreçte ekonomi yönünden patinaj durumu yaşanmış, hatta bazı açılardan geriye gitme durumu söz konusu olmuştur.

3.3 Dış ticaret / Cari Açık

Küresel ekonomideki yavaşlama ve talep daralması ile ulusal bazlı faktörlerin birleşimi sonucunda Türkiye ekonomisi, dış ticaretin olumsuz etkilerine maruz kalmıştır. İhracat dolar bazında yüzde 2,8 ve ithalat ise yüzde 5,8 gerileme kaydetmiştir. Dış ticaret açığı yıllık bazda yüzde 11,7 gerileyerek 55,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 69,5 seviyesinden yüzde 71,8'e yükselmiştir. 2013 sonundan sonra azalma eğilimi gösteren cari açığın 12 aylık birikimli tutarı, uluslararası piyasalarda petrol fiyatlarının azalmasının desteğiyle 2016 Temmuz sonu itibarıyla 28,8 milyar dolara kadar düşmüştü. Temmuz ayının ardından, cari açık tarafındaki iyileşme eğilimi son bulmuş ve 12 aylık birikimli

carî açık tutarı 2016 Ekim sonu itibariyle 33,8 milyar dolara yükselmiştir. Merkez Bankası verilerine göre 15 Temmuz 2016 itibariyle 122,71 milyar dolar düzeyinde bulunan altın dahil döviz rezervleri, darbe girişiminden sonraki iki hafta azalarak 22 Temmuz itibariyle 121,43 milyar dolara ve 29 Temmuz itibariyle 119,72 milyar dolara gerilemiştir. 19 Ağustos itibariyle 123,48 milyar dolara çıkmış, 23 Eylül'de 121,99 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, kredi not indirimi etkisiyle düşüş eğilimine girmiştir. Merkez Bankası'nın altın dahil döviz rezervleri, 2016 sonu itibariyle 106,10 milyar dolar seviyesine düşmüştür.

3.4 İşsizlik / Enflasyon

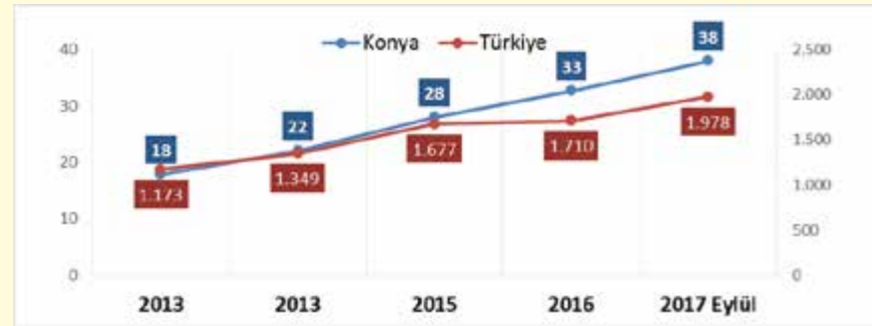
TÜİK verilerine göre 2016 Temmuz'da yüzde 10,7 oranında gerçekleşen işsizlik oranı, ağustosta yüzde 11,3 oranına yükselmiştir. FETÖ kapsamında işten çıkarılanlar nedeniyle eylülde daha da artabileceği düşünülen işsizlik oranı tarım ve inşaat sektörleri istihdamında yaşanan artışlar sayesinde eylülde yüzde 11,3 seviyesinde kalabilmiş ama ekimde yüzde 11,8 düzeyine yükselmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı ekimde yüzde 11,7 oranına çıkmıştır. Türkiye'nin en önemli sorunlarının başında gelen enflasyonla mücadele de zorlaşmıştır. Nitekim Orta Vadeli Ekonomik Programda %5 olarak öngörülen TÜFE, enflasyon hedefinin 3,53 puan üzerinde yılsonunda %8.53 düzeylerinde gerçekleşmiştir. Enflasyonun bir türlü gelişmiş ülkeler düzeyine çekilememesi, faiz oranlarının da gelişmiş ülkelerden çok yüksek düzeyde olmasına neden olmakta, bu da sıcak para girişi için uygun zemin oluşturarak reel kurları aşağıya çekmektedir.

3.5 Küresel Çalkantılar

Türkiye ekonomisi 2016 yılında kendi iç dinamiklerinin yanı sıra kritik küresel çalkantıların ve gelişmelerin de etkili olduğu bir süreç yaşamıştır. Haziran ayında İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılma kararı (Brexit) sonrası süreçte yaşanan belirsizlikler ve Avrupa'nın geleceğine yönelik endişeler artış göstermiştir. AB'nin kendi içinde yaşanan muhtemel çıkış tartışmalarının tetiklediği belirsizlik küresel piyasalara taşınmıştır. Faiz artırım sürecine gireceğine dair sinyaller veren Amerikan Merkez Bankası (FED) küresel piyasalar üzerinde

etkisini bu yıl da sürdürürken Aralık ayında vereceği faiz kararı bekleşi, gelişmekte olan piyasalara yönelik belirsiz ve negatif bir algının devamına yol açmıştır. ABD Başkanlık seçimlerinde Donald Trump'ın seçilmesi sonrasında küresel piyasalarda baş gösteren panik ve belirsizlik, FED'den gelecek muhtemel faiz artırım kararı beklentisiyle Amerikan dolarının diğer para birimlerine karşı aşırı değer kazanmasına yol açmıştır. Bu bağlamda özellikle gelişmekte olan ülke para birimleri üzerinde ciddi bir baskı oluşmuştur. Türk lirası da (TL) dünyadaki bu genel trend içerisinde görece değer kaybetmiştir.

Konya ve Türkiye Nakit Kredi Rakamları (2013-2017 Eylül) Milyar TL

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

4. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNİN KONYA İŞ ÂLEMİNE YANSIMALARI

15 Temmuz darbe girişiminin genel anlamda Türkiye ekonomisine etkileri olduğu gibi özelde de Konya ekonomisi için etkileri olmuştur. Bu anlamda özellikle kredi ve mevduat rakamları ile yatırım oranlarının incelenmesi, girişimin etkilerini inceleme anlamında doğru verileri sunacaktır.

4.1 Kredi Verileri İle Konya

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi 2017 Eylül verilerine göre; 2013 yılından 2017 Eylül dönemine kadar nakit kredi kullanımı Türkiye'de %69 artış gösterirken bu oran Konya'da %112 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'deki nakit kredi dağılımlarının

Nakit Kredi Kullanımı Konya/Türkiye (2013-2017 Eylül) Milyar TL

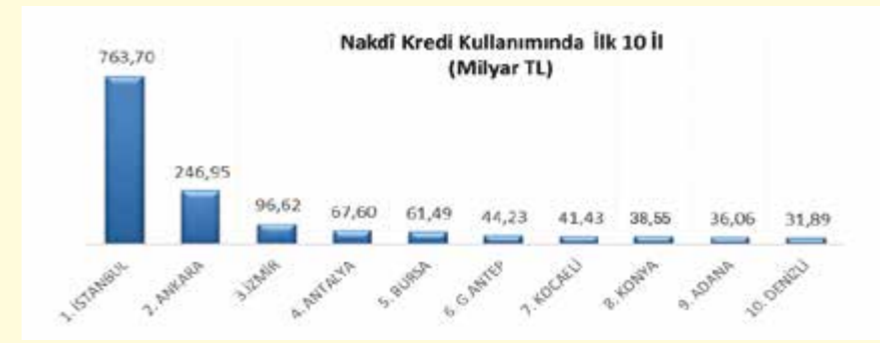
Yıl	Konya	İl Sırası	Türkiye	Konya'nın Yüzdeliği Dilimi
2013	17,98	9	1.173,63	1,5 %
2014	22,14	9	1.349,23	1,6 %
2015	28,01	9	1.677,44	1,7 %
2016	32,70	7	1.710,41	1,9 %
2017 Eylül	38,05	7	1.978,89	1,9 %

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

son 5 yıllık akışı incelendiğinde ise 2013, 2014 ve 2015 yıllarında Konya'nın 9. sırada yer aldığı görülür iken, 2016 yılında kredi kullanımını artarak 7. sıraya yükselmiştir. TBB Risk Merkezi verilerine göre (2017 ilk 6 ay); Türkiye'de en yüksek tutarda kredi kullanan 10 il; İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa, Gaziantep, Kocaeli, Konya, Adana ve Denizli olarak sıralanmıştır. Kocaeli 2017 yılında bir üst sıraya yükselen il olmuştur. 2017 yılı ilk 6 aylık verilerine göre Konya'nın kullandığı 38,55 Milyar TL'lik kredi üç ana başlıkta incelenebilir. TBB Risk Merkezi'nin verilerini

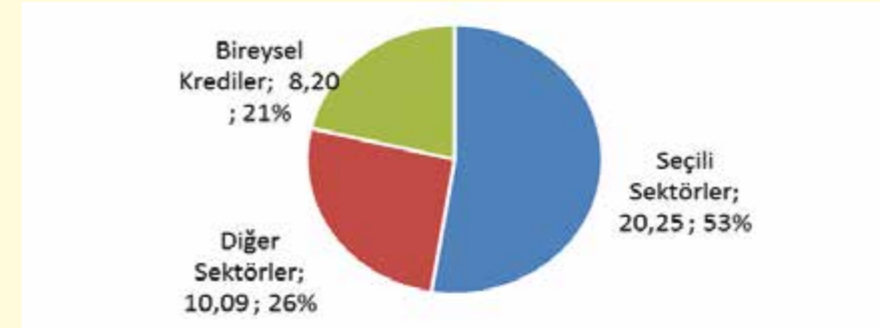
açıkladığı "Seçili Sektörler" 20,25 Milyar TL ile %53 oranında yer bulmuş ve kredi kullanımında ağırlığı oluşturmuştur. "Diğer Sektörler" olarak nitelendirilen ve feruarı verilmeyen sektörler de %26'lık oranı 10,09 Milyar TL ile elde etmiştir. "Bireysel Krediler" olarak sınıflandırdığımız ve "İhtiyaç, Konut, Kredi Kartı ve Taşıt" Kredilerini içeren başlık ise 8,20 Milyar TL ile %21'lik dilimde yer almıştır.

Konya kredi kullanım oranlarının dağılımı incelendiğinde çekilen kredilerden her 100 TL'nin 79 TL'sinin sektörel anlamda kullanılmak üzere alındığı görülmektedir. Diğer bir tabirle yaklaşık olarak %80'i işletmeler tarafından yatırım vb. amaçla çekilmiştir.

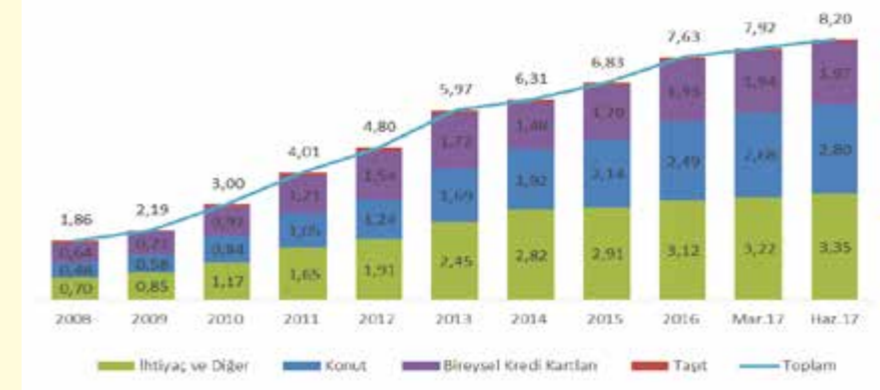
Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu FINTÜRK Verileri

Konya NAKDİ Kredilerin Dağılımı (Milyar TL, Yüzde)

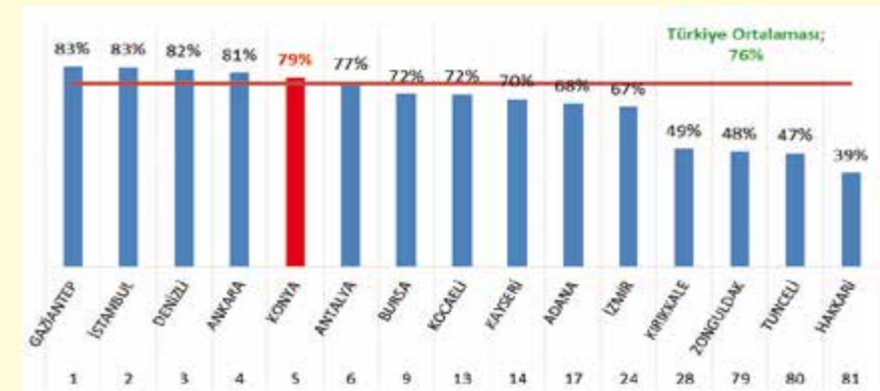
Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu FINTÜRK Verileri, 2017 Haziran

Konya'da Bireysel Kredilerin Gelişimi (Milyar TL)

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu FINTÜRK Verileri

Nakdi Kredilerin Sektörel Kullanım Oranı (Yüzde, İl Sırası)

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu FINTÜRK Verileri

Konya; "Nakit Kredi Kullanım" verilerinde Türkiye'de 8. sırada yer almakla birlikte, bu kredilerin kullanım ağırlığına bakıldığında %79'unu sektörel amaçla kullanmıştır. Bu veriler ile Konya, nakdi kredileri sektör bazında en fazla kullanan 5. il durumundadır. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

verileri; Konya'nın kredi kullanımında önde olduğunu fakat bu kredileri bireysel değil sektörel ağırlıklı çektiğini göstermektedir. Bir sonraki süreçte incelenmesi gereken veri ise, çekilen kredilerin yatırıma ne kadar döndüğünün daha teferruatlı sorgulanması olacaktır.

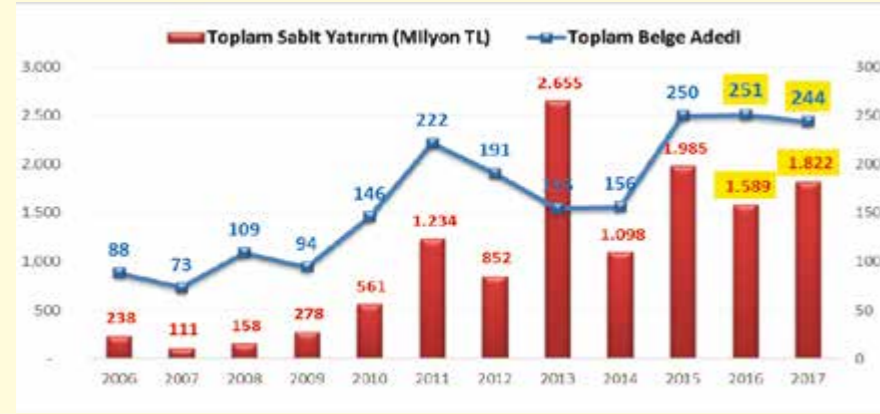
4.2 Yatırım Teşvik Verileri ile KONYA

Ekonomi Bakanlığı verilerine göre; Konya'da 2006 yılında 88 adet "Yatırım Teşvik Belgesi" alınır iken, takip eden yıllarda bu rakam hızla yükselme eğilimine girmiştir. 2011 yılında 222'ye kadar yükselen teşvik belgesi adedi; 2014 küresel krizinin de yansıması ile 156 adede düşmüş fakat hemen sonra 2015'de 250'ye çıkmıştır. 15 Temmuz darbe girişiminin Türkiye ekonomisine kısa vadede negatif yansımaları etkisini gösterdikten sonra 2016 yılında da adetler normal seyrini devam ettirmiştir. 2017 ilk 9 ayında ise hükümetimizin de destekleri ile bir ivme kazanmış ve 244 belge rakamına ulaşılmıştır.

Yine Ekonomi Bakanlığı verileri ile Konya'daki toplan yatırımlar incelendiğinde 2006-2014 yıllarında gözle görünür bir artış süreci devam ederken (2014 krizi yatırımlarda da hissedilmiştir) 2016 yılında yaşanan darbe girişimi sonucu, 2015'de 1,99 Milyar TL olan yatırımlar 2016'da 1,59 Milyar TL'ye gerilemiştir. 2017 yılında devletimizin teşvikleri ile her ne kadar bir canlanma görülse de (2017 ilk 9 ayı 1,83 Milyar TL) 15 Temmuz darbe girişiminin, yatırımlara ciddi sekte vurduğu ortadadır. 15 Temmuz darbe girişiminin Konya ekonomisindeki etkilerini daha iyi anlamak için Konya'daki yatırım teşvik belgelerinin yabancı sermaye verilerini incelemek de önemlidir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere; yıllara göre yükseliş ivmesini yakalayan yatırım tutarları ve alınan yabancı menşeli teşvik belge adetleri, 2016 yılında birden çok ciddi düşüş göstermiştir. 2015'de 8 belge alınmış iken, 2016'da bu sayı 2'ye inmiştir.

Yabancı sermaye menşeli sabit yatırımların toplam tutarına bakıldığında zaman da 2013 yılında zirveye ulaşıldığı (598,18 Milyon TL) ve 2015'de 101,83 Milyon TL yatırım yapıldığı görülmekle birlikte 2016 yılında sadece 14,20 Milyon TL'lik bir yatırım gerçekleşmiştir. 2017 yılında devletimizin destek ve teşvikleri ile Türkiye genelinde olduğu gibi Konya'da da yatırımlar konusunda bir hareketlenme görülmüş ve ilk 9 ayda 5 yabancı sermaye menşeli teşvik belgesi alınmış, toplam sabit yatırım tutarı da yaklaşık 130 Milyon TL'ye yükselmiştir.

Konya Teşvik Belge Adedi ve Toplam Yatırım (Milyon TL) (2006 – 2017 İlk 9 Ay)

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Konya Yabancı Sermaye Menşeli Yatırım Teşvik Verileri, (2006 – 2017 İlk 9 Ay)

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

5. SONUÇ

15 Temmuz darbe girişiminden sonra, Türkiye’de son yıllarda sağlanan makro-ekonomik yönetim başarısı sayesinde oluşan güçlü finansal ve ekonomik yapı, muhtemel bir ekonomik kriz tehdidini önlemiştir. Bu darbe girişiminin Türkiye ekonomisine kısa vadede negatif yansımaları olmuş ve piyasalarda yaşanan gelişmelere belli ölçüde tepki vermiştir. Türkiye ekonomisi toparlanmaya ve büyümeye devam etmiştir.

Hain darbe girişimine teşebbüs edenlerin ve onları destekleyenlerin oluşturduğu algı gerek Türkiye’de gerekse Konya’da uluslararası yatırımcıların yatırım kararlarını ertelemelerine ya da dondurmalarına yol açmıştır. Uluslararası yatırımcıların ülkemize sıcak para dışında istihdamı ve üretimi artıracak yatırımlar yapmasının yolu, güven üzerine kuruludur. Bu güvenin gerçekleştirilmesi noktasında Konya iş âlemi, hükümetimizin yapısal reformlarını desteklemektedir ve hızla hayata geçirilmesi için üzerine düşen vazifeyi yapmaya hazırdır.

Türkiye ekonomisinin dayanıklı yapısı ve siyasi istikrar sayesinde, makroekonomik göstergelerde ciddi bir problem yaşanmamasına rağmen, ekonomideki

yapısal reformların gerekliliği de bir kez daha görülmüştür. Bu bağlamda, yatırımların ve dev projelerin hız kesmeden devam etmesi gerekmektedir. Diğer yandan, orta gelir tuzağına düşmemek ve kişi başı milli gelir seviyesinin yükseltilmesi için ekonomik üretim yapısı, teknoloji odaklı olarak zaman içerisinde değişmelidir. Bu amaçla AR-GE faaliyetlerinin hızlanması için kaynak artışı, destek ve teşvikler artırılmalıdır.

Ekonomide normalleşmenin sağlanması için de yatırım ortamını güçlendirecek adımların süratle atılması gerekmektedir. Devam eden üretim ve ihracat paketi çalışmalarının, yatırımların niteliğini artıracak yeni teşvik unsurlarını içerecek şekilde güçlendirilmesi ve tamamlanarak bir an önce uygulamaya konması, Türkiye’nin yüksek teknoloji yatırımlara pozitif ayrımcılık yapan bir vergi reformuna gitmesi acil ihtiyaçtır. Yatırım ortamımızı diğer ülkelerle sadece eşitleyecek değil, bir adım öne çıkaracak adımlar atmaya daha çok ihtiyacımız vardır.

Son dönemde döviz kurundaki yükselmelerin ve faiz oranlarındaki artışın önüne geçilmesi için gerekli hamleler yapılmalı ve Konya iş âleminin yatırım

inçin gerekli krediye ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Yine bununla birlikte yabancı yatırımcıların tekrar harekete geçmesi için reform paketlerinin hızlanması da elzemdir.

Yine son günlerde gündemde olan yerli otomobilin yapılmasına yönelik olarak, Konya olarak avantajlarımız olduğu unutulmamalıdır. Biz Orta Anadolu’dayız. Türkiye içindeki tüm pazarlara ulaşım kolaylığımız vardır. Konya’daki 4 üniversitede de mühendislik fakültesi bulunmaktadır ve yetmiş insan gücümüz hali hazırda vardır. Otomotiv sektöründeki mevcut ciddi alt yapıya ek olarak fabrikaya uygun arazi yapımız müsaittir. Otomotiv üretimi konusunda tek eksikliğimiz görünen “limana olan mesafe” konusunda ise Konya’nın çok yoğun bir çabası vardır. Bu konuda da “Lojistik Merkez” temelimiz bizzat Başbakanımız tarafından atılmış, inşaatı hızla devam etmektedir. Konya-Karaman hızlandırılmış demir yolu hattı bitmek üzeredir. Karaman-Mersin hattının da proje ihalesi yapılmıştır. Dolayısıyla Konya iş âlemi, yerli otomobil üretimi için a’dan z’ye kendini hazır hissetmektedir.

Sonsöz olarak;

Son 2-3 yıldır bütün bu olup bitenlere rağmen, Türkiye ekonomisi 2017’nin ilk yarısında yüzde 5’in üzerinde güçlü bir büyüme performansı sergilemiştir. Devletimizin ve milletimizin bu mukavemet gücünün, 15 Temmuz şokundan kısa sürede kurtulmamızı, yeniden ve daha güçlü bir şekilde büyümeye ve kalkınmaya devam etmemizi sağlayacağına inancımız tamdır. Bu noktada Konya Ticaret Odası, üyeleriyle birlikte devletin en büyük destekçisi olmaya devam edecektir.

6. KAYNAKÇA

- 15 Temmuz Darbe Girişimi ve Türkiye Ekonomisi, Erdal Tanas Karagöl
- 15 Temmuz Darbe Girişiminin Ekonomik Etkileri “Dünü ve Bugünü”, Feyzullah Altay, Konya Ticaret Odası Araştırma Raporu
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu FİNTÜRK Verileri
- Konya Kredileri Nerede Kullanıyor? Ahmet Çelik, Konya Ticaret Odası Araştırma Raporu
- T.C. Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
- TBMM 15 Temmuz FETÖ Darbe Girişimini Araştırma Komisyonu Raporu

KTO MECLİS VE MESLEK KOMİTESİ ÜYELERİMİZİ TANIYORUZ

Mustafa KÖK

Komitesi: 45
Komitedeki Görevi: Komite Başkanı
Komite Faaliyet Konusu: Boya ve malzemeleri imalatı, toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Dilek Oto Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi

Mehmet TEKİN

Komitesi: 45
Komitedeki Görevi: Komite Bşk.Yrd. – Meclis Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: Boya ve malzemeleri imalatı, toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Mehmet Tekin - Gardenya Boya

Azmi ÖNER

Komitesi: 45
Komitedeki Görevi: Meclis Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: Boya ve malzemeleri imalatı, toptan-perakende ticareti
Firma ismi: 3-El İnşaat Gıda Tekstil Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

M. Fatih BÜYÜKBAŞ

Komitesi: 45
Komitedeki Görevi: Komite Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: Boya ve malzemeleri imalatı, toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Ataboy İnşaat Ve Dekor Malzemeleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

F. Süleyman ÖNSES

Komitesi: 45
Komitedeki Görevi: Komite Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: Boya ve malzemeleri imalatı, toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Befa Boya Kimya İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Ahmet SUCU

Komitesi: 46
Komitedeki Görevi: Komite Başkanı
Komite Faaliyet Konusu: İnşaat malzemeleri toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Ahmet Sucu İnşaat Gıda Nakliyat ve Petrol Ürünleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi

Ahmet AYATA

Komitesi: 46
Komitedeki Görevi: Komite Bşk.Yrd.
Komite Faaliyet Konusu: İnşaat malzemeleri toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Ahmet Ayata İnşaat Gıda Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Naci ÇIRAY

Komitesi: 46
Komitedeki Görevi: Komite Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: İnşaat malzemeleri toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Çıraylar Cam İnşaat Malzemeleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

Aslan KORKMAZ

Komitesi: 46
Komitedeki Görevi: Meclis Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: İnşaat malzemeleri toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Konal İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Murat ÇANKIRLI

Komitesi: 46
Komitedeki Görevi: Yönetim Kurulu Üyesi
Komite Faaliyet Konusu: İnşaat malzemeleri toptan-perakende ticareti
Firma ismi: Der-Yapı İnşaat Makina Sanayi Ticaret Limited Şirketi

PETRO DOLAR SİSTEMİ ÜZERİNE FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI

1. GİRİŞ

Petro-dolar, petrol satışlarından elde edilen geliri tanımlamak için kullanılan terimdir. Petrol satın almak isteyen her ülke ya da kuruluş, karşılığında dolar vermek, bu doları da bir yerden bulmak zorundadır. Petrolün dolar cinsinden fiyatlanması, dolara yönelik uluslararası talebin, dolayısıyla rezerv para olmaya devam etmesinin en güçlü dayanağıdır. Çünkü dünyada enerji talebi sürekli artmaktadır ve bunun için de petrole olan talep belirleyici durumdadır. Bu çalışmada öncelikle petro dolar kavramının ortaya çıkış süreci ve gelişiminden bahsedilmekle beraber, küresel güç mücadelesinin petro dolarla olan bağlantısı ifade edilecek ve son olarak petro dolar olgusu farklı bir bakış açısı ve çıkarımlarla ortaya konacaktır.

2. PETRO DOLAR KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

İkinci Dünya Savaşından sonra dünyada iktisadi ve siyasi açıdan Amerika Birleşik Devletlerinin (ABD) egemen olduğu bir dönem olmuştur. Aslında savaş öncesi dönemde de ABD dünyanın en büyük ekonomisi konumunda bir süper güçtü. 1929 büyük Dünya Bunalımından önce dünya sanayi üretiminin %44,5'i ABD tarafından gerçekleştirilmekteydi. Ancak ABD'nin bu süper üretim gücü, dünya üzerinde küresel yönetim anlamında egemen bir unsur değildi. Haziran 1944 tarihindeki Normandiya çıkarmasının başarıyla sonuçlanmasının İkinci Dünya Savaşını

ABD ve müttefiklerinin galibiyetiyle sona ereceğini göstermesiyle birlikte, savaş sonrası döneme ilişkin iktisadi ve diplomatik istikrar kavramları tartışılmaya başlanmıştır. Bu tartışmalar çerçevesinde gerçekleştirilen Bretton Woods konferansı sonucunda altın onsunun 35 ABD Dolarına bağlandığı ve ABD Dolarının uluslararası tek rezerv para olduğu yeni bir para sistemi doğmuştur. Ayrıca Bretton Woods konferansı sonucu Dünya Bankası (DB) ve Uluslararası Para Fonu (UPF) gibi ABD'nin dünyada tek egemen güç olmasına hizmet edecek kurumlar da kurulmuştur. Savaş sonrası dönemde yıkılan Avrupa ve Asya ülkelerinin yeniden inşasında UPF ve DB gibi kurumların üstlendiği rol ABD'nin dünya üzerindeki iktisadi

egemenliğinin perçinlenmesine yardımcı olmuştur. Ayrıca, savaş sonrası dönemde Sovyetler Birliği ile ABD arasında başlayan soğuk savaş ve buna bağlı olarak 1949 yılında kurulan Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) de, ABD'nin dünya üzerindeki askeri boyutta egemenliğini kurmasına hizmet etmiştir. Yeni kurulan Bretton Woods parasal sistemi de dünya ekonomisinin istikrara kavuşmasını sağlamıştır. ABD ekonomisi büyük altın rezervleri ve sağlam üretim yapısı ile bu yeni düzende daha da güçlü bir yapıya kavuşmuştur. Sağlanan iktisadi istikrar dünyada üretim ve dış ticaretin hızla gelişmesini olanak sağlamıştır. ABD kendisine Pazar olacağı düşüncesiyle Avrupa kıtasında bir iktisadi birliğin oluşmasını teşvik etmiş ve 1957 yılında imzalanan Roma Anlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur. Bu iktisadi düzen 1970'lerin başlarına kadar devam etmiştir. 1949-1970 arasındaki dönemde savaştan harap olarak çıkmış Asya ve Avrupa ülkeleri, ABD'nin desteğiyle altyapılarını yeniden inşa etmiş ve giderek rekabetçi ve sağlam bir üretim yapısına kavuşmuştur. 1970'li yılların başlarında Avrupa ve Asya ekonomilerinin artan rekabet gücü, Vietnam Savaşı harcamalarının ABD ekonomisine getirdiği yük var olan iktisadi düzeni sarsmaya başlamıştır. Başta Fransa olmak üzere, önemli ülkelerin merkez bankaları ABD'den ellerindeki dolarlar karşılığında mevcut altın-dolar paritesinden altın isteminde bulunmaya başlamışlardır. Bu gelişmelere bağlı olarak 1971 yılının ortasında ABD Merkez Bankasından altın çekimi hız kazanmış ve ABD altın rezervleri kritik bir düzeye gerilemiştir. Bu süreçte ABD'nin baş müttefiki durumundaki İngiltere Merkez Bankası bile 3 milyar dolarlık rezervi karşılığında 2600 ton altın almıştır. Bu gelişmeler sonucunda ABD'deki Nixon Yönetimi tarafından Bretton Woods Sistemi ile getirilen 1 ons altın 35 ABD Doları paritesi sona erdirilmiş ve 11 Ağustos 1971 tarihi itibarıyla tüm ulusal paralar dalgalanmaya bırakılmıştır. ABD Dolarının dalgalanmaya bırakılması ABD'nin artan dış ticaret açıkları

ve Vietnam Savaşı harcamaları birleşerek 1970'li yıllarda ABD Dolarının devalüe edilmesine yol açmıştır. Bu zaman sürecinde ABD Dolarında yaşanan gelişmelere bağlı olarak Petrol Dış-satımcısı Ülkeler Örgütü (OPEC) de, petrol ticaretinin birçok para biriminden oluşan bir para sepeti üzerinden olabileceğini tartışmaya başlamıştır. ABD petrol ticaretinin bir para sepeti ile yapılmasını önleyerek doların egemenliğini sürdürmek amacıyla dünyanın en büyük petrol üreticisi olan Suudi Arabistan ile üst düzey görüşmelere başlamıştır. Söz konusu bu görüşmeler sonucunda, o tarihte, bir açıklama yapılmasa da, Suudi Hükümeti petrol gelirleri ile gizlice 2.5 milyar dolar değerinde ABD hazine bonosu satın almıştır. Böylece "petro-dolarların yeniden döngüsü" (petrodolar recycling) olarak bilinen ve Newyork ve İngiltere bankacılık sisteminin lehine olan süreç başlamıştır. Suudi Arabistan ile gerçekleştirilen bu görüşmeler ileri bir tarihte ABD Hazine Genel sekreteri Blumental tarafından Suudi Arabistan'ın petrol ticaretini yalnızca dolarla yapacağı yönünde güvence verdiği biçiminde açıklanmıştır. Yukarıda belirtilen nedenler yanında 1973-1974 yıllarında petrol fiyatlarındaki hızlı yükselişin yarattığı iktisadi şok ABD Dolarındaki dalgalanmanın artması yönünde baskı yaratmıştır. Almanya'dan Japonya'ya bütün petrol dışarımcısı ülkeler artan petrol faturalarını dışarıdan elde ettikleri dolarlarla nasıl karşılayacakları sorunu ile karşı karşıya kalmışlardır. OPEC üyesi ülkeler ise artan petrol fiyatları sonucu elde ettikleri ve yurtiçi gereksinimlerini karşılayacak miktarın çok üzerinde olan dolarları (petro-dolarları) nasıl kullanacakları sorunu ile karşı karşıya kalmışlardır. Soruna çözüm yolu Petro-dolarların büyük kısmı Londra ve Newyork bankalarına gitmesi biçiminde olmuştur. Weld and Co isimli avro tahvil şirketinden Mulford, petrol fiyatlarındaki artışa bağlı olarak ortaya çıkan gelirin nasıl yönetileceğine ilişkin bir mekanizma geliştirmişlerdir. Bu mekanizma, Suudi Arabistan Para Otoritesi (SAMA) ile gizli bir anlaşmayı içermektedir. Öngörülen mekanizmanın temelinde 1973-1974 yıllarında yüksek petrol

fiyatları sonucu OPEC ülkelerinin ellerindeki petro-dolarların ABD ve İngiltere merkez bankalarının lehine olacak biçimde dönüşümünün sağlanması vardır. Söz konusu mekanizmanın işlemesi ise Suudi Arabistan ve diğer OPEC üyesi ülkelerin petrol gelirlerini ABD ve İngiltere bankalarına yatırmaları ile başlıyor ve daha sonra bu paraların dünyanın geri kalan kısmına, artan petrol faturalarını karşılamak için bu bankalar aracılığıyla avro-dolar tahvil veya kredi olarak verilmesi biçiminde gerçekleşiyordu. Birinci petrol şoku yılları olan 1973-1974 yılları ABD halkı tarafından yüksek enflasyon ve benzin istasyonlarındaki kuyruklarla hatırlanırken diğer ülkelerde bunlara ek olarak ABD Doları ile ödenmek zorunda olan yüksek dış borçlar ile de hatırlanmaktadır. Japonya ekonomisi 1960 ve 1970'li yıllarda çok hızlı büyümüş ve ABD'nin en büyük ticari ortağı durumuna gelmiştir. Japonya ABD ile gerçekleştirdiği ticarete büyük miktarda fazla elde etmekteydi. Japonya, elde ettiği bu fazlanın bir kısmı ile petrol faturasını karşılarken bir kısmı ile de ABD hazine bonosu satın alarak faiz geliri elde etmekteydi. Yaşanan çalkantılar Japonya'da yen ve markın ABD Doları ile birlikte uluslararası rezerv para olması gerektiği yönünde seslerin yükselmesine yol açmıştır. Ancak ABD'nin büyük iktisadi ve askeri gücü bu seslerin çabuk kısılmasını sağlamıştır. Belirtilen dönemde oluşan G7'nin de ABD tarafından Japonya ve Avrupa ülkelerini ABD Dolarının egemen olduğu sistem içinde tutmak için kurulduğu ileri sürülmüştür. Petrol şokunu takiben dünyada yaşanan yüksek enflasyon, yüksek faiz ortamı, özellikle az gelişmiş ve gelişen ülkeler olmak üzere bütün ekonomileri zorlarken bu dönemde UPF borçlu ülkelere uyguladığı programlarla ABD ve İngiltere bankalarından alınan borçların geri ödenmesi konusunda jandarmalığa soyunmuştur. UPF'nin borçlu ülkeler üzerinde kurduğu baskı sonucu bu ülkeler, eğitim, sağlık, altyapı gibi harcamalarını kısmışlar ve dolayısıyla vatandaşlarının bugünkü ve gelecekteki olası gönencilerinin azalmalarına neden olmuşlardır. Yaşanan bu süreç sonunda gelişen piyasa ekonomilerinden biri

olan, Meksika Ağustos 1982 tarihinde kredi borçlarını ödemeyeceğini ilan etmiş ve dünyada bir borç krizi başlamıştır. 1980 ve 1990'lar özellikle gelişen piyasa ekonomilerinde iktisadi istikrarsızlıkların arttığı ve bunlara bağlı olarak iktisadi krizlerin daha sıklıkla yaşandığı bir dönem olmuştur. Özellikle 1990'larda teknolojik gelişmelere de bağlı olarak ülke ekonomilerinde finansal kesimlerin ağırlığının artması ve bu kesimlerin oldukça kırılğan bir yapıda olması dünyada iktisadi kriz kavramının daha çok gündeme gelmesine yol açmıştır. Ülke ekonomilerinde 1990'ların sonuna kadar ABD'nin uluslararası tek rezerv paraya sahip olma ve petrodolarlar üzerindeki kontrol ayrıcalığı tam olarak devam etmiştir.

2.1. Avro'nun Piyasalara Girişi

1999 yılında, Avrupa Birliğinin (AB) yeni bir para birimi olan avroyu piyasaya sürmesi ABD Dolarının uluslararası rezerv para olma niteliği açısından başlı başına bir tehdit unsuru olmuştur. Avro tedavüle girer girmez beklenmedik ölçüde başarılı bir performans göstermiş ve uluslararası rezerv para niteliği kazanmıştır. Avronun uluslararası rezerv para olarak kullanılmaya başlanmasından sonra bazı ülkeler ABD Doları yerine avroyu rezerv para olarak tercih etmeye başlamışlardır. UPF'nin raporlarına göre, ülkelerin uluslararası rezervlerinde ABD Dolarının payı dalgalı bir seyir izlese de sürekli ilk sırada olmuştur. ABD Dolarının uluslararası rezervlerindeki payı artmış olsa da dikkat çeken nokta, 1960'lardan sonra hiçbir ulusal paranın, avronun tedavüle çıkarılmaması uluslararası rezervler içinde sahip olduğu paya ulaşamamış olmasıdır. Yalnızca Alman Markı, 1980'li yıllarda, uluslararası rezervler içinde %13'lük bir paya sahip olabilmştir. Bu bağlamda avronun uluslararası rezervlerindeki payının kısa sürede %20'ye yaklaşması bir başarı olarak değerlendirilmelidir.

3. GLOBAL REKABET VE PETRO DOLAR

ABD Doları ile avro arasındaki rekabette Rusya ve OPEC gibi bazı ülke veya ülke gruplarının çok önemli rolü vardır. Dünya sahnesine yeniden küresel bir

güç olarak çıkmaya çalışan Rusya 2003 yılından beri gündeminde olan avro üzerinden petrol satma düşüncesini yaşama geçirmiştir. Rusya'ya bu konuda AB'den, özellikle de Almanya ve Fransa'dan çok büyük destek gelmiştir. Soğuk Savaşın bitmesinden bu yana Almanya ve Fransa'nın ulusal çıkarları ABD ile sürekli çatışmaktadır. Şüphesiz ki, bu çatışmanın gerisinde Almanya ve Fransa'nın öncülüğünde ilerleyen AB'nin küresel denk bir güç olma isteği yatmaktadır. Bugün AB ile Rusya arasındaki ticaret tamamen avro üzerinden yapılmaktadır. Benzer biçimde Haziran 2003 tarihinden itibaren Malezya petrol ve doğalgaz ticaretinde ABD dolarından avroya geçmiştir. İran'da 2003 yılının başlarından beri petrol dışsatımını avro üzerinden yapmaktadır. Ayrıca Venezuella ve Endonezya da petrol ticaretlerinde kısmen avroya geçmişler ve ABD'nin tepkisiyle karşılaşmışlardır. Öte yandan Malezya ve İran İslam ülkeleri arasındaki ticarete ABD Doları ve avro yerine yeni oluşturulacak altın dinar para biriminin kullanılması önerisini getirmiştir. 10 Petrol dış ticaretinde ABD Dolarından avroya geçen ilk ülke Kasım 2000 tarihinde Irak olmuştur. Birçok kişi ABD'nin Irak'a saldırmasının gerisinde yatan gerçek nedenin Irak'ın bu kararı olduğunu düşünmektedir. ABD'nin Irak'a yönelik bu saldırısının Almanya ve Fransa'nın alışılmadık biçimde karşı çıkışları da, yukarıda açıklandığı üzere, Almanya ve Fransa'nın, dolayısıyla AB'nin küresel bir güç olma isteğinden kaynaklanmıştır. Bilindiği gibi ABD ile İran arasında görünürdeki nedeni nükleer silah üretimi olan ve her an sıcak bir çatışmaya dönüşebilecek gibi görünen bir gerginlik vardır. ABD ile İran arasında olası bir çatışmanın Irak savaşından çok daha büyük maliyetlerinin olacağı tartışmasızdır. ABD ile İran arasındaki sorun İran'ın nükleer silah üretme çabaları değildir. Gerçek sorun, İran'ın petrol ticaretinde var olan düzen değiştirmeye yönelik etkinlikleri ve bunların ABD'ye zarar verme olasılığının İran'ın gerek petrol üretim kapasitesi ve gerekse coğrafi konumu düşünüldüğünde yüksek olmasıdır. İran yukarıda da kısaca değinildiği gibi petrol dış ticaretinde ABD doları-

nın ağırlığını azaltma yönünde yaptığı girişimler yanında var olan petrol boru hatlarına farklı seçenekler geliştirerek bu piyasada ABD ve ABD şirketlerinin kontrolü ve ağırlıklarını kırmaya çalışmaktadır. Türkiye ile İran arasında yapılması gündemde olan ve ABD'nin tepkisini çeken yeni boru hattı projesi bu bağlamda değerlendirilebilir. Ayrıca İran'ın Haziran 2004 tarihinde Tahran'da Londra'daki Uluslararası Petrol Borsası (IPE) ve Newyork Mal Borsasına rakip İran Petrol Borsası kurmak niyetinde olduğunu açıklaması dünya petrol ticaretinde çok köklü bir değişim anlamına gelmektedir. İran Petrol Borsasının kurulması uluslararası ticaretin Newyork ve Londra'dan Orta Doğu'ya kayması anlamına gelecektir.

4. GENEL DEĞERLENDİRME VE ÇIKARIMLAR

Petrol sıradan bir emtia değildir. Benzer şekilde Amerikan doları da sıradan bir para birimi değildir. Petrol ticaretinin dolarla yapılması bu paranın değerini yapay olarak yükseltmektedir. ABD'nin bütün zayıflıklarına rağmen petrolün dolar cinsinden fiyatlanması, doların rezerv para olmasının en güçlü dayanağıdır. Dolar dışında bir parayla veya takasla petrol ticareti yapmaya kalkan ülkeler "terörist" ya da "düşman" ilân edilmektedir; darbe ve işgal dâhil her yol denemektedir. Uzun yıllar ABD'nin "dost ve müttefiki" olan Saddam ve Kaddafi'nin bir gecede "terörist" olması da kuvvetle muhtemel petrolle ilgilidir. Gerçekte petrolün fiyatı yapay krizler ve savaşlarla yükseltilmektedir. Ham petrolün varili 1972'de 1,90\$, 1981'de 34\$ ve 2008'de 140\$ olmuştur. Bu sebeple petrol fiyatındaki oynamalar kesinlikle üretim maliyeti veya rezervlerin tükenmesiyle açıklanamamaktadır. Halihazırda petrol rezervlerinin bitmek üzere olduğu da hususu da doğru bir iddia değildir. Teknoloji ilerledikçe yeni kaynaklar bulunmaktadır. Ayrıca eski kuyuların sadece %33'ü kullanılmıştır. Ancak petrol satışlarından biriken milyarlarca doların Arap ülkelerine veya Venezuella'ya bırakılması ABD'nin sisteminin çökmesi demektir. Peki ABD ne yapmıştır? ABD başka ülkelerin petrol gelirlerin-

den daha fazla pay alabilmek için silah ve altın ticaretiyle eklenen bir makine icat etmiştir. Buna direnen her ülkeye savaş açıyor.

Fakat bu makinenin nasıl çalıştığını anlayabilmek için uluslararası para sistemini biraz anlamak gerekmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nın galibi ABD 1944'te yapılan Bretton Woods konferansında yeni bir ekonomik sistemi (altın garantili dolar) dünyaya ilan etmiştir. 15 Ağustos 1971'de ABD başkanı Nixon çalışmamızın ilk bölümünde bahsettiğimiz sebeplerden dolayı bu sisteme son vermiştir. İtiraz eden ülkelere ise "dolar bizim paramız ama sizin probleminiz" denmiştir.

1973'te ise Suudi Arabistan'dan alınan bütün petrolün Amerikan dolarıyla ödenmesi resmileştirilmiştir. 1975'te OPEC ülkeleri "koruma" ve "silah yardımı" karşılığında sadece Amerikan doları ile petrol satma kararı almışlardır. Bütün bu tedbirler alınmasa dış borcu GSMH'dan yüksek olan Amerika'nın para birimi ancak tuvalet kâğıdı kadar değerli olabilirdi. Dolar kıskacından çıkmaya yeltenen ülkeler Irak, Kuzey Kore, Suriye, Venezuella ve İran başkan Bush döneminde "axis of evil" (şeytan eksenini) olarak fişlenmiştir. ABD'nin doları dünyaya dayattığı Bretton Woods (1944) konferansında Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankasının temelleri atılmıştır. Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası "yardım ettiği" her ülkede hukuk devletini gerilemiş, sefaleti ve savaşları artırmıştır. Devletler para sıkıntısını çözmek için üç şey yapabilir: Harcamaları kısabilir, vergileri arttırabilir veya borç alabilir. Ama ABD için bir yol daha vardır: Karşılıksız para basabilir. Normalde para basmak enflasyonu artırır ama petrol sebebiyle dolara olan talep o kadar yüksektir ki ABD hiçbir ekonomik değer üretmeden kazanç sağlayabilmektedir. Doların altına endeksli olduğu yıllardan beri ihracat yapan devletlerin de dolar rezervi trilyonları bulmaktadır. Doların değer kaybetmesi; Çin, Almanya, Japonya gibi ihracat şampiyonlarına zarar verdiği için ABD para basarak bu ülkeleri ekonomik yönden sarsabilmektedir. Amerika'da doların emisyon hacmine karar veren bir merkez bankası yoktur.

FED özel bankalardan oluşan bir karteldir. Bu sebeple FED'in hesapları ABD hükümetince kontrol edilememektedir. Bahsedilen bütün hususlar göz önünde alındığında, petrodolar sistemi ABD'nin işleyebilmesi ve hayatta kalabilmesi için belki de en önemli unsurdur. Sistemin işleyişi herhangi bir sebeple tehlikeye girdiği zaman, mümkün olduğunca çabuk müdahale edilmekte tehditler ortadan kaldırılmaktadır. Özellikle Irak'ın işgalinden sonra gayri resmi olarak ABD kontrolüne geçen bölgenin petrol rafinerileri ile ABD, rekabet gücünü daha da artırmış olmakla beraber, dünyanın en büyük petrol üreticisi olan Suudi Arabistan'ı da bu yolla kendi eksenine çekmiştir. Belirli bir dönem dolar kurunun aşağı yönlü seyretmesi 150 dolar civarında olan varil petrol fiyatını 50 dolara kadar düşürmüştür. İleri teknolojiyi kullanarak petrol çıkarma ve işleme faaliyetini gerçekleştiren ülkeleri bu durum fazla sarsmamıştır. Ancak Suudi Arabistan için aynı durumdan bahsedilememektedir. Öyle ki belirli bir dönem memur maaşlarını ödeyemez duruma gelmişlerdir. 2017 yılında ABD başkanı Trump'ın buraya yaptığı ziyaret sonrası belirli olayların patlak vermesi, dünyanın en büyük sıvı LPG üreticisi olan Katar'a ambargo uygulanmaya başlanması (Katar, sıvı LPG ihracatını Avro üzerinden yapmayı planlıyordu.) ve en sonunda dünyanın en

değerli şirketi konumunda olan Suudi Arabistan'ın petrol şirketi Aramco'nun Newyork borsasında işlem görmeye başlayacağını duyurulması tesadüf değildir. Yine günümüzde Rusya'nın dolar yerine altın rezervlerini artırması, Çin'in küresel çapta hakimiyetini artırma yolunda emin adımlarla ilerlemesi, İran'ın mevcut hegemonyayı yıkmaya yolunda politikalar üretmesi sistemin işleyişini tehdit eden unsurlardandır. Bu mücadeleden kimin ya da kimlerin galip çıkacağını zaman gösterecektir.

5. KAYNAKÇA

http://www.akademikortadogu.com/belge/ortadogu3%20makale/hakan_naim_ardor_fahriye_ozturk.pdf
<http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/cemil-ertem/petro-dolar--sistemi-biterken---2233733/>
<http://www.derindusunce.org/2016/01/11/petro-dolar-aforizmalar>
<https://www.turkcebilgi.com/petro-dolar>
<http://www.informationclearinghouse.info/article13089.htm>
Lubin, David "Petrodollars, emerging markets and vulnerability" www.un.org/esa/ffd/Multi
Engdahl, F. William, A Century of War: Anglo- American Oil Politics and the New World Order, Published by Pluto Press
<http://www.scoop.co.nz/stories/HL0303/S00182.htm>

“21. YÜZYILDA PARA KAVRAMI...”

“BITCOIN – KRİPTO PARA” - II

4. BLOK-ZİNCİR (BLOCKCHAIN)

4.1. Blok-Zincir Nedir?

Herkese açık, şeffaf, dağıtık, sıralı ve zaman damgalı Bitcoin transfer işlemlerini içeren dijital küresel hesap defteridir, düz bir veri dosyası, basit bir veritabanıdır. Bitcoin'in ilk ortaya çıktığı 2009'dan bu yana yapılan tüm işlemlerin dijital olarak saklanmasıdır. Hali hazırda yapılan işlemler Blok-Zincir'e işlenmektedir, ileride yapılacak olan işlemler de, Blok-Zincir'e işlenecektir. Bitcoin'le beraber ortaya çıkan, farklı kullanım alanları da olan Blok-Zincir metodu, merkezi olmayan bir ağ yapısındaki uç bilgisayarlarda, birbirinden bağımsız olarak saklandığından, herhangi bir merkezi hatadan kaynaklanacak problemlere karşı dirençlidir.

4.2. Blok-Zinciri Kim Tutar?

31 Aralık 2016 tarihi itibarı ile küresel hesap defterinin büyüklüğü 92 Gigabyte'dır. Dileyen herkes, merkezi olmayan Bitcoin ağına bağlanarak, bu verileri kendi bilgisayarına indirebilir, kontrol edebilir, isterse küresel defterin bir kopyasını kendi bilgisayarında tutmaya başlayarak Bitcoin sistemine destek verebilir. Blok-Zincir'i kendi bilgisayarında tutan uçlara tam uç (full node) adı verilir. Bitcoin ağına bağlı tüm uçlarda (bilgisayar) Blok-Zincir erişilebilir durumdadır, ancak sadece tam uçlar 92 Gigabyte verinin tamamını tutarlar. Tam uç olmanın şimdilik teşvik edici bir ödülü veya getirisi yoktur.

<https://blockchain.info/>, <https://blockexplorer.com/>, <https://insight.bitpay.com/> veya <http://blockr.io/> gibi adreslerden, Bitcoin Blok-Zincir'lerini anlık ve tarihsel olarak incelemek mümkündür. Gerçekte, bu siteler de Bitcoin ağına bağlı tam uçlardır.

4.3. Blok-Zinciri Veri Yapısı

Şekil 9'da basitleştirilmiş bir blok zincir görülmektedir. Bir blokta en az bir

işlem olmalıdır. Bir blok, 1 Mega Byte olarak tasarlanmıştır. Blok üst-bilgisi, bloğa ilişkin detay olmayan bilgileri içerir, 80 byte'lık yer kaplar. Detaylar Bitcoin transfer işlemleridir, bir işlem en az 250 byte'dır. Ortalama olarak bir blokta 350-500 adet işlem yer alır. Bir blok içerisindeki tüm işlemler ikişerli gruplar halinde özetlenir, ortaya çıkan özetler yine kendi aralarında ikişerli gruplar halinde özetlenir. Bu işlem tek bir özet elde edene kadar devam ettirilir. İşlemlerin ikişerli özetlenmelerinden oluşan ağaç yapısına Merkle Ağacı, sonuçta ulaşılan tek özete ise Merkle Kökü denir. Bir bloğa ait herhangi bir işlemde değişiklik yaptığımızda, hem Merkle kökü değişecek hem de bloğun özeti değişmiş olacağından, o bloktan sonraki tüm bloklar doğrulanamaz hale gelecektir. Bu yapı hiçbir işlemin geriye doğru değiştirilememesini sağlar.

5. BITCOIN MADENCİLİĞİ

5.1. Bitcoin Madenciliği Nedir?

Bitcoin madenciliği, sisteme yeni Bitcoin arz etmenin, hileli işlemleri engellenmenin, olmayan Bitcoin'leri harcatmamanın ve çifte harcamayı engellenmenin yoludur. Henüz onaylanmış

Bitcoin transfer işlemlerinin, Blok-Zincir'e yani küresel hesap defterine işlenmesini Bitcoin madencileri yaparlar. Blok-Zincir'de bir bloğa yazılmış olan bir işlem onaylanmış demektir ve artık transfere konu olan alıcı tarafından kendisine gönderilen Bitcoin kullanılabilir durumdadır. Blok-Zincir'e bloğunu ekleyecek olan madenci, yeni blokla arz edilen parayı ve Bitcoin işlemlerindeki işlem masrafını alarak ödüllendirilir.

5.2. Madenciler Nasıl Çalışırlar?

Henüz onaylanmamış Bitcoin transfer işlemleri, geçici olarak onaylanmamış işlemler havuzunda tutulurlar, madencilerin havuzları ağdaki gecikmeler sebebiyle aynı olmak zorunda da değildir. Bu havuzdaki işlemlerden bir blok/öbek oluşturularak, küresel deftere bunu işlemek gerçekte çok basit ve hızlı yapılabilecek bir çalışmadır. Tüm madenciler hızlı bir şekilde blok oluştururlarsa, her madenci kendi bloğunu, Blok-Zincir'e eklemek isteyecek ve bu durumda ağ karmaşası olacaktır. Bunun önüne geçmek için, blok oluşturmak isteyen madencilerden, birbirleriyle yarışarak çalışmalarını ve bunu ispatlamaları istenir. Bu, iş ispatı metoduyla yapılır. Blok oluşturan madencilerden sadece bir tanesinin bloğu

geçerli olur, blokların ortalama 10'ar dakikalık aralıklarla üretilmesi, iş ispatının, zorluk hedefi otomatik olarak değiştirilerek sağlanır. Her bir bloğun üretimi için, madencilerin ortalama 10 dakikalık, işlemci gücü harcadıklarını sistem garanti eder. Bir madenci, iş ispatını yaptıktan sonra, bunu ağ üzerinde yayar, bunu alan diğer uçlar bloğu pek çok kontrolden geçirir, madencinin dürüst olduğu kanıtlanırsa, Blok-Zincir'e bulunan son blok eklenir. İş ispatını yaparak bulduğu bloğu küresel hesap defterine işleyen madenciye, sisteme yeni arz edilen bitcoin hediye edilir. Başlarda bu hediye 50 BTC iken, her 210.000 blok üretiminde (yaklaşık 4 yılda bir) yarısına düşürülmektedir. Günümüzde başarılı madenciye, 12,5 Bitcoin hediye edilmektedir. Sistemin tek para arz noktası da burasıdır.

5.3. Para Arzı

Bitcoin'de para arzı, her 210.000 blokta yarıya indirilir. Para arzı azalarak devam ettiği için madencilik benzetilmiştir. 2016 yılında başarılı madenciye verilen ödül 12,5 BTC'dir. Para arzı 2140 yılında bittiğinde tüm madenciler gelirlerini işlem masraflarından alacaklardır. Madencilik merkezi olmayan takas sistemine benzetilebilir. Madencilik yapılmazsa sadece Bitcoin arzı durmaz, yapılan transfer işlemleri de onaylanmamış olurlar.

5.4. Kimler Madenci Olabilir?

Dileyen herkes madenci olabilir. Bitcoin madenciliği aşırı yarış halinde ilerleyen bir sektördür. Bitcoin'in ortaya çıktığı tarihten bu yana toplam özetleme gücü üssel olarak artmaktadır. 31 Aralık 2016 itibarıyla, Bitcoin madencilerinin toplam özetleme kapasitesi saniyede 2 Milyon Tera $\approx 2 \cdot 10^{18}$ dir. İlk başlarda, kişisel bilgisayarların merkezi işlem birimi (CPU), madencilik yapmak için yeterli iken, artan zorluk derecesi sebebiyle, kısa zamanda CPU kullanımını yetersiz gelmeye başlamıştır. Bunun üzerine bilgisayarların matematik işlemlerinde daha hızlı olan grafik kartlarının (GPU) kullanılması gündeme gelmiştir. Ancak GPU'ların elektrik sarfiyatının CPU'lardan fazla olması, Bitcoin madenciliğinin masraflı olmasına başlamasının ilk göstergelerinden olmuştur.

6. BITCOIN'İN YASAL STATÜSÜ

Pek çok ulusal merkez bankası veya bankacılık düzenleme kurumu Bitcoin kullanımını yasaklamamış, ancak finansal kurumları ve bireyleri karşılabilecekleri riskler konusunda uyarılmıştır. Bitcoin'in merkezi bir otorite tarafından denetlenmemesi, oldukça yeni bir kavram ve teknoloji olması, her bir Bitcoin kullanıcısının Bitcoin'in geleceğini belirlemesi gibi hususlar, hükümetleri, düzenleyici ve denetleyici kurumları haklı olarak endişelendirmektedir.

Bitcoin bir tür gelir veya ücrettir. Bitcoin geliri, vergiye tabi tutulursa, hükümetlerin Bitcoin'e karşı olmaları da beklenmez. Brezilya, Kanada, Finlandiya, Bulgaristan ve Danimarka, Bitcoin kullanımının vergilendirilmesi konusunda düzenlemeler yapmışlardır. Singapur, Bitcoin'i bir varlık veya ürün olarak görüp vergilendirir, Bitcoin ile yapılan yerel alışverişlerden katma değer vergisi dahi almaktadır.

Genel olarak ülkeler, Bitcoin'e karşı olumlu bir endişelilik içerisinde değildir. Henüz bebeklik evresini yaşayan Bitcoin hakkında, ileride global bazda hükümetler arası bir düzenlemeye gidilmesi de değerlendirilebilecektir.

6.1. Bitcoin Dostu 10 Ülke

Estonya hükümeti Blok-Zincir teknolojisini sağlık, bankacılık ve hatta vatandaşlarının yönetime katılmalarını sağlamak için kullanmayı planlamaktadır. Vatandaşlarına Blok-Zincir tabanlı ilk elektronik-oylama sistemini getirmiştir. Sayıca en çok kripto paraya ev sahipliği yapan ve dünya Bitcoin ticaret hacminin lideri Amerika Birleşik Devletleri'dir. Pek çok ülke, kripto paraların yasal düzenlenmesi ve regüle edilmesi konusunda Amerika'nın alacağı tavrı ve yaklaşımlarının sonuçlarını beklemektedir. Danimarka, nakit kullanımını kaldırmak ve dijital para birimine geçmek isteyen ülkelerdendir. Kendi merkez bankasından da tamamen vazgeçmeden, Bitcoin ve itibari dijital parasını beraberce günlük yaşamda kullanmayı planlamaktadır. Danimarka Merkez Bankası, Bitcoin'in bir para olmadığını, bu sebeple regüle etmeyeceklerini açıklamıştır. Ülkede pek çok Bitcoin yenilikçi şirket kurulmaktadır.

İsveç de Danimarka gibi, nakit kullanımını kaldırmak isteyen ülkelerdendir. İsveç merkez bankası Riksbank'ın negatif faiz uygulamasından etkilenmek için, İsveç vatandaşları Bitcoin'i kullanabilmektedirler, bu sayede servetlerini koruyabileceklerdir. İsveç Finansal Denetleyici Otoritesi, Bitcoin'i ödeme metodu olarak yasallaştırmıştır. Samsung ve LG gibi dev teknoloji firmalarına ev sahipliği yapan Güney Kore'de, Bitcoin'i düzenleyen bir yasa olmamasına rağmen, Bitcoin bir ödeme metodu olarak kabul görmüştür ve her geçen gün yaygınlığı artmaktadır. Güney Kore, Bitcoin konferanslarına da ev sahipliği yapmaktadır.

Hollanda Arnhem, adeta bir Bitcoin şehridir. Şehirde 100'den fazla, Bitcoin'le alışveriş yapılabilen mekanlar vardır. Hollanda bankaları, Blok-Zincir metoduyla kendi teknolojilerini geliştirip, masrafları azaltmak için kullanımın yollarını araştırmaktadırlar. Finlandiya Merkezi Vergi Kurulu, Bitcoin'i bir finansal servis olarak tanımlamış, Bitcoin'i ve teminini katma değer vergisinden muaf tutmuştur.

Kanada da pek çok Bitcoin yenilikçi şirkete ev sahipliği yapar. Uzun tartışmalar sonunda Bitcoin, kara para aklama ve terörün finansmanı mücadelesi yasası kapsamında düzenlenmiştir. Birleşik Krallık pek çok Bitcoin ve Blok-Zincir yenilikçi şirketlerine ev sahipliği yapar. Bitcoin'e özel para muamelesi yapılır, Bitcoin'le yapılan alışverişlere katma değer vergisi uygulanır.

Avustralya Bitcoin'e uyguladığı çifte vergilendirmeyi kaldırmıştır, ancak Bitcoin için özel bir düzenleme yapılmamıştır. Avustralya, Bitcoin'i emtia olarak değerlendirmektedir.

6.2. Bitcoin Düşmanı 5 Ülke

İzlanda Merkez Bankası, Mart 2014'te Bitcoin satın almanın İzlanda Kambyo Yasasına aykırı olduğunu açıklamıştır. Bangladeş, Bitcoin'i yasal bir para olmadığı ve kullanıcılarını finansal tehlikelere atabileceği için yasaklamıştır. Bolivya Merkez Bankası, "bir hükümet veya yetkili birimler tarafından çıkarılmayan ve kontrol edilmeyen paraları kullanmak yasal değildir" gerekçesiyle Bitcoin'i yasaklamıştır.

Ekvador, kendi elektronik parasını çıkartmak için çalıştığından, rekabeti önlemek için Bitcoin'i yasaklamıştır. Tayland Merkez Bankası, Temmuz 2013'te Bitcoin için bir yasa olmadığından dolayı, kullanımının yasal olmadığını duyurmuştur.

6.3. Türkiye'de Bitcoin'in Yasal Statüsü

25 Kasım 2013'te Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Şekil 10'da görüldüğü gibi, Bitcoin'le ilgili bir açıklama yapmıştır. Açıklamada, dijital para Bitcoin'in, 6493 sayılı "Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun" kapsamında olmadığını ve elektronik para olarak değerlendirilmediği için gözetim ve denetiminin mümkün olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, Bitcoin sisteminde kimliklerin bilinmemesi sebebiyle, Bitcoin'in yasadışı faaliyetlerde kullanılabilmesi, değerinin aşırı oynak olması, dijital cüzdanların çalınabilmesi, kaybolabilmesi, usulsüz kullanılabilmesi ve işlemlerin geri döndürülemez olmasının risklere açık olduğu da vurgulanmıştır.

Bitcoin'in vergilendirilmesi tartışması, tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de devam etmektedir. Merkezi olmaması sebebiyle sadece Türkiye'yi kapsayacak bir vergilendirme sisteminin mümkün olamayacağını düşünenler olduğu gibi, Bitcoin'in yasal statüsünü belirledikten sonra vergilendirmenin değerlendirilebileceğini düşünenler de vardır.

7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

7.1. Bitcoin Güvenlidir

Bitcoin güvenlidir, çünkü;

- Merkezi değildir, merkezi bir arıza noktası yoktur, bireysel olarak kullanıcılar heklense de (hacked), sistemin bütünü bundan etkilenmez.
- Kriptografik olarak blokların ve blok içi işlemlerin bütünlüğü ve kronolojisi korunmaktadır.
- Bireysel olarak her Bitcoin cüzdanı gizli anahtar ile korunmaktadır. Gizli anahtar olmadan, cüzdanlar üzerinden işlem yapmak mümkün değildir.
- Bitcoin arzı, dağıtık olarak çalışan madencilerin konsensüsü ile sağlanır.

Bunun haricinde, hiçbir otorite ek Bitcoin arz edemez.

Bitcoin'i hacklemek, interneti hacklemekle aynıdır. İnterneti aynı anda, tüm dünyada hacklemek imkansızdır. Ülkeler internet çıkışı kapatsalar veya Bitcoin'in kullanımını yasaklasalar dahi, bu sistemin çalışmasına engel değildir.

Kötü niyetli kullanıcılar Bitcoin ağının mevcut işlemci gücünün %51'inden fazlasına sahip olurlarsa, sistemin hacklenmesi mümkün hale gelir, ancak bu durumu gerçekleştirmek, bireyler ve hatta devletler için imkansızdır. %51 atağı başarılı olsa dahi, diğer kullanıcıların işlem yapmaları engellenemez, fakat işlemlerin onay alması engellenebilir, yeni blok oluşumu durdurulabilir. Atağı yapanlar, yeni Bitcoin kazanamazlar, her blok için başarılı madenciye verilen Bitcoin miktarını değiştiremezler, sahip olmadıkları Bitcoin'lere erişemezler ve üzerinde işlem yapamazlar.

7.2. Bitcoin Balon mudur veya Bir Tür Saadet Zinciri midir?

Bitcoin kaldıraç etkisiyle işlem görmez, satın alınması tam finansmanla olur, bu sebeple balon değildir. Bitcoin'in sahibi yoktur, fiyatı tamamen piyasa koşullarında belirlenir, fiyatındaki oynaklık sebebiyle kar veya zarar edilmesi önceden tahmin edilemez. Bu sebeplerle, bir tür saadet zinciri de değildir.

Bitcoin'in başlardaki yatırımcılarının çok kazandığı iddiası da tam olarak doğru değildir. Yatırımcıların bir kısmı, o dönemlerde fazla önemsemediklerinden gizli anahtarını kaybetmiş durumdadır, ilk başlarda fazla değerli olmadığından, büyük tutarlar transfere konu olmuştur. Uzun dönemde baktığımızda, bugün Bitcoin satın alanların, yarılarının "sisteme erken girenleri" olup olmayacağı da bilinemez.

7.3. Bitcoin VISA veya PayPal'ın Alternatifi Olabilir mi?

VISA saniyede ortalama 2.000 işlemle başa çıkabilir durumdadır. IBM yaptığı bir teste, VISA'nın saniyede 56.000 işlem kadar başarılı bir şekilde çalıştığı gösterilmiştir. PayPal ise, 2015 yılında toplam 4,9 Milyar işlemle, saniyede ortalama 155 işlemle başa çıkabilmiştir. Bitcoin ise saniyede maksimum 7 işlem

yapacak şekilde kısıtlandırılmıştır. 2016 itibarıyla Bitcoin sistemine saniyede ortalama 3 işlem girilmektedir. Fakat tüm Bitcoin kullanıcıları üzerinde hem fikir olurlarsa, Bitcoin'in saniyede 2.000 işlem yapması mümkün olabilecektir. Bitcoin yaygınlaştığında, işlem sayısı artacaktır. Artan işlem sayısı ile birlikte, Blok-Zincir terabyte larca yer kaplayabilecek ve bu durumda da bireysel, gönüllü tam uçların sayısı azalacaktır. Sistem madencilere Bitcoin teşviği verdiği halde, tam uç olan bilgisayarlara önerdiği bir teşvik yoktur. Küresel hesap defterini tutan, tam uçların sayısının çok ve mümkün olduğu kadar küresel dağıtık olması hem güvenilirliği artırır, hem de sistemin her türlü kesintiye karşı dirençli olmasını sağlar. Bitcoin kullanıcıları, tam uçlara teşvik konusunda ortak bir karara varırlarsa, bu problem de aşılabilecektir.

7.4. Bitcoin ve Blok-Zincir'in Geleceği

Bitcoin'in; para birimi, para transfer aracı ve dijital ödeme sistemi olarak kullanılması "Bitcoin 1.0" olarak tanımlanıyor. Blok-Zincir teknolojisi kullanılarak yakın gelecekte tahvil, bono veya kredi gibi tüm finansal ve iktisadi uygulamaların oluşturulması "Bitcoin 2.0" olarak nitelendiriliyor. "Bitcoin 3.0" ise, gelecekte Blok-Zincir altyapısı kullanılarak; sağlık, kültür, bilim ve sanat gibi tüm alanlarda, katma değer yaratan ve hayatı kolaylaştıran uygulamaların oluşturulması olarak tasvir ediliyor.

Bitcoin'in gelecekte geçerli bir para birimi olacağını kabul etmeyen pek çok finansal kurum dahi, kendi iç bünyelerindeki sistemlerini Blok-Zincir sistemiyle gerçekleştirmek için araştırmalara başlamışlardır. Bitcoin ve Blok-Zincir Sürüm 2.0 ve 3.0 ile birlikte, uygulamalar çok daha çeşitlenecek, bloklarda sadece işlemler değil, dijital videolar, kopyalama hakları, dijital sigorta gibi her türlü dijital veriler, şeffaf bir şekilde taraflar arasında gönderilebilecektir. Şimdilik Bitcoin sisteminde, Bitcoin'ler alınabiliyor, harcanabiliyor ve saklanabiliyor. Fakat Bitcoin 2.0'da borç verilebilecek, faiz alınabilecek veya finansal ürünlerde çeşitli haklar satın alınabilecektir. Elektronik ticaret alanında da

Blok-Zincir ve Bitcoin için büyük bir potansiyel vardır. Sanatçılar, ürünlerini bir aracı olmaksızın doğrudan sanatseverlerle paylaşabileceklerdir. Mevcut durumda, kimlikleri ispat etmek için, pek çok hassas döküman aracı kurumlara veriliyor ve aracı kurumlar bu bilgileri merkezi bilgisayarlarında saklıyorlar. Bitcoin'in ilerleyen sürümlerinde, sanal kimlik kartlarının oluşturulabileceği ve hassas bilgilerin usulsüz kullanımlarının önüne geçilebileceği düşünülüyor.

Bitcoin teknolojilerinin, bir başka kullanım alanı da, bölgesel veya ülke genelinde demokratik seçimler, referandumlar yapılabileceği, temsili demokrasiyi, katılımcı demokrasi yapmak yolunda adımlar atılabileceğidir. Seçim veya oylama şeffaf olacak, ama katılanların kimlikleri anonim kalacaktır. İnsanların, evlerde, iş yerlerinde ya da cep telefonlarından oy kullanacağı günler hiç de uzak değildir. Ek olarak söylemek gerekir ki; güvenilir aracı ile yapılan tapu, noter, borsalar vs. gibi hemen her işlem Blok-Zincir teknolojisine adapte edilebilecektir.

7.5. Bitcoin'in Problemleri

İnsan doğası yeni ve değişim gerektiren hususlarda endişelidir. Alışkanlıklarımızı hemen ve tümenden değiştirmeye direniriz. Bitcoin'e karşı bu anlamda, insanlarda bir direnç olduğunu da kabul etmek gerekir.

Gizli anahtarların kaybedilmesi durumunda hiçbir sahiplik kanıtının bulunmaması insanların alışmakta zorlandığı bir konudur. Ayrıca, anonim kullanılabilmesi sebebiyle yasa dışı aktivitelerde çekici hale gelmesi, hem bireyleri hem kamu otoritelerini endişelendirmektedir. Örneğin; geçmişte Silk Road isimli sitenin illegal işlere karışması (çocuk pornosu ve uyuşturucu gibi), Bitcoin sistemine başlarda psikolojik olarak çok ciddi zararlar vermiştir. Bitcoin'in sağladığı anonimliğin bedeli, bünyesinde barındırdığı güvenlik sorunlarıdır. Kimlik bilgilerinin gizliliği, bir otoritenin denetim ve düzenlemesine tabi olmayışı, sistemi her türlü yasa dışı finansal transfer işlemine açık hale getirmektedir. Hükümetler, Bitcoin'e karşı şimdilik olumsuz ve yasaklayıcı bir yaklaşım sergilemeler de, bunun

da bir garantisi yoktur.

Bitcoin'in yaygınlaşması fiyat oynaklığının azalmasını sağlar, fakat yaygınlaşması için de fiyat oynaklığının azalması gerekir. Bu bir yumurta-tavuk problemi. Ancak, sistemin duyurulduğu günden bu yana yaygınlaşması umut vericidir.

Her sistemin maliyeti vardır. Bitcoin sisteminin, en büyük maliyeti madencilikte harcanır. Aşırı elektrik sarfıyatı ve ilk kurulum masrafları olsa da, bu maliyet şeffaf bir şekilde hesaplanabilir. Mevcut durumda, Bitcoin'in toplam maliyeti, pek çok merkez bankasının toplam maliyetinden azdır.

7.6. Sonuç

Onbinlerce yıldır alışık olduğumuz altın ve yüzlerce yıldır kullandığımız nakit paralarla karşılaştığımızda sanal kripto-para olan Bitcoin oldukça yenidir. Getirdiği teknolojiler oldukça umut verici ve gelişmeye açık konulardır. Bitcoin'den sonra da pek çok altcoinler geliştirilmiştir, fakat en azından şimdilik, hemen hepsinin başarısı Bitcoin'e endekslidir.

Bitcoin; bankaların, aracı kurumların, otoritelerin ve hükümetlerin denetim ve düzenlemelerinden, her türlü işlem masraflarından ve kısıtlamalarından uzaktır. Kişilere finansal özgürlük sağlar. Bitcoin'in geleneksel ödeme aracı olan banknot veya dijital paraların yerini alması, günden güne artmaktadır. Sistem ne kadar yaygınlaşırsa, o kadar güvenli ve spekülasyonlara dayanıklı olacaktır.

Bitcoin'le beraber duyurulan Blok-Zincir teknolojisi ise, güvenilir bir aracıya

ihtiyaç duyulan tüm hizmetlerde kullanılabilir bir teknolojik çözümdür. Blok-Zincir, Bitcoin'in başarısına da endeksli değildir.

Bitcoin ve onun getirdiği teknolojilerin, kullanım alanı ve yaygınlığı gün geçtikçe artmaktadır, bunun karşısında ise hükümetler Bitcoin'e karşı olumlu bir endişelilik halindedirler.

Ülkemizin de, tüm dünya devletleriyle birlikte, Bitcoin'i olumlu bir endişelilikle izlemesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Tüm riskleri değerlendirilerek, teşvik edici düzenlemeler yapılırsa, Bitcoin pazarından gelir elde etmemiz de mümkün olabilir. Örneğin; ülkemizde hizmet veren bir Bitcoin Borsası henüz kurulmamıştır, bunu düzenleyen bir mevzuat, ülkemizi Bitcoin pazarında bir adım öne çıkarabilecektir.

8. KAYNAKÇA

- "Bitcoin Elektronik Paraya Karşı" Dünya Bankası, 2014
- "Kripto-Para Bitcoin" SPK Araştırma Dairesi, 2016
- "Ekonominin Prensipleri" Carl Menger, Ludwig von Mises Institute
- "Kendime Yazılar-Bitcoin", Mahfi Eğilmez, 2016
- http://en.Bitcoin.wiki.org/Bitcoin_address
- <https://en.Bitcoin.it/wiki/Address>
- <http://www.sosyalradar.com/turkiyede-ilk-bitcoin-atmsi-acildi>
- https://en.Bitcoin.it/wiki/Trade#Auction_sites
- <https://Bitcoin.org/en/developer-guide#block-height-and-forking>

YENİ İŞ KURACAKLARA 50 BİN LİRA HİBE, 100 BİN LİRA FAİZSİZ MAKİNE KREDİSİ

A) Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, ülkede girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulması genel hedefine uygun olarak; girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında bilgi ve beceri sahibi olmaları, bu süreçte kendi rol ve sorumluluklarının farkına varmaları ve kendi iş fikirlerine yönelik iş planı hazırlayabilecek bilgi ve deneyim kazanmaları amacıyla düzenlenir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri;
• KOSGEB birimleri tarafından düzenlenen,
• Ulusal veya uluslararası projeler kapsamında, KOSGEB tarafından yürütülen,
• KOSGEB ile işbirliği içerisinde çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen eğitimler,
• Üniversiteler tarafından örgün eğitim kapsamında verilen girişimcilik dersleridir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, en az 32 saat süren, genel katılıma açık ve

ücretsiz eğitimlerdir.

B) Yeni Girişimci Desteği

Destekten Kimler Yararlanabilir?

Bu destekten Uygulamalı Girişimcilik

Eğitimini tamamlayan ya da İŞGEM’de yer alacak Girişimciler yararlanabilir. Girişimcinin başvuru tarihi itibarıyla son 1 (bir) yıl içerisinde aynı faaliyet

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği		2.000	-	
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği	Geri Ödemesiz	18.000	60 Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye % 80 uygulanır.	70 Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye % 90 uygulanır.
İşletme Giderleri Desteği		30.000		
Geri Ödemesiz Destekler Toplamı		50.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000		

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İŞGEM Kuruluş Desteği		650.000		
- Bina Tadilatı		500.000	60	70
- Mobilya Donanım		100.000		
- Personel Gideri		50.000		
İŞGEM İşletme Desteği		200.000		
- Personel	Geri Ödemesiz	100.000	60	70
- Eğitim, Danışmanlık		50.000		
- Küçük Tadilat		20.000		
İŞGEM tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri için		30.000		

konusunda (Güncel NACE-Ekonomik Faaliyet Sınıflamasında yer alan 4’lü koda göre) şahıs işletmesinin bulunması gerekmektedir. Ayrıca Girişimcinin tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir işletmede %50’den fazla ortaklığının olmaması gerekmektedir. Girişimcinin kuracağı işletme, Türk Ticaret Kanunu’nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olmalıdır. Girişimcinin destek sürecinde; başka bir işletme/kurum/kuruluşta SGK hükümlerine tabi olarak çalışmaması gerekmektedir. Ancak İnkübatör’lerde yer alacak öğretim elemanları için bu şart aranmaz.

duyulması halinde Kurul Kararı ile % 50 (elli)’ye kadar artırılabilir. Bu durumda Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteğinin üst limiti 27.000 (yirmi yedi bin) TL, İşletme Giderleri Desteği üst limiti 45.000 (kırk beş bin) TL ve her iki desteğin üst limitleri toplamı ise 48.000 (kırk sekiz bin) TL’yi geçemez. (5) Sabit Yatırım Desteği kapsamında, işletme kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınacak makine, teçhizat ve yazılım için teminat karşılığı geri ödemeli olarak 100.000 (yüz bin) TL destek sağlanır.

(1) İşletme kuruluş giderleri için geri ödemesiz olarak 2.000 (iki bin) TL destek sağlanır.
(2) Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği kapsamında, işletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınan/alınacak makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için geri ödemesiz olarak üst limiti 18.000 (on sekiz bin) TL destek sağlanır.
(3) İşletme Giderleri Desteği kapsamında, işletme kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde gerçekleşen işyeri kirası ve personel net ücretlerine yönelik olarak aylık azami 5.000 (beş bin) TL ve toplamda geri ödemesiz olarak 30.000 (otuz bin) TL destek sağlanır.
(4) Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği ile İşletme Giderleri Desteği üst limitleri; bu destek unsurları için belirlenen üst limitlerin toplamını aşmamak üzere ihtiyaç

C) İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği
KOBİ’lere işletme geliştirme koçluğu, destek ağlarına ulaşım, finans kaynaklarına erişim imkânı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı ve ofis hizmetleri sunmak amacıyla kurulacak bir İŞGEM’in, kuruluş ve işletme giderlerine destek sağlanmaktadır.

Desteğe Kimler Başvurabilir?

- Belediyeler,
- Yüksek Öğretim Kurumları,
- Özel İdareler,
- Meslek Kuruluşları,
- İnkübatörler.

Destek Unsurları, Oranı, Süresi ve Üst Limiti

İŞGEM Kuruluş Desteği süresi en fazla 18 ay, İŞGEM İşletme Desteği süresi en fazla 36 ay’dır.

İŞGEM Kuruluş Desteği

1. Bina tadilatı için 500.000 (beş yüz bin) TL,
2. Ofisler ve ortak kullanım alanları için gerekli olan mobilyalar ve donanım (bilgisayar altyapısı dâhil) alımı için toplam 100.000 (yüz bin) TL,
3. c) Personel net ücreti (asgari geçim indirimi, ikramiye, prim vb. ek ödemeler hariç), kişi başına 3.000 (beş bin) TL’yi geçmemek üzere en fazla 3 (üç) personel için, toplam 50.000 (elli bin) TL olmak üzere, geri ödemesiz destek üst limiti 650.000 (altı yüz elli bin) TL’dir.

İŞGEM İşletme Desteği

- a) Personel net ücreti (asgari geçim indirimi, ikramiye, prim vb. ek ödemeler hariç), kişi başına 3.000 (üç bin) TL’yi geçmemek üzere en fazla 5 (beş) personel için, toplam 100.000 (yüz bin) TL
- b) İŞGEM işletmelerine yönelik toplu eğitim/danışmanlık faaliyetleri için 50.000 (elli bin) TL,
- c) İŞGEM Binası küçük tadilat işleri için 20.000 (yirmi bin) TL,
- ç) İŞGEM tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri için 30.000 (otuz bin) TL, olmak üzere geri ödemesiz destek üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL’dir.

Destekten Yararlanma

Koşulu ve Başvuru
İŞGEM kuruluş ve işletme desteği için KOSGEB Müdürlüğü’ne iş planı ve ilgili belgeler ile birlikte başvuru yapılması esastır. Destekten yararlanmak isteyen işletici kuruluş, www.kosgeb.gov.tr adresindeki KOSGEB Veri Tabanına kayıt olur

D) İŞ PLANI ÖDÜLÜ

Yüksek Öğretim Kurumları tarafından örgün eğitim kapsamında verilen “Girişimcilik” dersini alan öğrenciler arasında İş Planı Ödülü Yarışması düzenlenir. İş Planı Ödülünden yararlanmak isteyen üniversite KOSGEB’e başvurur. İş planları ilk üç dereceye girmiş olan öğrencilere, en fazla 24 ay içinde işini kurmuş olmaları kaydı ile;
• Birinciye 15.000 TL,
• İkinciye 10.000 TL,
• Üçüncüye 5.000 TL ödül verilir.

KBGSYİH (\$)
4.098 (IMF, 2017
tahmini)

GSYİH (Milyon \$)
39.204 (IMF, 2017
tahmini)

Nüfus
9.568.000 (IMF,
2017 tahmini)

Büyüme Oranı (%)
-1,04 (IMF, 2017
tahmini)

Başkent
Bakü

Yüzölçümü (km²)
86.600

AZERBAYCAN

Azerbaycan Cumhuriyeti Kafkasların geçiş noktası üzerinde, Büyük Kafkaslar ile Küçük Kafkaslar arasında yer almaktadır. Bölgenin en önemli özelliği tarihi geçit ve ticaret yolları üzerinde bulunmasıdır. Kuzeyinde Gürcistan (480 km) ile Rusya Federasyonu'na bağlı Dağıstan Özerk Cumhuriyeti (390 km), güneyinde İran İslam Cumhuriyeti (756 km), batısında Ermenistan (1.007 km) ve Türkiye Cumhuriyeti (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile 11 km uzunluğunda ortak sınırı bulunmaktadır), doğusunda ise Hazar Denizi (713 km) yer almaktadır. Dünyadaki 11 iklim çeşidinin dokuzuna sahip olan Azerbaycan'ın iklimini Büyük Kafkas dağlarının kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri, Küçük Kafkas dağlarının güneyden gelen sıcak tropik hava akımları ve Hazar Denizi etkilemektedir. Azerbaycan dünyanın çok değişik iklim tiplerine sahip ülkelerden biridir. Azerbaycan Cumhuriyeti'nin nüfusu 2016 yılı itibariyle 9,5 milyon kişiye yükselmiştir. Nüfusun % 54,1'i şehirlerde, % 45,9'u ise köylerde yaşamaktadır. Nüfusun % 49'u erkek, %51'i ise

kadındır. Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş gurubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, % 6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Ülkede çalışabilir nüfus, toplam nüfusun % 50,09'ini oluşturmaktadır. Azerbaycan diğer Kafkas ülkelerine göre geniş topraklara sahiptir. Ülke topraklarının yaklaşık % 55'i tarımsal arazilerden, % 2,5'i ise kentsel alanlardan oluşmaktadır. Toprakların % 12'si ise ormanlık arazidir. Azerbaycan, ekolojik olarak çok çeşitli bir coğrafi yapı sergilemektedir. Petrol ve gaz üretimi ile rafine edilmesi ülke ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. British Petrol (BP) tarafından yayınlanan Review of World Economy isimli kaynağa göre ülkenin 7 milyar varillik kanıtlanmış petrol rezervi bulunmaktadır. Söz konusu rakam, dünya rezervlerinin 0,6'sına tekabül etmektedir. Ülkenin rezerv/üretim oranı ise 29,3'tür. Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) verilerine göre ise ülkenin kanıtlanmış petrol rezervleri 17,5 milyar varildir. Ancak bu verilerin hesaplanmasında kullanılan sınıflan-

dırmalar Sovyet sistemine göre olup, daha geniştir. Ülkenin petrol rezervleri SOCAR verilerine göre bu nedenle çok daha fazladır. Ülkenin petrol rezervleri Ortadoğu ile karşılaştırıldığında düşük düzeydedir. Ortadoğu'daki kanıtlanmış rezervler 742,7 milyar varil olup, dünya toplamının % 61,5'ine tekabül etmektedir. Azerbaycan mevcut petrol üretimini 3 farklı boru hattı yoluyla ihraç etmektedir. Üretim % 80'lik bölümü Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) yoluyla ihraç edilmektedir. Bu yolların dışında karayolu ve demiryolu gibi ulaşım biçimleri de ihraçat sürecinde kullanılmaktadır. Özellikle Azerbaycan'ın en zengin rezervlere sahip Azeri-Çırac-Güneşli bölgesi başta olmak üzere petrol üretimi Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) tarafından üstlenilmekte ve ihraç edilme süreçlerinde de aktif rol oynamaktadır. Türkiye, Azerbaycan enerji sektöründe; TPAO aracılığı ile güçlü bir şekilde varlığını sürdürmekte olup, 3,2 milyar \$'ı aşan yatırımı ile bir Türk kamu şirketinin yurtdışında gerçekleştirdiği en büyük yatırımı gerçekleştirmektedir. Bu projelerde TPAO; ACG (Azeri-Çırac-Güneşli) Projesi (%6,75), Şah Deniz Projesi (%9), Alov Projesi (%10) hisseleri oranında yer almaktadır. Ayrıca, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhracat Ham Petrol Boru Hattı Projesini hayata geçirmek amacıyla kurulan BTC Co.'da %6,53, Şah Deniz gazını taşıyacak Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı projesinde ise %9 hisseyle yatırımcı konumundadır.

GENEL EKONOMİK DURUM

Dış Ticaret

Azerbaycan dış ticaret politikasında belirleyici unsur enerjidir. Petrol ve doğalgaz Azerbaycan'ın ihracatında yüzde 90 paya sahiptir. İthalatında ise yüzde 80 civarında mamul maddeler yer almaktadır. 2016 yılında Azerbaycan'ın ihracatı 12,6 milyar dolara, ithalatı ise yaklaşık 7 milyar dolar olmuştur. Azerbaycan'ın dış ticareti 5.593 milyon dolar fazla vermiştir. Azerbaycan'ın 2016 yılında dış ticaret hacmi ise yaklaşık 20 milyar dolar olmuştur.

Petrol ve petrol ürünleri (%87,2), sofralık meyve ve kabuklu yemiş (%1,9), başka yerde sınıflandırılmamış ürünler (%1,9) şeker ve şekerlemeler (%1,9), hayvansal ve bitkisel yağlar(%1,4) ihraç edilen başlıca ürünlerdir. İthal edilen başlıca ürünler ise makineler, mekanik aletler, nükleer reaktörler, kazanlar (%18,4), elektrikli ekipman ve aksesuarları(%8,4), karayolu taşıtları, parça ve aksesuarları(%6,4), başka yerde sınıflandırılmamış ürünler (%5,9), demir çelik (%3,8) hububat(%3,7) tütün ve işlenmiş tütün ürünleri (%3,2) dir

TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihraç ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan

piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle 1993 yılından bu yana yükselme eğilimi göstermektedir. Ancak, yüksek gümrük vergisi oranları nedeni ile iki ülke dış ticareti potansiyelinin gerisinde kalmaktadır.

Rusya gümrüksüz mal ihraç etmesi nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında önemli bir avantaja sahiptir. İngiltere BP nedeniyle, ABD petrol yatırımları nedeniyle Azerbaycan'ın ithalatında öne çıkmaktadır. Ancak ülkemiz ürün çeşitliliği anlamında önemini korumaktadır. Bavul ticareti ve sınır ticareti nedeniyle istatistiklere tam olarak yansımaya da iki ülke arasındaki ticaret, önümüzdeki yıllarda önemli oranda artış potansiyeline sahiptir.

Türkiye'nin Azerbaycan'a olan ihracatında makineler ve mekanik cihazlar ve yedek parçaları, demir ve çelikten eşyalar, elektrikli makina ve cihazlar ve yedek parçaları, mobilya, otomotiv, optik alet ve cihazlar, motorlu kara taşıtları ve yedek parçaları, mineral yakıtlar, petrol ve türevleri gibi ürünler önemli paya sahiptirler. Bunun yanı sıra Türkiye'nin tuz, küllük, taş, alçı ve çimento, kağıt, karton ve mamulleri, sabun ve muhtahzarları, sebze ve meyveler gibi birçok diğer ürünlerde ihracat potansiyeli bulunmaktadır.

Azerbaycan'ın Dış Ticaret Seyri (milyon \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2002	2.304	1.823	4.127	481
2003	2.591	2.626	5.218	-34
2004	3.614	3.504	7.118	109
2005	4.346	4.200	8.547	146
2006	6.372	5.264	11.636	1.107
2007	6.058	5.708	11.766	349
2008	47.756	7.163	54.919	40.592
2009	14.698	6.119	20.818	8.578
2010	21.278	6.597	27.875	14.681
2011	26.480	9.733	36.213	16.742
2012	23.827	9.642	33.469	14.185
2013	23.904	10.763	34.667	13.141
2014	21.752	9.179	30.931	12.573
2015	11.327	9.211	20.538	2.116
2016*	12.642	7.049	19.691	5.593

Kaynak: Trademap, Azerbaycan İstatistik Kurumu

Türkiye Azerbaycan Dış Ticaret Seyri (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	230	95	326	134
2001	225	78	303	147
2002	231	64	296	166
2003	315	122	438	193
2004	404	135	539	268
2005	528	272	800	255
2006	695	340	1.035	354
2007	1.047	329	1.377	718
2008	1.667	928	2.596	739
2009	1.398	752	2.151	646
2010	1.551	865	2.416	686
2011	2.064	262	2.326	1.802
2012	2.587	340	2.927	2.247
2013	2.961	334	3.294	2.627
2014	2.876	291	3.167	2.585
2015	1.899	232	2.131	1.667
2016	1.286	278	1.564	1.008
2016 (Ocak-Eylül)	934	203	1.137	731
2017 (Ocak-Eylül)	970	273	1.243	697

Kaynak: TÜİK

Temel Ekonomik Göstergeler

	2015a	2016a	2017b	2018b	2019b	2020b	2021b	2022b
GSYİH (Cari Fiyatlar -milyar \$)	50,82	37,56	39,21	42,81	46,2	49,81	53,72	58,18
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	0,65	-3,1	-1,04	1,29	2,97	2,61	2,96	3,11
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	5.396	3.956	4.098	4.439	4.752	5.083	5.438	5.843
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	4,05	12,4	12	8	6	6	6	6
Nüfus (Milyon)	9,42	9,49	9,57	9,65	9,72	9,8	9,88	9,96
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-0,22	-1,36	0,73	1,06	2,07	2,41	2,71	3,13

Kaynak: IMF, Ekim 2017 a Gerçekleşen, b Tahmin

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Dil	Azeri Türkçesi
Din	İslam
Başkent	Bakü
Başlıca şehirleri	Sumgayt, Gence, Mingaçevir, Khirdalan, Şirvan
Cumhurbaşkanı	İlham Aliyev
Başbakan	Artur Rasizade
Para Birimi	Manat

Azerbaycan'ın Ülkemizdeki Yatırımları

Azerbaycan'ın yatırım yaptığı ülkelerden en önemlisi Türkiye'dir. 2005-2016 yılları arasında Azerbaycan'dan Türkiye'ye gelen uluslararası doğrudan yatırım tutarları yaklaşık 4,8 milyar dolardır. 2016 yılı itibarıyla ülkemizde 1.956 adet Azerbaycan sermayesine sahip şirket faaliyet göstermektedir. Türkiye'deki Azerbaycan sermayeli şirketlerinin başlıca faaliyet alanları: toptan ve perakende ticaret; inşaat; gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri; ulaştırma, haberleşme ve depolama hizmetleri; imalat sanayi; oteller ve lokantalar; diğer toplumsal, sosyal ve kişisel hizmet faaliyetleri; tarım, avcılık ve ormancılık; sağlık işleri ve sosyal hizmetler; madencilik ve taşocakçılığı; elektrik, gaz ve su; eğitim hizmetleri; mali aracı kuruluşlardır.

Ülkemizin Azerbaycan'daki Yatırımları

Ülkemizin 2005-.2016 döneminde Türk firmaları tarafından Azerbaycan'a yapılan doğrudan yatırım tutarı 5,5 milyar dolar olmuştur. Yatırımlarımızda önde gelen sektörler bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, gıda, meşrubat ve tütün ürünleri sanayi ve inşaatıdır.

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Sovyetlerin dağılışından sonra ülke bir yenilenme süreci içerisine girmiş, bu sebeple müteahhitlik sektörü için cazip bir ortam olmuştur. Son iki yıldır bir durgunluk yaşanmasına rağmen konut, yol, içme suyu, köprü, otel, iş merkezi gibi projeler hali hazırda devam etmektedir. Türk firmaları Azerbaycan müteahhitlik hizmetleri sahasında Başkanlık sarayları, Milli Meclisin restorasyonu ve ek binasının tamamlanması, hava alanı inşası, yol, su, elektrik, enerji nakil hatları gibi sahalarda çok önemli projeler gerçekleştirmişlerdir. Ancak, halihazırda daha çok yarım kalan projelerin tamamlanması işleriyle meşgul bulunmaktadır. Türk Müteahhitlik firmaları Azerbaycan'da şimdiye kadar yaklaşık 12 milyar dolar değerinde 363 adet proje yürütmektedirler.

Diğer taraftan, Azerbaycan müteahhitlik

sektöründe yerli firmaların kendi içinde tecrübe kazanmış oldukları ve belirli işleri doğrudan üstlenebildikleri görülmektedir. Bunun yanında piyasada belirli grupların tekel oluşturarak ihalelerde etkili olmaktadır.

Türk firmalarının bundan sonraki devrede daha çok yerli firmalarla şirketler birliği oluşturarak iş alma kabiliyetlerini devan ettirmelerinin daha gerçekçi bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Petrol ve Doğalgaz ticaretinin artmasına paralel olarak, Azerbaycan'ın bundan sonraki devrede daha çok alt yapı, su, yol, elektrik gibi inşaat işlerine yönelmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan, inşaat sektörünü hizmet ticareti yanında tedarik mekanizmasını desteklemesiyle de değerlendirmek gerekmektedir. Türk inşaat malzemeleri piyasada haklı bir imaja sahiptir. Bu anlamda Azerbaycan'ın ithalatında ve Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatında inşaat malzemeleri önemli bir paya sahiptir.

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Azerbaycan, doğrudan yabancı sermaye çekme konusunda diğer bölge ülkelere göre oldukça başarılı olmuş ve 2004 yılında Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tarafından hazırlanan "Doğrudan Yabancı Yatırım Performansı Endeksi"nde 140 ülke arasında birinci sırada yer almıştır. Ülkeye doğrudan yabancı yatırım girişinin GSYİH'ye oranı 2006 yılına kadar sürekli bir artış göstermiş, kişi başına düşen yabancı sermaye miktarı ise 2007 ve 2008 yılında görülen bir azalma sonrası 2009 yılında tekrar artış trendine geçmiştir.

Azerbaycan'ın doğrudan yabancı yatırım girişi 2016 yılında 7.324 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Bu yatırımların %83,3'lük bölümü petrol ve doğalgaz sektöründe geri kalan bölümü ise petrol dışı sektörlerde gerçekleştirilmiştir.

Son on yıl içerisinde Azerbaycan'a yönelik gerçekleştirilen doğrudan yabancı yatırım girişleri, büyük ölçüde Azerbaycan'ın cari açıklarını finanse etmiş ve ekonomik büyümenin itici gücü olmuştur.

Yatırımlarda Öncelikli Alanlar

Azerbaycan Cumhuriyeti Bölgelerinin 2009-2013 Yılları Arasında Sosyal-Ekonomik Kalkınması Devlet Programı'nın başlıca amacı ülkenin petrol dışı sektörün kalkınması, ekonominin çeşitlendirilmesi, dengeli ve dayanıklı bölgesel sosyal-ekonomik kalkınmanın sağlanması ve halkın refahının artırılmasıdır. 2008-2011 Devlet İvestisiya (Yatırım) Siyaseti petrol dışı sektörün gelişiminin sağlanması için enerji, tarım, su kaynakları, ulaşım, eğitim, sağlık, ekoloji gibi sektörlerle yatırımların yapılmasını amaçlamaktadır.

Azerbaycan esas itibarıyla petrol ve doğal gazın üretim ve ticaretine bağlı bir ekonomik yapı arz etmesine rağmen, ülke yönetimi petrol dışı alanlarda yatırımların artırılarak, petrol dışı ekonominin GSYİH içerisindeki payını artırmayı hedeflemektedir. Tarım, hayvancılık, konservecilik, yol, su, enerji nakil hatları, kimya sanayi, sağlık hizmetleri ve çevre sağlığı öncelik yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir. Ancak, Azerbaycan'ın kalkınma hamleleri önündeki en önemli engeli serbest piyasa ekonomisi mantığının henüz yeterince anlaşılabilir olmamasıdır. Piyasada tekil iktisadi tercihlerin etkinliği açıkça görülmektedir. İdare her ne kadar petrol dışı sektörlerin gelişmesini öngörmekteyse de bu düşüncenin gerçekleşmesinin zaman alacağı tahmin edilmektedir.

Kaynak: <http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disIliskiler/ulkeler/ulke-detay>

KÜLTÜR

Konya-Karaman Bölgesi

TESCİL BAŞVURUSU YAPILAN COĞRAFİ İŞARETLER-5

Değerli okuyucularımız;

Bölgelerin kültürel ve ekonomik ve coğrafi zenginliklerini tescil ettirmeleri büyük önem taşımaktadır. Konya ve Karaman bölgesi de bu anlamda büyük potansiyele sahip iki şehrimiz. Coğrafi işaretler, menşe adı mahreç işareti olarak ikiye ayrılmıştır. Fakat Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az 30 yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması halinde geleneksel ürün olarak tanımlanır. Bu anlamda Siz değerli okuyucularımızla tescilli alınan, tescil başvurusu yapılan ve coğrafi işaret, mahreç işareti ve geleneksel ürün olabilecek ürünlerin tanıtımını yapmaya devam edeceğiz.

Karaman Divle Obruğu Tulum Peyniri

Başvuru No: C2015/22

Başvuru Sahibi: KARAMAN TİCARET ve SANAYİ ODASI

Ürün Tanımı ve Ayırt

Edici Özellikler

Karaman Divle Obruğu Tulum Peyniri; Karaman İli Ayrancı İlçesi Üçarman (Divle) Köyü ve çevre köylerde üretilen bir tulum peyniridir. Peynir ismini depolama ve olgunlaştırmada yararlanılan tarihi Divle Obruğu'ndan almaktadır. Obruk olarak isimlendirilen mağara köyün 1,5-2 km güneydoğusunda bir tepenin altında doğu-batı istikametine uzanmaktadır ve uzunluğu yaklaşık 150 m kadardır. Obruğa peynir indirme ve çıkarma işlemleri tepenin üzerine kurulmuş bulunan bir asansör ile gerçekleştirilmektedir. Obruk doğal bir soğuk hava deposu niteliğindedir. Obruğun

iç ısı 4 ±1 °C ve rölatif rutubet %80±5 düzeyindedir. Obruğun iç ısı kışın +22 °C'dir ve bu dönemde obruk içerisinde ürün bulunmamaktadır. Karaman Divle Obruğu Tulum Peyniri

Üretim Metodu

Bölgede yüzlerce şifalı otu bünyesinde barındıran bir floraya sahip yayla ve meralarda tamamen doğal yollarla beslenen koyun ve keçilerden elde edilen sütlerin 1/9 oranında (keçi/koyun) karıştırılarak ve genellikle çiğ süttten yapılan peynirlerin ufalanarak yine koyun ve keçi derisinden hazırlanmış olan deri tulumlara sıkıştırılarak 3-7 ay Divle Obruğu'nda olgunlaştırmaya tabi tutulduktan sonra tüketime sunulan tulum peyniridir. Karaman Divle Obruğu Tulum Peyniri'nin üretiminde keçi sütünün karıştırılması keçi sütünün kuru madde oranının yüksek olması nedeniyle yapılmaktadır.

KONYA'NIN ÖNE ÇIKAN İSTATİSTİKLERİ

Bu çalışmada, resmi istatistik programında belirtilen kurum ve kuruluşlarca üretilip Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan Bitkisel Üretim İstatistikleri, Hayvancılık İstatistikleri, Tarımsal Alet Ve Makine İstatistikleri, Kültür İstatistikleri, İşgücü İstatistikleri, Bölgesel Hesaplar, Dış Ticaret İstatistikleri ve Ulaştırma İstatistiklerinden Konya ilinin öne çıktığı istatistikler sunulacaktır.

BITKİSEL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

Şekerpancarı üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	19 465 452
Konya	5 614 078
Yozgat	1 789 001
Eskişehir	1 238 296

Konya şekerpancarı üretiminde birinci oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 808 229 dekar alanda 5 614 078 ton şekerpancarı üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam şekerpancarı üretiminin %28,8'ini karşılayarak şekerpancarı üretiminde Türkiye birincisi oldu. Konya ilini 300 536 dekar alanda 1 789 001 ton şekerpancarı üretimiyle (%9,2) Yozgat ve 212 912 dekar alanda 1 238 296 ton ile (%6,4) Eskişehir ili izledi. 2016 yılında ülkemizde toplam 3 224 477 dekar alanda 19 465 452 ton şekerpancarı üretildi.

Havuç üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	554 736
Konya	336 463
Ankara	124 910
Hatay	59 836

Konya İli Havuç Üretiminde Birinci Oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 46 480 dekar alanda 336 463 ton havuç üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam Havuç üretiminin %60,7'ini karşılayarak havuç üretiminde Türkiye birincisi oldu. Konya ilini 21 700 dekar alanda 124 910 ton Havuç üretimiyle (%22,5) Ankara ve 20 129 dekar alanda 59 836 ton havuç üretimiyle (%10,8) Hatay ili izlemiştir.

Kuru Fasulye üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	235 000
Konya	69 877
Karaman	30 580
Nevşehir	28 551

Konya kuru fasulye üretiminde Türkiye birincisi oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 202 234 dekar alanda 69 877 ton kuru fasulye üretildi. Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam kuru fasulye üretiminin %29,7'sini karşılayarak kuru fasulye üretiminde birinci sırayı aldı. Konya ilini 102 800 dekar alanda 30 580 ton (%13) kuru fasulye üretimi ile Karaman ve 74 827 dekar alanda 28 551 ton (%12,1) kuru fasulye üretimi yapan Nevşehir ili izledi. Türkiye'deki toplam kuru fasulye üretimi 2016 yılında 898 197 dekar alanda yaklaşık 235 bin ton olmuştur.

Haşhaş üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	16 550
Konya	4 594
Afyon	4 586
Denizli	1 650

Konya Haşhaş Üretiminde Türkiye birincisi oldu

2016 yılında 61 384 dekar alanda 4 594 ton haşhaş üreten Konya Türkiye'nin toplam haşhaş üretiminin %27,8'ini karşılayarak haşhaş üretiminde birinci oldu. Konya ilini 63 744 dekar alanda 4 586 ton (%27,7) haşhaş üretimiyle Afyon ve 43 211 dekar alanda 1 650 ton (%10) haşhaş üretimi yapan Denizli ili izledi. 2016 yılında Türkiye'deki Haşhaş üretimi 299 217 dekar alanda 16 550 ton oldu.

Vişne üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	192 500
Afyonkarahisar	46 624
Kütahya	30 516
Konya	26 966

Vişne Üretiminde Konya Üçüncü Oldu

Konya ilinde 26 bin 776 dekar alanda 26 bin 966 ton vişne üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam vişne üretiminin %14'ünü karşılayarak vişne üretimi sıralamasında üçüncü oldu. Vişne üretiminde birinci sırada 58 bin 39 dekar alanda 46 bin 624 ton vişne üretimiyle (%24,2'lik pay) Afyonkarahisar, ikinci sırada ise 37 bin 333 dekar alanda 30 bin 516 ton ile (%15,9'luk pay) Kütahya ili yer aldı. 2016 yılında ülkemizde toplam 223 bin 237 dekar alanda 192 bin 500 ton vişne üretildi.

Patates üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	4 750 687
Niğde	892 297
Konya	549 802
Afyonkarahisar	476 903

Patates üretiminde Niğde birinci, Konya ikinci, Afyonkarahisar üçüncü

2016 yılında Konya ilinde toplam 135 824 dekar alanda 549 802 ton patates üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam patates üretiminin %11,6'sını karşılayarak patates üretiminde Türkiye ikincisi oldu. Üretimde birinci sırada 237 851 dekar alanda 892 297 ton (%18,8) patates üretimi ile Niğde yer alırken, üçüncü sırada ise 139 958 dekar alanda 476 903 ton (%10) patates üretimi ile Afyonkarahisar yer aldı. 2016 yılında ülkemizde toplam 1 449 004 dekar alanda 4 750 687 ton patates üretilmiştir.

Kiraz üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	599 650
Isparta	55 657
Konya	55 426
Manisa	46 648

Konya kiraz üretiminde Türkiye ikincisi oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 2 020 274 adet kiraz ağacından 55 426 ton kiraz üretildi. Konya Türkiye'nin toplam kiraz üretiminin %9,2'sini karşılayarak kiraz üretiminde ikinci sırada yer aldı. Birinci sırada 1 556 342 adet kiraz ağacından 55 657 ton kiraz üretimi yapan (%9,3) ve geçen seneye göre üretimini %304,2 arttıran Isparta ili yer alırken üçüncü sırada 3 343 574 adet kiraz ağacından 46 648 ton Kiraz üretimi (%7,8) yapan Manisa ili yer almıştır. Aynı dönemde Türkiye'deki toplam Kiraz üretimi 2015 yılına göre %12 artarak 27 761 403 ağaçtan 599 650 ton olmuştur.

Mantar üretimi ilk üç il 2016 (Ton)	Yüzde (%)
Türkiye	40 272
Antalya	21 533
Burdur	5 822
Konya	4 519

Mantar Üretiminde Antalya Birinci, Burdur İkinci, Konya Üçüncü

2016 yılında iller arasında kültür mantarı üretiminde birinci sırada 21 bin 533 ton (%53,5) ile Antalya yer alırken, ikinci sırada ise 5 bin 822 ton (%14,5) ile Burdur ili yer aldı. Konya ilinde toplam 4 bin 519 ton mantar üretilirken Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam mantar üretiminin %11,2'sini karşılayarak mantar üretimi sıralamasında Türkiye üçüncüsü oldu. Konya'da mantar üretimi bir önceki yıla göre %3,6 artış gösterdi. Aynı dönemde Türkiye'de 40 272 ton mantar üretimi yapıldı.

Türkiye'nin toplam lale üretiminin %98,5'ini Konya karşıladı

2016 yılında Konya ilinde toplam 400 bin m² alanda 40 milyon adet lale üretildi ve Konya Türkiye'nin toplam lale üretiminin %98,5'ini karşılayarak lale üretiminde birinci sırada yer aldı. Konya ilini 7 bin 500 m² alanda 382 bin 500 adet (%0,9) lale üretimiyle İstanbul ve 1 980

Lale üretimi ilk üç il 2016 (adet)	Yüzde (%)
Türkiye	40 601 005
Konya	40 000 000
İstanbul	382 500
Yalova	148 500

m² alanda 148 bin 500 adet lale (%0,4) üretimi ile Yalova ili izledi. Türkiye'de 2016 yılında 413 bin 430 m² alanda 40 601 005 adet lale üretildi.

Şalgam üretimi ilk üç il 2016 (ton)	Yüzde (%)
Türkiye	1 651
Uşak	384
Konya	375
Erzurum	361

Konya Şalgam Üretiminde Türkiye Sıralamasında İkinci Oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 150 dekar alanda 375 ton şalgam üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam şalgam üretiminin %22,7'sini karşılayarak şalgam üretimi yapan iller sıralamasında Türkiye ikincisi oldu. Üretimde birinci sırada 192 dekar alanda 384 ton (%23,3) şalgam üretimi ile Uşak yer alırken, üçüncü sırada ise 165 dekar alanda 361 ton (%21,9) şalgam üretimi ile Erzurum ili yer aldı. 2016 yılında ülkemizde toplam 756 dekar alanda 1 651 ton şalgam üretilmiştir.

Ayçiçeği üretimi ilk üç il 2016 (ton)	Yüzde (%)
Türkiye	1 670 716
Tekirdağ	283 838
Edirne	222 064
Konya	212 312

Konya ayçiçeği üretiminde üçüncü oldu

2016 yılında Konya ilinde toplam 551 960 dekar alanda 212 312 ton ayçiçeği üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam ayçiçeği üretiminin %12,7'sini karşılayarak ayçiçeği üretimi sıralamasında Türkiye üçüncüsü oldu. 2016 yılında 1 420 265 dekar alanda 283 838 ton ayçiçeği üretimiyle (%17) Tekirdağ birinci, 988 286 dekar alanda 222 064 ton ile (%13,3) Edirne ikinci oldu. Türkiye'de 2016 yılında 7 201 081 dekar alanda 1 670 716 ton ayçiçeği üretilmiştir.

Kavun üretimi ilk üç il 2016 (ton)	Yüzde (%)
Türkiye	1 854 356
Adana	198 660
Ankara	178 431
Konya	148 051

Konya kavun üretiminde üçüncü oldu
2016 yılında Konya ilinde 32 005 dekar alanda 148 051 ton kavun üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam kavun üretiminin %8'ini karşılayarak kavun üretimi sıralamasında Türkiye üçüncüsü oldu. 2016 yılında 37 339 dekar alanda 198 660 ton kavun üretimiyle (%10,7) Adana birinci, 143 119 dekar alanda 178 431 ton ile (%9,6) Ankara ikinci olmuştur. 2016 yılında ülkemizde toplam 786 632 dekar alanda 1 854 356 ton kavun üretimi yapıldı.

Aspir üretimi ilk üç il 2016 (ton)	Yüzde (%)
Türkiye	58 000
Ankara	26 946
Konya	5 137
Muş	2 917

Konya aspir üretiminde ikinci oldu

2016 yılında Konya ilinde 5 137 ton aspir üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam aspir üretiminin %8,9'unu karşılayarak aspir üretimi sıralamasında Türkiye ikincisi oldu. 26 946 ton aspir üretimiyle (%46,5) Ankara birinci, 2 917 ton ile (%5,0) Muş üçüncü olmuştur. 2016 yılında ülkemizde toplam 58 000 ton aspir üretimi yapıldı.

Arpa üretimi ilk üç il 2016 (ton)	Yüzde (%)
Türkiye	6 769 199
Konya	809 258
Ankara	665 165
Afyonkarahisar	293 511

Konya arpa üretiminde birinci oldu

2016 yılında Konya ilinde 809 258 ton arpa üretildi ve Konya bu üretimle Türkiye'nin toplam arpa üretiminin %12'sini karşılayarak arpa üretimi sıralamasında Türkiye birincisi oldu. 665 165 ton arpa üretimiyle (%9,8) Ankara ikinci, 293 511 ton ile (%4,3) Afyonkarahisar üçüncü olmuştur. 2016 yılında ülkemizde toplam 6 769 199 ton arpa üretimi yapıldı.

ARTILARI VE EKSİLERİ İLE YAPAY ZEKÂ

1. GİRİŞ

Teknolojinin gün geçtikçe hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte, makinelerin insana benzer özelliklere sahip olduğu noktaya ilerlemesi ile yapay zekâ kavramı daha çok gündeme gelmektedir. Konu hakkında bilgisi olan bazı kişiler yapay zekânın gelecekte insanlığa olan yararının çok fazla olacağını ifade ederken, bir başka kesim ise bu alanın insanlığın sonu olacağı görüşünü savunmaktadır. Zekâ gibi soyut bir kavramın, yapay ile nitelendirilmesinden dolayı yapay zekâ, duyan herkesin ilgisini çekmektedir. Kavramın uyandırdığı merakla birlikte, içeriği ya da temsil ettiği konular hakkında birçok kişinin ciddi bir bilgisi yoktur. Bu araştırma yapay zekâyı tanımlayarak, artı ve eksilerini ele almayı amaçlamaktadır.

2. YAPAY ZEKÂ NEDİR?

Yapay zekâ, makinelerin karmaşık problemlere karşı insanlar gibi çözümler üretmesini sağlama ile ilgilenen bir bilim dalıdır. Bir bilgisayarın veya bilgisayar kontrolündeki bir robotun çeşitli faaliyetleri zeki canlılara benzer şekilde yerine getirme kabiliyetidir. Bilgisayarların normal olarak insanlar tarafından gerçekleştirilen görevleri yerine getirmesini sağlamaktadır. Bu genellikle insan zekâsının karakteristiğini alıp bilgisayara algoritma olarak uygulanarak gerçekleştirilmektedir. Talep edilen veya arzulan ihtiyaçlara göre, hangi etkiye karşı hangi akli tavır sergilenecekse, az

veya fazla esnek ya da etkili yaklaşımlar sergilenebilmektedir. Yapay zekâ, temelde bilgisayar bilimi ile ilişkili olmasına rağmen matematik, biyoloji, tıp, psikoloji gibi birçok farklı alanlarda

2.1. Yapay Zekânın Tarihi

Yapay Zekâ kavramının geçmişi modern bilgisayar bilimine dayanmaktadır. Fikir babası, "Makineler düşünebilir mi?" sorusunu ortaya atan Alan Turing'dir. 1943 yılında II. Dünya Savaşı sırasında Kripto analizinin ihtiyacı ile ortaya çıkan elektromanyetik cihazlar sayesinde bilgisayar bilimi ve yapay zekâ kavramları ortaya çıkmıştır. Alan Turing, Nazilere ait Enigma makinesinin şifre ve algoritmasını çözmeye çalışan matematikçiler arasında yer almaktadır. Turing'in İngiltere'de bilgisayar prototipi olarak geliştirdiği Heath Robinson, Bombe Bilgisayarı ve Colossus Bilgisayarı gibi bilgisayarlar aracılığıyla Boole cebirine dayanan veri işleme mantığı ile Makine Zekâsı kavramının temeli atılmıştır. Yapay zeka alanında ilk araştırmalar McCulloch ve Pitts tarafından yapay sinir hücreleri üzerine gerçekleştirilmiştir. 1950'li yıllara gelindiğinde Shannon ve Turing, bilgisayarlar için satranç programı yazmaya başlamıştır. İlk yapay sinir ağı bilgisayar olan SNARC; Minsky ve Edmonds tarafından 1951 yılında yapılmıştır. Modern bilgisayarların atası olan bu makinelerin programlama mantığı insan zekâsından ilham alınarak yapılmıştır.

Ancak, bilgisayarların uzman sistemler diyebileceğimiz programlar ile gündelik sorunlarımızı çözmeye yönelmesinin sonucunda 1970'li yıllarda Microsoft, Apple, Xerox, IBM gibi büyük bilgisayar üreticileri kişisel bilgisayarları (Personal Computer) popüler hale getirerek yaygınlaştırmışlardır. Bilgisayarların aksine yapay zekâ çalışmalarını daha dar kapsamda geliştirilmektedir. Günümüzde yapay zekâ çalışmalarını teşvik etmek amacıyla Amerika'da "Turing Testi" uygulanmaktadır. Bu teste; birbirini tanımayan insan grubu kendi aralarında ve yapay zekâ diyalog sistemi ile belirli bir süre sohbet etmektedir. Birbirlerini görmeden yazışma yoluyla yapılan sohbet sonrasında deneklere; hangi deneğin insan, hangi deneğin makine zekâsı olduğu sorulur. Şimdiye kadar yapılan testlerin bir kısmında, makine zekâsı ile insanlar birbirlerine karıştırıldığı görülmüştür. Bu test sonucu başarılı olan yazılımlara ödüllendirmek amacıyla "Loebner Ödülleri" verilmektedir. Loebner ödülü kazanan en bilinen örnek ise Carnegie üniversitesinden Dr. Richard Wallace tarafından yazılmış olan A.L.I.C.E.'dir. Türkiye'de de doğal dil işleme, uzman sistemler ve yapay sinir ağları alanında makine zekâsı üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Üniversiteler bünyesinde ve bağımsız olarak gerçekleştirilen bu çalışmalardan bir tanesi de D.U.Y.G.U. (Dil Uzam Yapay Gerçek Uslamlayıcı)'dur.

Bilgisayarlar, bazı sabit programlanmış kurallar kullanarak mekanik hesaplama konusunda çok uygundur. Bu zeki makineler, insanların yapmasına uygun olmayan basit monoton işlemleri doğru ve etkili bir biçimde yapmasına olanak sağlamaktadır. Ancak karmaşık problemlerde işler biraz daha zorlaşmaktadır. İnsanlardan farklı olarak bilgisayarlar, özel durumları algılama, oluşabilecek yeni durumlara adapte olma süreçlerini gerçekleştirememektedir. Yapay zekâ, bu tarz karmaşık görevlerde, makinelerin davranışını geliştirmeyi hedeflemektedir.

2.2. Yapay Zekânın Artıları

Yapay zekânın avantajları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Hata şansı sıfıra yakındır, daha büyük doğruluk payı elde edilir.
- Uzay araştırmalarında alanı keşfetmek için akıllı robotlar kullanılabilir. Bunlar makine olduğu için gezegensel atmosferlere fiziksel durumlarını ve işlevlerini etkilemeyecek şekilde adapte olabilirler.
- Dünyanın en dip noktalarına ulaşmak için akıllı robotlar programlanabilir. Yeraltı madenlerine ulaşmak için akıllı robotları kullanmak zaman ve para konusunda ciddi faydalar sağlayabilirler. Bu makineler, insanların sahip olduğu sınırlamaların üstesinden gelmek için kullanılabilirler.
- Akıllı telefonlar, yapay zekâ uygulamasına mükemmel birer örneklerdir. Kullanıcının yazdıklarının ne olacağını tahmin etmede ve yazım hatalarının düzeltilmesi gibi konularda çok fayda sağlamaktadır. Kişisel asistanlık görevi gören Siri, kullanıcılarına en kısa veya en iyi güzergahı gösteren GPS ve Harita uygulamaları, trafik ve zaman tahmini gibi yapay zekâ uygulamaları, yapay zekânın en iyi örnekleridir.
- Google, Facebook ve diğer önemli sosyal medya organları resimlerdeki yüzleri tespit etmek ve arama motorları doğru arama sonuçlarını kullanıcılara sunabilmek için yüzlerce algoritma kullanmaktadır.

2.3. Yapay Zekânın Eksileri

• Bakım ve onarımları maliyetlidir. Programların değişen gereksinimlere göre güncellenmesi ve makinelerin daha

akıllı hale getirilmesi gerekmektedir. Arıza durumunda tamir masrafları çok yüksektir. Kaybedilen kod veya verilerin geri yüklenmesine ilişkin prosedürler zaman kaybına yol açabilmekte ve masraflı olabilmektedir.

- Yapay zekânın uygulanmasına ilişkin önemli bir husus etik ve ahlaki değerlerle ilgilidir. İnsanoğlunun kopyalarını yaratmak etik olarak doğru mudur?
- Makineler muazzam miktarda veriyi depolayabilir, ancak depolama, erişim ve geri alma, insan beyninde olduğu kadar etkili değildir. Uzun süreler boyunca tekrarlayan görevleri yerine getirebilirler, ancak insanlar gibi tecrübe ederek daha iyi hale gelemezler.

- İnsanları değiştiren makine fikri kimilerine göre harika görünmektedir. Ancak, yapay zekâ dünyasında, tamamen yürekten, aidiyet duygusuyla ve özveriyle çalışmak gibi insani özellikler bulunmamaktadır.
- Yaratıcı alanlarda istihdam edilecek akıllı makineler, insan zihninin yaratıcı düşünce ve özgünlüğüyle rekabet edemezler. İnsanlar duygusal varlıklardır ve duyguları düşüncelerini yönlendirmektedir. Makinelerde ise bu durum söz konusu değildir. Makineler, insanların sahip olduğu sezgisel yetenekleri ve insanların önceki bilgilere dayanarak yargılabilecekleri şekilde sahip oldukları yetenekleri kopyalayamazlar.
- Yapay zekaya sahip makineler tüm alanları yönetirse ve insanların yerini alırsa işsizlik oranı artışına ve birçok insanın işsiz kalmasına sebep olacaktır.
- Yapay zekâ sayesinde makinelerden alınan yardımlar nedeniyle insanlar yanal düşünme ve çoklu görev yeteneklerini köreltebilirler. Yapay zekânın çok fazla alanda kullanılmasıyla, insanlar makinelere bağımlı hale gelebilirler.
- Makinelerin kontrolü yanlış kişilere geçerse yıkıma neden olabilirler. Makineler hareket etmeden önce düşünemezler. Dolayısıyla kitlesel imha gibi tehlikeli şekilde programlanmış olabilirler.

3. SONUÇ

Yapay zekâ konusunda doğruluğu veya yanlışlığı kanıtlanmamış birçok görüş bulunmaktadır. Bunlardan bazıları kullanışlı gibi gözükse de sürekli yeni alternatifler üretilmektedir. Son yıllarda

yapay zekâ araştırmacıları genellikle bazı problemlerin çözülmesi üzerine yoğunlaşmışlardır. Günümüze kadar birçok bilim kurgu filmine de konu olan yapay zekâ, ilerleyen yıllarda bu yöndeki araştırmaların hızlanması ve gelişmesi ile günlük hayatımızı çok farklı yönere taşıyacak gibi gözükmektedir. Birçok farklı uygulama alanı olmasının yanı sıra son dönemde özellikle askeri amaçla kullanımı ön plana çıkmaktadır. Kimilerine göre yapay zekânın askeri alanda kullanılması savaşlarda cephelerdeki askerlerin güvenliğini arttıracak savunsa da büyük bir çoğunluğa göre bu insanlık açısından son derece tehlike arz etmektedir. Çünkü geliştirilmeleri durumunda otonom silahlar, savaşların daha önce eşi benzeri görülmemiş bir ölçüde, insanların kavrayabileceği hızdan çok daha fazla gelişmesine yol açacağı ve bu silahların teröristlerin eline geçmesi veya hacklenmesi durumunda telafisi olmayacak sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir. Bu hususla ilgili geçtiğimiz günlerde Elon Musk ve Google'ın satın aldığı yapay zekâ şirketinin kurucusu Mustafa Süleyman'ında aralarında olduğu 26 ülkeden 116 uzmanın imzaladığı bir mektup Birleşmiş Milletlere iletilmiştir. Mektupta yapay zekâ ile hedeflerini otonom olarak belirleyip onları öldürebilen robotların geliştirilmesinin engellenmesi istenilmiştir. Yapay zekânın askeri alanda geliştirilmesinin yanı sıra eşitsizliği ve yoksulluğu yok etmek, iklim değişikliği ve küresel krizin getirdiği sorunlarla başa çıkabilmek için kullanılması tüm dünya için çok daha yararlı olacaktır.

4. KAYNAKÇA

- <https://www.dijitaler.com/yapay-zeka-ve-tarihi/>
- <http://yapayzeka4.blogspot.com.tr/p/yapay-zeka-tarihcesi-ve-gelisim-sureci.html>
- <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-40996679>
- <http://www.bilgiustam.com/yapay-zeka-nedir-uygulama-alanlari-nelerdir/>
- https://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2011/07/no1_vol1_07_harun_pirim.pdf

MUTAF DOKUMALAR

KONYA'DA MUTAFÇILIK

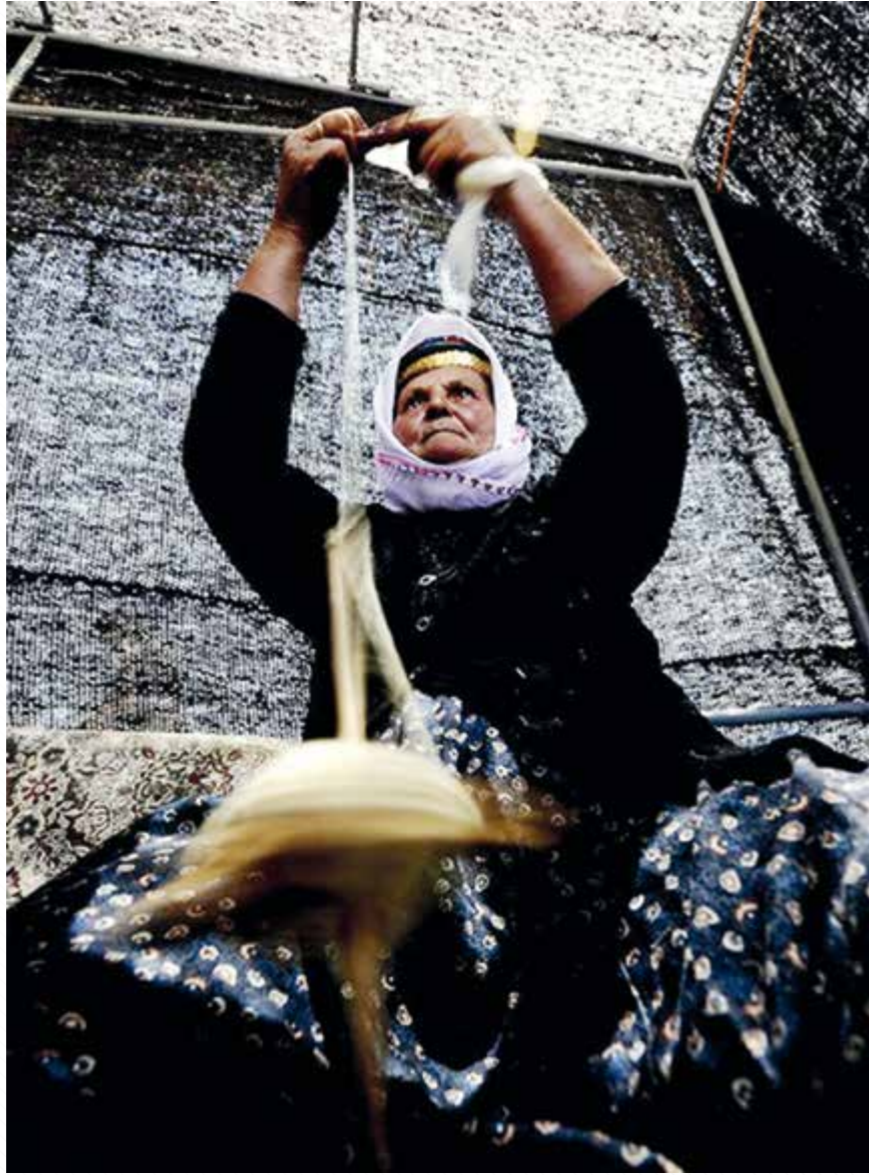
Prof. Dr. Zahide İMER

ÖZET

Bu araştırmada, yakın tarihimizde önemli bir yere sahip iken, günümüzde işlevini yitirmiş olan çul, torba, heybe gibi kıl dokumaların değişen yaşam koşulları ve teknolojik gelişmelere ayak uydurmak zorunda kalmasıyla zaman içinde yok olmuş dokumalardan biri olması değerlendirilmiştir. Aslında Mutaf olarak isimlendirilen bu dokumaların önemi kavranmış olsa idi, bugüne kadar geleneksel kullanım alanını da aşarak farklı alternatifler yaratma yolu seçilebilir, üretimi de sürdürülebilirdi. Fakat ne yazık ki Anadolu'nun geçmişte sahip olduğu zengin dokuma kültürü, son 50 sene gibi bir zaman içerisinde azalarak parmakla sayılabilecek kadar geleneksel dokuma çeşidimiz ve üretkenlerimiz kalmıştır. Mutaf da bunlardan biridir.

GİRİŞ

Bilindiği gibi Anadolu'nun güney ve batı bölgelerinde "yörük" adıyla bilinen ve yaşamını doğal, coğrafi, iktisadi şartların zorlaması ile değil, geleneksel yaşam tarzını kabul ederek yer değiştirmeyi sürdüren insan toplulukları bulunmaktadır. "Yörük" adı verilen bu topluluklar, göçerken evlerini oluşturacak eşyayı deve, at, eşek gibi binek hayvanları ile taşımaktadırlar. Kaldıkları yerlerde çadır kurarak yaşamlarını bu çadır hayatına göre düzenlemek zorunda olduklarından, eşyanın da kolay taşınır olması gerektiğini düşünerek taşımada, örtmede, saklamada ve sarmada dokumalar kullanmışlardır (Atlıhan,1999: 35-45). Konar-göçer halkın dünya görüşünü ve kültürünü yansıtan dokuma sanatı da, bu geleneksel yaşamın uzantıları olarak zamanımıza kadar ulaşmıştır. Keçi kılından iliksiz kilim tekniğiyle, çoğu kez desensiz ve bazen çizgili veya küçük serpmeye motifli basit şekilde do-

kunan, kapı eşğine, bazen yere serilen, bazen halı veya kilim altına serilen dokumalara "çul", çadır yapımında, at arabasıyla ekin sapı (buğdağ, çavdar, arpa sapı), saman, ot taşımada kullanılan "geri", eşya taşımak için kullanılanlara "heybe", yiyecek taşımak ve küçük eşyaları saklamaya yarayanlara "torba", Buğday, un gibi yiyecekleri ve elbiseleri

saklamak ve taşımak için faydalanılan dokumalara "çuval" adı verilmektedir (Deniz, 2000: 284) ve hatta yörük çadırlarını da keçi kılından yapılan dokumalar içinde adlandırabiliriz. Bu sınıflandırmaların tümü hammaddesi keçi kılı olan MUTAF dediğimiz, dokumalardır. Kıl, yöre halkının kendisinin yetiştirmiş olduğu keçinin sırtındaki liftir.

Genel olarak Mutaf adını verdiğimiz dokumalarda keçi kılının kullanılmasının amacı, hem soğuk, sıcak ve nem gibi değişik hava şartlarına karşı dayanıklı olması, hem de özellikle akrep, yılan, çiyen gibi zehirli böcek ve sürüngenlerden uzak tutmasıydı. Çok sıkı ve yoğun dokunmasından dolayı da hava almaması ve güvenmemesinden ötürü buğdaylar, dokunan bu çuvallar içinde saklanırdı. Türkler, kılından ve gübresinden faydalanarak beslediği keçilerinden, aynı zamanda çok önemli bir besin kaynağı olarak etinden ve sütünden de faydalanırlardı. (Akan, Meral)

Abdullah Sarıca'nın 1939 yılındaki anlatımına göre, Mutaf dokumacılığında iki önemli işlevi yapan kişiler vardı ki bu kişilere Mazmanlar ve Mutaf denilirdi. Mazman; keçi kılından ip örenlere, Mutaf ise, bu ipleri özel tezgahlarda dokuyanlara denirdi. Yörükler çok basit bir şekilde ifade ettikleri ipliğin bükülmesine (kıl bükme), dokuma sanatına da (çul dokuma) demekte idiler. Yörükler kıl iplerini kirmen ve iğ ile bükerek, çul adını verdikleri dokumalarını da istar tezgahlarda dokurlardı. Mazmanlar bükükleri iplikleri satmakla beraber büyük bir miktarını mutaf için hazır ip olarak bulundurmaya zorundaydılar. Mutaf da, mazmanlardan aldıkları ipleri dokuyarak halkın ihtiyacına cevap vermekteydi ve konar göçer yaşamlarını kolaylaştıracak eşyalar, döşeme çullar, giyim, erzak torbaları ürettikleri gibi, hayvan yem torbaları, gebreler (hayvanları tumar etmeye yarayan keseler) kolanlar, yularlar, halatlar gibi en çok köylülerin işine yarayacak hayvan bakımına mahsus eşyaları da üretirlerdi (Abdullah Sarıca)

KONYA'DA MUTAFÇILIK

XI. Yüzyıldan itibaren kendilerine Türkmen de denilen Oğuzlar'ın, Oğuz Türkleri ile İran, Azerbaycan, Irak ve Türkmenistan Türkleri'nin ataları olduğu bilinmektedir. (Sümer, Faruk, s.V) Orta Asya'dan Anadolu'ya yerleşen Sarıkeçililer'in Oğuz boylarından hangisine mensup olduğu belirtilmemiş de İçel, Aydın, Konya, Karahisâr-ı Sahib, Akşehir ve Saruhan sancakları, Doğanhisarı Kazası (Konya sancağı), Antalya Kazası (Feka Sancağı), Eğridir, İsparta, Burdur, Dazkırı ve Uluborlu kazaları (Hamid sancağı), Tavşanlı, Honoz Kazası (Kütahya sancağı) gibi yöreler onların yaşadığı çevreler idi. Kışları İçel-Silifke-Gülner-Anamur sahillerinde, yazları da Konya'nın Seydişehir-Beyşehir yaylalarında kira ile yazlamakta olan Sarıkeçili ailesi, bugün (1995'lerde) ancak, 100-200 haneden ibaret olup, konar-göçer hayatı sürdürmekte, yani topraklıdır (Cevdet,1994:822). Karakeçili aşireti ise, Oğuzların Bozok kolunun Kayı boyuna mensup Osmanlı Devleti'ni kuran "Kayı" boyundandır ve 1071'deki Malazgirt Meydan Muharebesi'nin ardından İç ve Batı Anadolu ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine yerleşen bir büyük aşirettir. (Bulduk, Üçler, 1998). Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında büyük rol oynayan Karakeçililer, XI.yüzyıldan beri varlıklarını hissettirmişlerdir. Öncelikle Keçili cemaatleri, basta Karakeçililer olmak üzere, Sarıkeçili, Teke Türkmenleri vb. gibi değişik adlarla Anadolu'nun birçok bölgesine dağılmışlardır (Çay, 1988: 7). Osmanlı kayıtlarında "Ulu Yörük" adıyla geçen Karakeçililer, Ankara Şer'iyeye sicillerindeki ilgili kayıtlarda "Yörükani

Karakeçili" olarak geçmektedir. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi'ndeki 982 tarihli Tapu Tahrir Defteri'nde de Ankara Karakeçilileri "Ulu Yörük" adıyla anılmaktadır. En eski yörük ve en köklü boy anlamına gelen bu kayıt, Karakeçililerin tarihi hakkında bize önemli bilgiler vermektedir. Karakeçililer, Süleyman Şah ile Ertuğrul Gazi idaresinde, Fırat nehrini takip ederek, Rakka üzerinden Anadolu'ya gelmişler, bu göç esnasında yaklaşık 8000 civarında Karakeçili'lerin bir kısmı Urfa yöresine yerleşmiş, kalan diğer bir kısmı da Konya, Bursa, Eskisehir, Bilecik ve Gaziantep'e geçmişlerdir. Bunun yanında Halep ve Arappınar (Mürsütpınar) ile Elazığ'a yerleşenler de olmuştur. (Gülensoy,1994: 2).

Yörükler, ister Sarıkeçili, isterse Karakeçili boyundan olsun konakladıkları yerlerde mevsimlerin gidişatına göre belli sürelerde kalmakta, kaldıkları yerlerde çadır kurarak yaşamlarını bu çadır hayatına göre düzenlemekteydiler. Konar – göçer olmalarından kaynaklanan yaşam tarzları, meşakkatli yolculukları onları, hafif, kolay taşınabilen, çeşitli ihtiyaçlarını karşılayacak fonksiyonel eşyalar üretmeye ve kullanmaya yönlendirmiş, dokumacılık sanatı da onların vazgeçilmez uğraşlarından biri olmuştur. Böylece; verilen bu kısa, tarihi bilgilere dayanarak Konya ve civarındaki konar-göçer göç hareketi ile dokumacılık sanatı içinde yer alan Mutafçılığın Konya için ne kadar önemli olduğu vurgulanabilir. Konya'nın Karaman yöresinde Mayıs (2015'te) yapılan bu araştırmada, göç mevsimi olmasına rağmen, yörüklerin yaşam biçimlerini değiştirdikleri,

yerleşik hayata döndükleri tespit edilmiş, araştırma alanı Silifke'ye kadar genişletilmişse de, olmaları gereken göç alanlarının hiçbirinde yörük yerleşimine rastlanmamıştır. Örnek dokumalara ulaşmak mümkün olmadığı halde Karaman merkezde yerleşik bir ailenin elinde bulunan ve daha önceki yıllara ait dokuyup muhafaza ettikleri birkaç parça Mutaflık dokuma örneklerini inceleme fırsatı elde edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan bu dokumaların, genel özellikleri incelendiğinde örneklerin düz dokuma yaygıları olarak, geçmişten bu yana, göçebe yörüklerin çadırlarının içini korumak, süslemek pratik birer ihtiyaç malzemesi olarak kullanılmak üzere üretildiği anlaşılmaktadır. Yörüklerin, çok basit tezgahlarda, çok basit işlemlerle ürettikleri bu dokumalar, fevkalade sağlam, kullanışlı, çok amaçlı olup konar-göçer yaşam biçimlerinin ihtiyaçlarını karşılar niteliktedir. Kıl iplerini kirmen ve iğ ile büken yörükler, çul adını verdikleri bu dokumaları "istar" adını verdikleri tezgahlarda dokumuşlardır. "İstar tezgahı" halı, kilim, Cicim, Sumak gibi her türlü dokuma için elverişli olup, çok kısa sürede sökülüp, aynı sürede monte edilebilme özelliğine

sahiptir. Dengeli durabilecek biçimde 4 parçadan oluşmuştur, en önemli özelliği hayvan sırtına yüklenip taşınabilmesidir. Halk arasında İstar adının verildiği ağaçtan yapılan bu tezgahların eni 2 metre, boyu 2,5-3 metre arasında değişir. Karaman yöresi dokuma örnekleri incelendiğinde, enleri 80- 90 cm arası değişen bu dokumaların 1 cm'sinde 6 çözümlü ipliğinin geçirilmiş olduğu, dolayısıyla toplamda 480-540 arasında kıl çözümlü ipliğinin geçirildiği ve dokumaların boylarının yapılan ürün çeşidine göre farklılık taşıdığı görülmüştür. İstar dokumalarında çözümlü ipliği, tezgahın üzerinde hazırlanır ve bir çubuk üzerine sarılı kıl çözümlü ipliklerin arasından varan gelen ağacının aşağı yukarı indirilip kaldırılmasıyla, açılan ağızlıktan, el yardımıyla, atkılı iplikleri geçirilir, sonra, kirkitlerle vurulmak suretiyle iplikler sıkıştırılır. Dokuma işleminin bu kadar kolay ve seri yapılması çul dokumaların ipliğinin kaba oluşu, daha ziyade desenli desenlendirme birçoğunda şeritler arası ilave edilen 3-4 yün ipliğinin çözümlü ipliklerine ilave edilmesiyle sağlanarak çizgisel bir efekt verilmiştir. Genel olarak kilim tekniği ile dokun-

muş olan bu dokumalar, gri ve siyah keçi kılından bükülmüş, 34- 36 iplikten ibaret dikine şeritlerden oluşturulmuştur. Bu şeritlerin birleştiği yerlere de 3 veya 4 iplikten ibaret beyaz yün iplik ilave edilerek çizgi efekti verilmiş sade bir desen elde edilmiştir. Bazılarında cicim tekniği ile seyrekçe serpiştirilmiş pıtrak motiflerinin ilave edilerek yerleştirildiği görülebilir de, bu dokumalarda genelde sade bir desenlendirme yaygındır. Torba veya heybe kenarları ise, hem süs amaçlı, hem de iki kenarın çok sağlam bir şekilde birleştirilmesi düşünülerek, aynı zamanda torbaları taşıma ve asma amaçlı, 4-6 cm eninde desenli olarak dokunmuş kolan şeritlerle süslenmiştir. Bu dokumalarda çözümlü, atkılı ve desenli iplik olmak üzere üç ayrı iplik kullanılmaktadır. Çözümlü ve atkılı ipliklerinde keçi kılından ve koyun yününden, desenli ipliklerinde ise sadece koyun yününden elde edilen iplikler kullanılmaktadır (Dulkadir, 1997: 83). Her ne kadar bugün bazı köylerde ihtiyaca göre kıl dokumacılığın yapıldığı bilinse de, araştırmacı yazar Celalettin Kışmır'ın 1966'da yayınladığı bir yazısına göre, Konya'da MUTAFLIK'çılığın bir zamanlar yaygın kullanım alanı bulan dokuma ürünleriyle çok sevilen bir meslek olduğu anlaşılmaktadır. Aziziye camiiinden Mevlana türbesine giden caddede üzerinde sıralanan dükkanlarda bu dokumaların çokça satıldığından bahseder. Hatta Aziziye Camii civarının bir diğer isminin de Mutaflık çarşısı olduğu, 30 yıl önce sayıları 50'den fazla iken, 1966 yılı itibarıyla bu civarda iki veya üç Mutaflık kaldığı ifade edilmektedir. Bazı yörelerde İmam-ı Gazali'yi piri sayan Mutaflık keçi kılından çeşitli eşyalar yaparlar ve satarlardı; atlar için eğerin altına serilen çul, palan, kolan, yem torbaları, ufak tefek taşımaya yarayan heybeye benzer torbalar, buğday, un, nohut gibi iri taneli yiyecekler için hararlar... gibi, çeşitli kullanıma amaçlı dokumaları bunlar, denir. Konya'nın bugün bile kurulan hayvan ve buğday pazarında az da olsa hararlar, torbalar satılmaktadır. Mutaflıklarda çıraklık üç yıl sürmekteydi, bu zamanı da genelde karın tokluğuna çalışarak geçirirler, işlerini kavradıkça da ustaları onları gündelik, ya da haftalığa geçirir, güvendiği, sevdiği çırak ve kal-fayı evlat edinirler, bazen damat olarak

da alırlar, hatta evlendirirlerdi. Esnaflar içinde bu dayanışma Ahi-Lonca-Gedik teşkilatlarının temel etik kurallarından- dı. Selçuklularda esnaf teşkilatına Ahi denirken, Osmanlı Devleti'nde Lonca, 18.yy'dan 1913 yılına kadar gedik denirdi. Esnaf teşkilatı içinde yer almış olan Mutaflık da aynı sisteme tabi olarak ustalık kademesine erişmişlerdir. Celalettin Kışmır'a göre, Mutaflık kendi aralarından bir de kahya seçerlerdi, onun görevi de malın iyi ve güzel olmasını sağlamak- tı. Kahya olacak kişinin herkes tarafından sevilen, sayılan, muteber bir kişi olması önemliydi. Ücret karşılığı çalışmazdı, en önemli görevi de esnaflar arasında dirlik, düzeni korumak, anlaşmazlıkları bertaraf etmektir. Mutaflıkların teşkilat içinde diğer esnaflarda pek olmayan çok önemli bir özelliği de birlik ve beraberliği koruyor olmalarıydı. Zaman içerisinde Mutaflık günden güne gerilemiş, doğaya zarar verdikleri sanılarak keçi beslemek yasaklanmış, konar göçerlik motorize vasıtalarla yapılmaya başlanınca taşımada kullanılan hayvanların yerini kamyon, traktör gibi motorlu araçlar almış, kıldan dokunan torbalar değil, teknolojinin ürettiği sentetik torbalar kullanılmaya başlamış ve artık Mutaflık emeğe karşı kazanç sağlamamış. Her ne kadar eski önemini yitirmiş de olsa, MUTAFLIK (kıl) dokumacılık, Orta Asya'dan Anadolu'ya taşınan kültürümüzün önemli bir parçası olarak değerlendirilebilir.

SONUÇ

Hayvancılığın yaygın olduğu bölgelerde bilinmekteydi ki, yörük yaşama biçimine bağlı konar göçerlik vardı ve buna bağlı da dokumalara ihtiyaç duyulmaktaydı. Ancak, doğal yaşamı bozan, geleneksel uygulamaları yok edici bazı eylemler insanların yaşam şekillerini değiştirdiğinde de dokumaların varlığına ihtiyaç duyulmuyordu. Ancak, doğal yaşamı bozan, geleneksel uygulamaları yok edici bazı eylemler insanların yaşam şekillerini değiştirdiğinde de dokumaların varlığına ihtiyaç duyulmuyordu. Ancak, doğal yaşamı bozan, geleneksel uygulamaları yok edici bazı eylemler insanların yaşam şekillerini değiştirdiğinde de dokumaların varlığına ihtiyaç duyulmuyordu.

uzaklaşmasını sağlayarak, geleneksel varlıklarımızın birer birer yok olması, teknolojinin sağladığı faydalar yanı sıra, geleneklerimizden ve kültürümüzden de birçok değerlerin götürülmesi göz ardı edilmiştir. Çuval, heybe, torba... gibi geleneksel dokumalarımızın Halk Eğitim merkezlerinde uygulaması yapılsa da çok az kullanım yeri bulunduğundan kazanç sağlayıcı bir gelir sağlamamakta, üretimi de yapılmamaktadır. Bazı özel ihtiyaçlar için tek tük aileler tarafından üretilse de aile bütçesine katkı sağlamada veya ekonomik ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz

kalmaktadır. Bu dokumaların sürdürülebilir olması ise, ürünlerin gerçek amacının özelliklerini anlatmak suretiyle toplumu bilinçlendirmek, aynı zamanda geleneksel dokumalarımızı farklı boyutlarda nasıl yaşatabiliriz araştırmasını yaparak konuyla ilgili önerileri geliştirmek gerekir.

KAYNAKÇA

- Akan, Meral. "Yörüklerde Taşımada Kullanılan Dokumalar" <http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/AKAN-Meral-Y%C3%96R%C3%96KLERDE-TA%C5%9EIMADA-KULLANILAN-DOKUMALAR.pdf> (Erişim:24/12/15)
- Atlıhan, Şerife. (1999). "Batı Anadolu'da Yaşayan Yörüklerde Heybe ve Torba Dokumalar", Erdem, Halı Özel Sayısı I, 10 (28).
- Bulduk, Üçler (1998). "İdari ve Sosyal Açısından Karakeçili Aşiretleri ve Yerleşmeleri". Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi.
- Cevdet Türkay (1994). Oymak Aşiret ve Cemaatla, Tercüman Kaynak Eserler dizisi 1.
- ÇAY, Abdülhaluk (1989). "Ertuğrul Gazi, Karakeçililer ve Söğüt Bayramı", III. Osmanlı Sempozyumu, Söğüt 1988, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı Yayınları, No:4, Ankara.
- Deniz, Bekir (2000). Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları, AKM Yayınları: 215, Ankara.
- Dulkadir, Hilmi (1997). İçel'de Son Yörükler Sankeçililer, İçel Valiliği Yayınları: 3, Mersin: 112.
- Gülensoy, Tuncer (1994). "Karakeçili", Ortadoğu Gazetesi, 22, Aralık, İstanbul.
- Kışmır, Celalettin (1966). Konya'da Mutaflık, Çağın Kültür Sanat Bilim Dergisi, Cilt.10, Sayı.103.
- Sarıca, Abdullah (1939). Mazmanlar ve Mutaflık, Halk Bilgisi Haberleri Folklor Mecmuası, Yıl 10, Haziran 1941, Sayı 116. (Bilgi veren kişi)
- Sümer, Faruk (1972) Oğuzlar (Türkmenler), Ankara Üniversitesi Basımevi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi yayınları 170, No:1.
- Türkay, Cevdet, Oymak Aşiret ve Cemaatla, Tercüman Kaynak Eserler dizisi No 1. **Yeni İpek Yolu Konya Kitabı 15**

TPE 2016 / 06747 TÜFEK MEKANİZMALARINDA ve TPE 2017 / 01307 YİVSİZ TÜFEKLERİN NAMLU VE EL KUNDAK TERTİBATLARINDA YENİLİK

Metehan KOÇGÜR Kimdir?

Hafif Silah Bölümü ve Kara Kuvvetleri Meslek Eğitimi bölümlerinde eğitimini tamamlayan Koçgür, Bosna Hersek ve ülkemizin farklı bölgelerindeki tugay komutanlıklarında Hafif Silah Makinisti, ZMA Kule Silah Teknisyeni, Hafif Silah Kısmı

Amiri, Silah Kalite Kontrol Makinisti olarak görev almıştır. 2015 yılında Konya Teknokent'te kendi kurmuş olduğu ULTRON Savunma Sanayi ve Ticaret A.Ş.'deki faaliyetleri ve görev aldığı birçok ar-ge projesi ile çalışmalarına başarıyla devam etmektedir.

Buluş Sahibi: Metehan KOÇGÜR

Ülkemizde 2010 yılına kadar Hafif Silah Sanayimizde milli silahımız yoktu, yerli firmalarımız yabancı ortakları ile teknoloji transfer etmeye çalışıyor ve sektörde kısır döngü yaşıyordu. M16 / M4 tabir edilen piyade tüfeklerini klonlayarak faaliyete başlayan firmalarımız seri üretime 2013 yılından itibaren başladılar. Hafif Silah Sanayisine ait konusunda uzmanlaşmış veya eğitim öğretim yapan üniversite ya da herhangi bir kurum kuruluş ülkemizde bulunmamaktadır. Bu durum sektörün önünde en büyük engeldir. Buluş sahibinin 1987 yılında başlayan TSK hayatında Teknik Eğitim sonrası Hafif Silah branşında aldığı eğitim ve mesleki tecrübeyi 2012 yılından itibaren özel sektöre taşıyarak, Mühendislik programlarıyla birleştirdiği Ar-Ge çalışmaları, Hafif Silah Sektörüne örnek teşkil edecek çalışmalar yapmasını sağlamıştır. Ülkemizde Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde faaliyet gösteren tek Hafif Silah firması olan ULTRON SAVUNMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ 2018 yılından itibaren Askeri amaçlı Hafif Silah Proje çalışmalarına başlaya-

rak önümüzdeki yıllarda ülkemiz ürün gamında olmayan günümüz teknolojisi harmanlanmış özgün tasarımlara ve yeni projelere imza atmayı planlamaktadır.

TPE 2017 / 01307 YİVSİZ TÜFEKLERİN NAMLU VE EL KUNDAK TERTİBATLARINDA YENİLİK

Buluş, yivsiz tüfek ile atış esnasında elle kavrama yapılan el kundak yapılımasının tüfeğe bağlanması ve kolayca sökülüp çıkartılabilmesi için kilit sisteminde; atış anında oluşan alev ve gazın kullanıcıya tesir etmemesi için el kundak kavrama yerlerinde yapılan yenilikler ile ilgilidir. Bu yenilikler sayesinde konforlu atış yapma ve kolay monte demonte imkânı sağlanmaktadır. Yivsiz tüfeklerde gaz odası namlu ekseninde dışarıya kaynakla bağlanarak konumlandırılmıştır. Bu çalışma sisteminde farklı eksenlerde hareketler olduğu için parçalarda zamanla aşınma ve kırılmalar oluşmakta malzeme ömürleri azalmaktadır. Ayrıca namluya kaynakla bağlanan gaz odası, namluda malzeme deformasyonu ve namlunun aksel bozulmasına neden olmaktadır. Bu durumu ortadan kaldırmak ve iki ayrı ekseninde çalışan ve güç oluşan bölgede aynı ekseninde çalışmanın sağlanması, kaynakla gaz odasının namlu üzerine kaynatılmasını ortadan kaldıran hareketli gaz odası ile namlu ve hareketli parçalardaki deformasyon ortadan kaldırılmaktadır.

Buluş, yivsiz tüfeklerde karşılaşılan ve "Önceki Teknik" bölümünde anlatılan sorunları çözmek amacıyla; iki ayrı ekseninde ve güç oluşan bölgede aynı ekseninde çalışmayı mümkün kılan ve bunun yanında kaynakla gaz odasının namlu üzerine kaynatılmasını ortadan kaldıran hareketli gaz odası ile namlu ve hareketli parçalardaki deformasyon ortadan kaldıran yenilik ile ilgilidir.

TPE 2016 / 06747 TÜFEK MEKANİZMALARINDA YENİLİK
Yivsiz tüfekler için kalibre ölçüleri 12-36 arasında değişmektedir. Dolayısıyla kullanıcı, birden fazla kalibrede atış yapmak istediğinde, istenilen kalibre kullanımına uygun üretilmiş birden fazla silaha sahip olmak zorundadır.

Bu buluşta, kullanıcıların bu ihtiyacı tek bir silah ile giderebilme hususunda bir iyileştirme yapılmıştır. Yekpare bir parça olan tetik mekanizması ve ikiye ayrılabilen silah gövdesi sayesinde, kullanıcıların anlık olarak istedikleri kalibrede atış yapabilecekleri düzeneğe sahip olmaları sağlanmıştır.

Amortisör yay vidası parçaları ile dipçik kızıağı ve dipçik tabanına tutundurulmuş amortisör yayları; atış anında kullanıcıya aktarılan geri tepme kuvvetinin mümkün olduğunda emilmesini sağlamaktadır. Böylece kullanıcıya aktarılan geri tepme kuvveti azalmaktadır. Geri tepme kuvveti, öncelikle amortisör yaylarınca karşılanmaktadır. Amortisör yaylarının sıkıştırma kapasitesi 8 milimetredir. Bahsedilen bu uzunluk aşıldığı anda, dipçik tampon pistonun tabanının, dipçik tabanına temas etmesiyle devreye girerek, fazladan bir dört milimetre daha kuvvet frenlemesi sağlamaktadır. Böylelikle çift kademeli fren sistemi oluşmakta ve atış anında oluşan şahlanmanın da minimum düzeye indirilmesi sağlanmaktadır.

Emniyet mandalının her iki yüzeyi de üçgen formda olup, bu yüzeyler üzerinde "F" ve "S" kısaltmalarıyla tanımlanmış, "ateş" ve "emniyet" konumlarının gösterildiği ibareler barındırmaktadır. Silahımızda kullanılan tetik parçasının düzlemsel (ileri – geri) hareketi, tetik yayı parçasıyla sağlanmaktadır. Bu düzlemsel hareket, emniyet mandalımızın çalışma prensibine yardımcı olmaktadır. Emniyet mandalı parçası orta kısmında barındır-

ğı tek kanal sayesinde, emniyet mandalı aktif konumdayken, tetik parçasının içinden geçmesine izin vermektedir. Böylelikle ateş edilmesi mümkün olmaktadır. Fakat emniyet mandalı aktif konuma getirildiğinde, tetik parçası kanal kısmının yanında bulunan kanal duvarına denk gelerek, daha fazla ilerlemesinin önüne geçilmektedir. Kanal parçası, kanal duvarları ile birlikte profil olarak ters "T" harfi görünümü

oluşturmaktadır. Tek kanala sahip olması hem üretim süresini düşürmekte hem de maliyet açısından daha ucuza bir elde etme sağlamaktadır. Tek kanallı bir kanal parçası içermesi sayesinde, emniyet mandalı hangi yönde takılırsa takılsın, işlevini sorunsuz yerine getirebilmektedir. Birden fazla kanal içeren önceki teknik mekanizmalarının de montesi sırasında, silahtan çok daha fazla parça sökülmesi gerekmekte ve kullanıcıya süre kaybı yaşatmaktadır.

Yivsiz tüfek kullanımında kullanıcı için başlıca sorunlardan olan, ateşleme işleminde oluşan gaz ve alevinin dışarı atılması esnasında, kullanıcının yüzüne doğru gelmesinin önüne geçilmesi ile ilgilidir. Üst gövde parçasının, boş kovanın dışarı atıldığı haznenin üst kısmında; üst gövde parçasının yan yüzeyiyle en fazla 90 derecelik açı yapacak ve silah yüzeyinden dışarı doğru çıkıntı oluşturacak şekilde form verilmiş

bir perde parçası bulunmaktadır. Perde parçası, atış anında namlu içinde kalan gaz ve atış anında oluşan alevinin kullanıcıya gelmesini önleyen, aynı zamanda kullanıcı için oluşacak görüntü kaybının da (atış anında çıkacak duman ve alev ile görüntü kaybı oluşmasında) önüne geçen bir göreve sahiptir.

Konya Teknokent'te 04 Kasım 2015 tarihinde başlayan 12 KALİBRE SÖKÜLEBİLİR ŞARJÖRLE BESLENEN GAZ GERİ TEPMELİ YARI OTOMATİK YİVSİZ BULLPUB TÜFEK GELİŞTİRİLMESİ

isimli proje ile faaliyetlerine başlayan firma 14 Nisan 2016 tarihli ve 2016/03/05 proje numaralı KOSGEB ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME PROJE POGRAMI kapsamında bir yıl süre ile desteklenmiş ve proje başarı ile tamamlanmıştır. Söz konusu başarı ile tamamlanan proje 01 Kasım 2017 tarihli ve 2017/11/01 proje numarası ile KOSGEB ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI kapsamında bir yıl süre ile desteklenmeye başlamıştır.

Buluşların prototipi bulunmaktadır ve bu buluşlarla ilgili;

- Yüksek basınçlı (Sürşarjlı) fişek ile atış deneyi (Normal seviye ve ileri seviye)
- Dayanıklılık Atış deneyi (Normal seviye ve ileri seviye)
- Düşürme deneyi (Normal seviye ve ileri seviye)
- Geri Tepme Ölçüm Deneyi
- -20 Soğuk / +50 Sıcak Ortamda Atış Deneyi
- Su / kum / çamur ortamlarda atış deneyleri yapılmıştır.

Aynı zamanda ticarileşme çalışmaları ve görüşmeler devam etmektedir.

DÜNYADAN İŞBİRLİĞİ TEKLİFLERİ

Tarım, bahçevanlık, avcılık ve ilgili ürünler

ÖZBEKİSTAN

201700290-- Alım

Kayıt Tarihi: 17.11.2017

Firma Adı: MERIT CHEMICALS

Adres:100011, Olmazor Cd. No:17A, Tashkent-UZ-BEKİSTAN, .

Yetkili Kişi: Bozorboy Rustamov

Tel: +998.71.2447182 / 84; Faks... ; e-mail: bozorboy22@meritkimyo.uz ; web: www.meritchemicals.com

Kimyasal hammaddeler ve kimyasal ürünler üretimi ve ihracatı yapan MERIT CHEMICALS Şirketinin, Türkiye'den tavuk derisi ithal etmek istediği bildirilmiştir.

Motorlu taşıt, römork ve araç parçaları

KOSOVA

201700286-- Alım

Kayıt Tarihi: 14.11.2017

Firma Adı: DELTA RG

Adres:Str.Jahja Beatle, No.26, 60000 Gilan-Kosova,

Yetkili Kişi: Levent GAŞ / CEO

Tel: +377.44.144 036; Faks... ; e-mail: deltarg-kos@igmail.com ; web:

TOBB Türkçe Konuşan Girişimciler Programı kapsamında her yıl düzenlenen etkinliklerden birisine Kosova'dan katılan iş insanı Levent Gaş, Birliğimize başvurarak, Kosova ve çevresindeki ülkelerin piyasasına akaryakıt taşınması ve satışının gerçekleştirilmesi için yarı römork (semi trailer) üzerine aşağıda özellikleri sıralanan akaryakıt tankı imalatı yapan şirketler aradıklarını bildirmiştir. 1. Basınç 1.5 bar, 2. Tank kalınlığı 7 mm alüminyum, 3. Üç bölmeli, 4. Frenler diskli ABS, 5. Euro Dolum, 6. 3 eksenli ve bir tanesi kalkabilen aks (eksen), 7. Sayısız.

Gıda maddeleri ve içecekler

RUSYA

201700279-- Satım

Kayıt Tarihi: 01.11.2017

Firma Adı: Cheeseberry Trading House LLC

Adres:356241, Russia, Stavropol Territory, Mikhaylovsk, 51/3 Nikonova Street, .

Yetkili Kişi: Alexander Zobnin

Tel: ...; Faks... ; e-mail: zobnin@cheeseberry.ru ; web: www.cheeseberry.ru

Rusya Ticaret Temsilciliği tarafından, yiyecek ve içecek sektöründe hizmet veren kuruluşlar (HoReCa) ile perakendecilere yönelik dondurulmuş tatlılar ve soğutulmuş yazlık krem peynirler üreten firmanın yeni pazarlara girmeyi planladığı ve ürünlerinin ülkemizdeki satışı için uzun vadeli bir ortak, ithalatçı / dağıtıcı aradığı bildirilmiştir. Firmanın dondurulmuş peynir keki, dondurulmuş kek ve soğutulmuş yazlık krem peynirler ürettiği KSA. HACCP, ISO, Helal ve GFSI sertifikalarının bulunduğu belirtilmiştir.

Tekstil ve tekstil malzemeleri

BANGLADEŞ

201700280-- Satım

Kayıt Tarihi: 01.11.2017

Firma Adı: BINACA EXPORT INTL

Adres:Dhaka,Bangladesh, .

Yetkili Kişi: Majbur Rahman / Managing Director

Tel: ...; Faks... ; e-mail: binacabd@gmail.com ; web:

Jüt ve jüt ürünler (jüt, jüt iplik/sicim/halat/bant/ çuval bezi/halı tabanı/jüt çuval ve torba) ihracatçısı firmanın, ürünlerini cazip fiyatlarla ülkemize de satmak istediği bildirilmiştir.

Kimyasal maddeler, kimyasal ürünler ve yapay elyaflar

MEKSİKA

201700282-- Satım

Kayıt Tarihi: 01.11.2017

Firma Adı: Camen Mexico

Adres:Leyes de Reforma #1195, Co.L. Leyes de Reforma, C.P. 09310, Iztapalapa, México D. F., .

Yetkili Kişi: Nurhan Korkut

Tel: +52.155.67874849; Faks... ; e-mail: nurhan@camen-q.com ; web: www.camen-q.com

İlaç, gıda ve elektronik gibi çok çeşitli endüstrilerde kullanılan ambalajlar için kurutucu maddeler üreten CAMEN adlı şirketin Asya ve Orta Doğu Bölgesi Satış Sorumlusu olan yurttaşımız Nurhan Korkut, nem, koku ve korozyon kontrolü için çözümler sunabildiklerini ve ürünlerini Türkiye piyasasına da sunmak istediklerini bildirmiştir.

ÖZBEKİSTAN

201700289-- Satım

Kayıt Tarihi: 17.11.2017

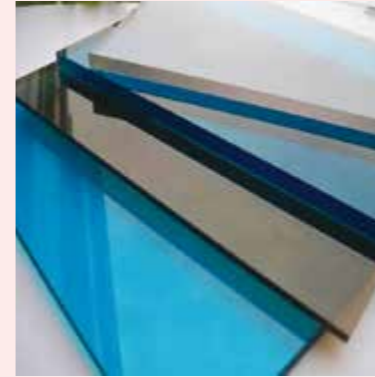
Firma Adı: MERIT CHEMICALS

Adres:100011, Olmazor Cd. No:17A, Tashkent-UZ-BEKİSTAN, .

Yetkili Kişi: Bozorboy Rustamov

Tel: +998.71.2447182 / 84; Faks... ; e-mail: bozorboy22@meritkimyo.uz ; web: www.meritchemicals.com

Tekstil boya sanayi, cam sanayi ve toz deterjan üretiminde hammadde olarak kullanılan hafif soda ihracatı yapan MERIT CHEMICALS Şirketinin, ürünlerinin Türkiye'de satışı için alıcı, ithalatçı, acente ya da dağıtıcı şirketlerle işbirliği yapmak istediği bildirilmiştir.

Kauçuk, plastik ve pelikülfilm ürünler

UKRAYNA

201700287-- Satım

Kayıt Tarihi: 15.11.2017

Firma Adı: SOTON TRADE LLC

Adres: Registed office: 12, Vyrobychna Street, Town of Slobozhanske, Dnipro Region, Ukraine, .

Yetkili Kişi: Gavrilenko Olga

Tel: +380.99.562-18-78; Faks... ; e-mail: tagolpc@ukr.net ; web: tagolpc.com.ua

Ukrayna'nın Ankara Büyükelçiliği tarafından iletilen bir yazıda; hücresel, monolitik polikarbonat levhalar ve şişelerin (cellular, monolithic polycarbonate sheets and bottles) ilk ve tek üreticisi olduğu ifade edilen ve "Tagol" un yetkili temsilcisi olan SOTON TRADE Ltd. Şirketinin ürünlerinin ülkemizde de satışını gerçekleştirebilecek ithalatçılar, yapı malzemeleri toptancıları ve ilgilenebilecek kuruluşlarla temas kurmak istedikleri bildirilmiştir.

Mamul ürün ve malzemeler

A.B.D.

201700281-- İşbirliği

Kayıt Tarihi: 01.11.2017

Firma Adı: Anatolia Group Limited Partnership

Adres:640 E. Michigan St. #B121 46202 Indianapolis, IN, .

Yetkili Kişi: Arif Uğur

Tel: +1.317.556-3777; Faks... ; e-mail: arif.ugur@gmail.com ; web:

Amerika'da yerleşik yurttaşımız Arif Uğur, Indianapolis, IN merkezli "Anatolia Group Limited Partnership" ticaret unvanına sahip ve 2015 yılından bu yana devlet müteahhidi (Government Contractor) olarak faaliyet gösteren şirketine finansal ortak aradığını bildirmiştir. Söz konusu Şirketin geçmiş 2 yılda toplam 780.000 Dolar iş bitirmesi bulunduğu ve geçmiş iş bitirme bilgilerine aşağıdaki linkten ulaşılabilirliği belirtilmiştir. http://government-contractors.insidegov.com/l/741695/Anatolia-Group-Limited-Partnership

Elektrik, gaz, nükleer enerji ve yakıtlar, buhar, sıcak su ve diğer enerji kaynakları

UKRAYNA

201700292-- İşbirliği

Kayıt Tarihi: 20.11.2017

Firma Adı: Germes-2 PRIVATE ENTERPRISE

Adres:78217, Lisova St. 11, Sopiv, Kolomyia district, Ivano-Frankivsk region, Ukraine, .

Yetkili Kişi: Volodymyr Palahniuk / Director of

Germes-1 and Germes-2 private enterprises

Tel: ...; Faks... ; e-mail: vova-germes@i.ua ; web:

Ukrayna'nın Ankara Büyükelçiliği tarafından, ana faaliyet konusu tarım olan ve aynı zamanda, alternatif enerji piyasası gibi diğer iş alanlarına da açılmak isteyen Germes-2 Şirketinin Ukrayna'nın Birleşik Enerji Sistemine "yeşil tarifede" elektrik satışı yapabilecek şebekeye paralel bağlı (on-grid) güneş ve rüzgâr enerjisi santralleri inşası için alt-yapı ve lojistik açısından uygun arazileri belirttiği ve 5-10 MW Kurulu güce sahip güneş enerjisi santralleri ve rüzgâr santralleri inşaatı için ortak ve yatırımcı aradığı bildirilmiştir.

İnşaat işleri

BULGARİSTAN

201700285-- İşbirliği

Kayıt Tarihi: 13.11.2017

Firma Adı: SERENA TRADE EOOD

Adres:Stamat ikonov 19, MARINKA, Burgas - BULGARIA, .

Yetkili Kişi: TENZİLE OSMAN / Şirket Ortağı

Tel: ...; Faks:+359.89.8439403 ; e-mail: tenzileosman@hotmail.com ; web:

TOBB Türkçe Konuşan Girişimciler Programı kapsamında her yıl düzenlenen etkinliklerden birisine Bulgaristan'dan katılan iş insanı Tenzile Osman; Bulgaristan'ın güneydoğusunda, Karadeniz kıyısındaki ikinci büyük şehri Burgaz'ın 35 km güneyinde yer alan eski bir sahil kenti ve en turistik yeri olan Sozopol'da bulunan 7 villa imarlı ve 3413 m2 yüzölçümü olan arsalarını kat karşılığı inşaat şirketlerine vermek istediklerini bildirmiştir. Sozopol'un İstanbul'a 330 km, Dereköy Sınır Kapısı na da 85 km uzaklıkta olduğu ve arsaya ilişkin tüm inşaat izinlerinin alındığı belirtilmiştir.

Emlakçılık hizmetleri

PAKİSTAN

201700283-- İşbirliği

Kayıt Tarihi: 02.11.2017

Firma Adı: Ghulam Murtaza (GM)

Adres:Smart City, 1 G,Tahir Plaza, Air Port Road, Gwadar, Pakistan, .

Yetkili Kişi: Ghulam Murtaza

Tel: ...; Faks... ; e-mail: regencypk@yahoo.com ; web:

Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru (CPEC) üzerinde yerleşik bir Pakistan yönetim ve emlak firması, Türk firmalarını bu yükselen ticaret koridorunda yer almaya davet ediyor. Firma, Çin-Pakistan Ekonomik Koridorunun bölgedeki en büyük iş, ticaret, turizm ve sanayi merkezi haline geldiğini ve 2018 yılında faaliyete geçeceği ve Gümrük Hattı Dışı Eşya Satış Mağazalarının (Duty Free-Shop) bulunacağı belirtilen büyük ve derin deniz limanının Avrupa, Körfez, Çin ve arada kalan devletleri birbirine bağlayacak bir aktarma noktası olacağını ifade etmektedir. Firma, 2004 yılından bu yana Gwadar'da faaliyet gösterdiğini ve aşağıdaki alanlar için profesyonel hizmetler sunduğunu belirtmiştir: 1) Sanayi, ticaret, konut ve dinlenme faaliyetleri için gayrimenkul hizmetleri, 2) Firmalara çeşitli alanlarda işbirliği için arabuluculuk hizmetleri, 3) Şirket kurulumu ve diğer ilgili hizmetler.

Hakan KARAGÖZ

KTO-Ekonomik Araştırmalar ve Proje Uzmanı

ENFLASYON

Kasım ayında TÜFE, aylık %1,49 arttı.

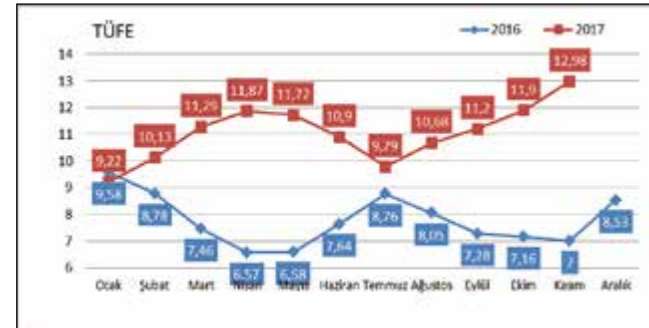
2017 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %1,49, bir önceki yılın Aralık ayına göre %11,16, bir önceki yılın aynı ayına göre %12,98 ve on iki aylık ortalamalara göre %10,87 artış gerçekleşti.

Yurt İçi ÜFE, aylık %2,02 arttı.

2017 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre %2,02, bir önceki yılın Aralık ayına göre %13,91 bir önceki yılın aynı ayına göre %17,30 ve on iki aylık ortalamalara göre %15,38 artış gösterdi.

En Fazla Artan			En Az Artan		
S	Sektör Adı	Oran	S	Sektör Adı	Oran
1	Kok ve rafine petrol ürünleri	11,72	1	Diğer ulaşım araçları	-0,08
2	Ana metaller	4,67	2	Temel eczacılık ürünleri ve müstahzarları	0,00
3	Diğer mamul eşyalar	4,43	3	Tütün ürünleri	0,00

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan			En Fazla Azalan		
S.	Ürün Adı	Oran(%)	S.	Ürün Adı	Oran(%)
1	Domates	45,29	1	Karnabahar	-19,95
2	Kabak	23,33	2	Portakal	-19,24
3	Kaban (kadın için)	17,21	3	Yurtiçi bir hafta ve daha fazla süreli turlar	-18,3

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

Ağustos 2017 döneminde işsizlik oranı %10,6

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaşta kişilerde işsiz sayısı 2017 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 89 bin kişi azalarak 3 milyon 404 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,7 puanlık azalış ile %10,6 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0,9 puanlık azalış ile %12,8 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 0,7 puanlık artış ile %20,6 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,7 puanlık azalış ile %10,8 olarak gerçekleşti.

İşgücüne katılma oranı ise %53,7.

İşgücü 2017 yılı Ağustos döneminde 32 milyon 233 bin kişi, istihdam oranı ise %48 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde %73,5, kadınlarda ise %34,3 oldu.

HAZIR BETON KONYA

KONYA HAZIR BETON
"Temel Sigortanız"

KONYA HAZIR BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Horozluhan Mh. Cihan Sk. No:15 42300 Selçuklu / KONYA | Tel : +90 (332) 346 03 69 - 70 | Fax: +90 (332) 346 16 12
www.konyahazirbeton.com.tr | konyahb@vicat.com.tr

DIŞ TİCARET

Ekim ayında ihracat %8,7, ithalat %30,6 arttı.

İhracat 2017 yılı Ekim ayında, 2016 yılının aynı ayına göre %9 artarak 13 milyar 942 milyon dolar, ithalat %25 artarak 21 milyar 267 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ekim ayında dış ticaret açığı %73,9 artarak 7 milyar 324 milyon dolara yükseldi.

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2016 Ekim ayında %75,2 iken, 2017 Ekim ayında %65,6'ya düştü.

Avrupa Birliği'ne ihracat %11,4 arttı.

Avrupa Birliği'nin (AB-28) ihracattaki payı 2016 Ekim ayında %48,4 iken, 2017 Ekim ayında %49,5 oldu. AB'ye yapılan ihracat, 2016 yılının aynı ayına göre %11,4 artarak 6 milyar 900 milyon dolar olarak gerçekleşti.

En çok ihracat yapılan ülke Almanya oldu

Almanya'ya yapılan ihracat 2017 Ekim ayında 1 milyar 455 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 890 milyon dolar ile İngiltere, 771 milyon dolar ile ABD ve 746 milyon dolar ile İtalya takip etti.

İthalatta ilk sırayı Çin aldı.

Çin'den yapılan ithalat, 2017 yılı Ekim ayında 2 milyar 113 milyon dolar oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 2 milyar 33 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 793 milyon dolar ile Rusya ve 1 milyar 79 milyon dolar ile İtalya izledi.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

2016 yılı Ekim ayında 104 milyon TL açık veren bütçe, 2017 yılı Ekim ayında 3,3 milyar TL açık vermiştir.

► 2016 yılı Ekim ayında 2,8 milyar TL faiz dışı fazla verilmiş iken 2017 yılı Ekim ayında 197 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

► Bütçe gelirleri bir önceki yıla göre %21,8 artarak 52,8 milyar TL olmuştur.

► Bütçe giderleri ise %29,2 artarak 56,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe (Ağustos, Milyon TL)

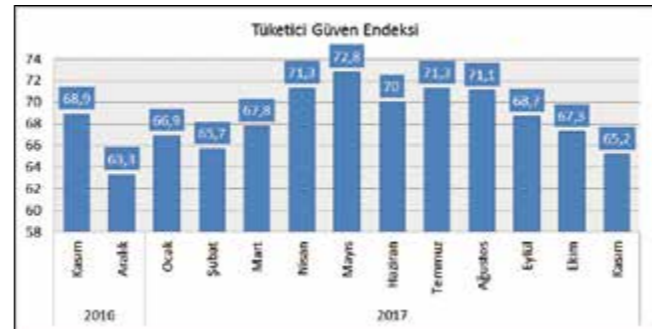
Milyon TL	2016			2017			Değişim (%)
	Yıl. Gerç.	Gerç.	%	Bütçe	Gerç.	%	
Bütçe Gideri	583.689	43.469	7,4	645.124	56.182	8,7	29,2
Bütçe Geliri	554.431	43.365	7,8	598.274	52.834	8,8	21,8
Bütçe Dengesi	-29.258	-104	0,3	-46.851	-3.348	7,1	-3,117
Faiz Dışı Denge	20.989	2.801	13,8	10.649	197	1,9	-93

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

2017 Kasım ayında tüketici güveni azaldı.

Tüketici güven endeksi, Kasım ayında bir önceki aya göre %3,2 oranında azaldı; Ekim ayında 67,3 olan endeks Kasım ayında 65,2 oldu.

Tüketici Güven endeksindeki azalış; hane maddi durumu, genel ekonomik durum ve tasarruf etme ihtimali beklentileri değerlendirmelerinin kötüleştiğini göstermektedir.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

2017 Ekim ayında sanayi üretimi yıllık %7,3 arttı.

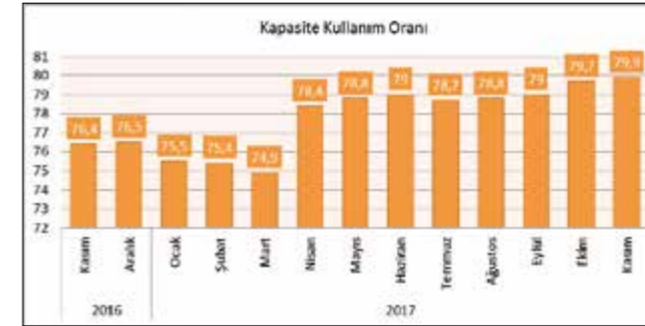
Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2017 yılı Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre;

- madencilik ve taşocaklığı sektörü endeksi %2,2 azaldı,
- imalat sanayi sektörü endeksi %1,3 arttı,
- elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,9 azaldı.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2017 Kasım ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0,2 puan artarak %79,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

DÖNEMSEL GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

Dönemsel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) %11,1 arttı.

Gayrisafi yurtiçi hasıla üçüncü çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak (2009=100), 2017 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %11,1 arttı. Üretim yöntemiyle gayrisafi yurtiçi hasıla tahmini, 2017 yılının üçüncü çeyreğinde cari fiyatlarla %24,2 artarak 827 milyar 230 milyon TL oldu.

CARİ AÇIK

Cari açık Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 2,1 milyar \$ artarak 3,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda yıllık bazda cari açık ise 41,9 milyar \$ olarak gerçekleşti. Cari açığın artmasında; dış ticaret açığı artması, birincil gelir dengesi altındaki yatırım kalemindeki net çıkışların artması ve hizmet dengesi altındaki seyahat gelirlerinin artması etkili olmuştur.

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI

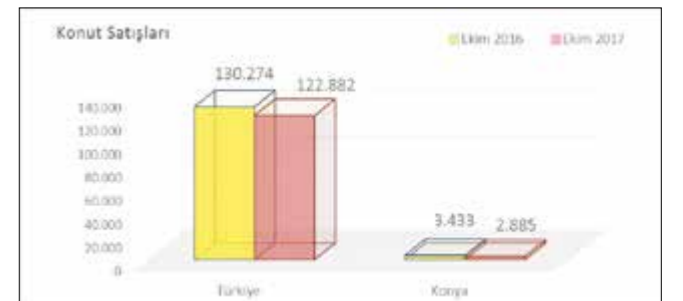
2017 Kasım ayında finansal yatırımlar araçları arasında en yüksek getiriyi %4,49'luk getiri oranı ise külçe altın sağladı. TÜFE'ye göre indirildiğinde Amerikan Doları %4,28, Euro %4,11, BIST 100 endeksi %0,10 reel getiri sağlarken mevduat faizi %0,60 ve DİBS %3,89 oranında yatırımcısına kaybettirdi.

KONUT SATIŞLARI

Türkiye'de 2017 Ekim ayında 122.882 konut satıldı.

Türkiye genelinde konut satışları 2017 Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %5,7 oranında azalarak 122.882 oldu. Türkiye genelinde ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre %19,8 oranında azalış göstererek 38.593 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %31,4 olarak gerçekleşti.

KONYA EKONOMİK GÖSTERGELERİ

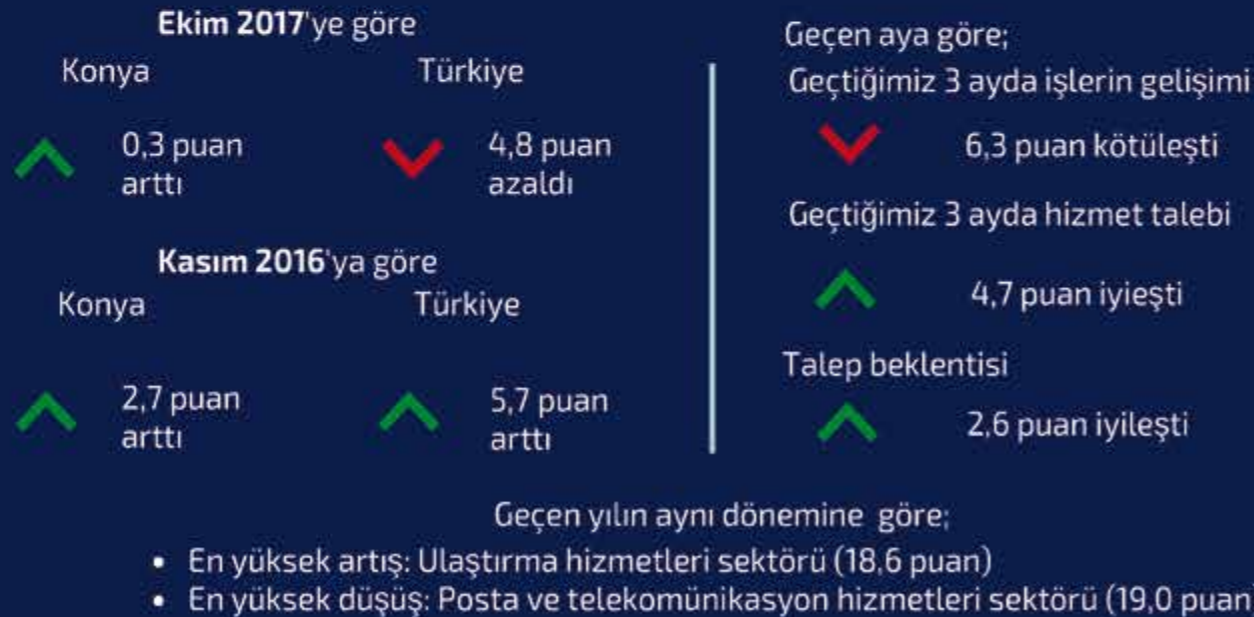
Aralık 2017

Perakende Güven Endeksi

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

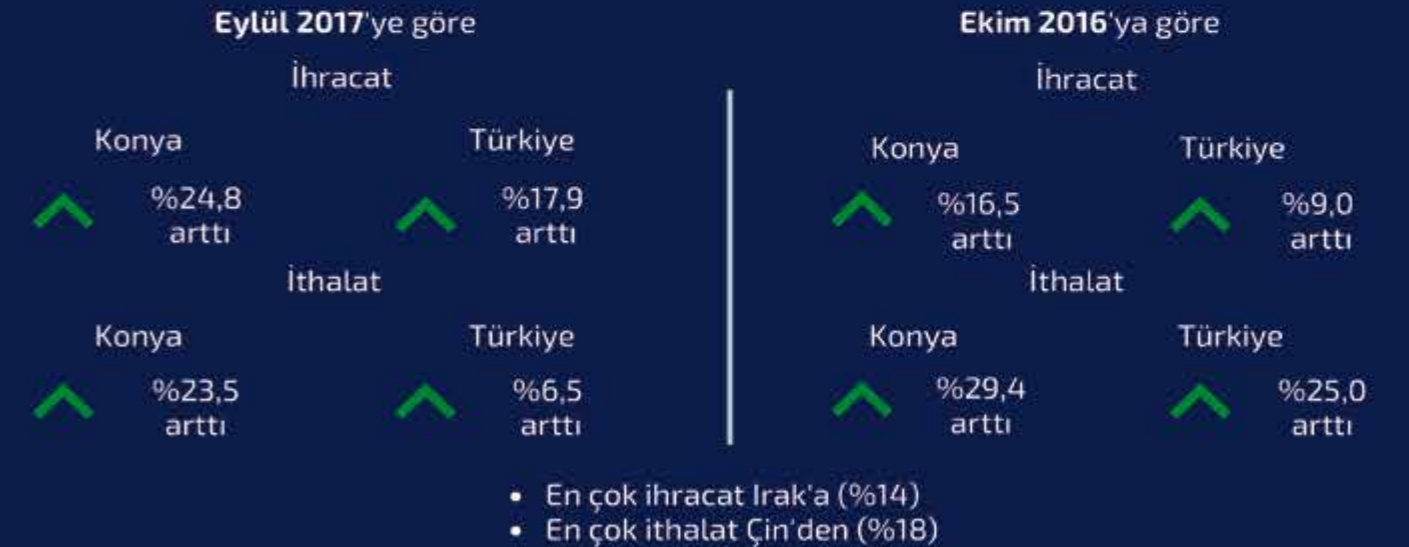
İnşaat Sektörü Güven Endeksi

İstihdam İzleme Bülteni (Ağustos 2017)

Dış Ticaret Bülteni (Ekim 2017)

*Endeksi olumlu etkileyen hareketler yeşil, olumsuz etkileyenler kırmızı ile gösterilmiştir.
**Konya Ticaret Odası, her ay perakende sektöründen 300, hizmetler sektöründen 300 ve inşaat sektöründen 200 firmayla yüz yüze anketler yapmaktadır. Endeksler, anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hesaplanmaktadır.

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE
www.kto.org.tr

tepav

www.tepav.org.tr

KONYA PERAKENDE
GÜVEN ENDEKSİ

KONYA PERAKENDE GÜVENİNİ POZİTİF SEYRİNE DEVAM EDİYOR

Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) Kasım 2017'de geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergeleri hem geçen yıla hem de geçen aya göre artış gösterdi. Konya perakende sektörü, Kasım 2017'de Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi.

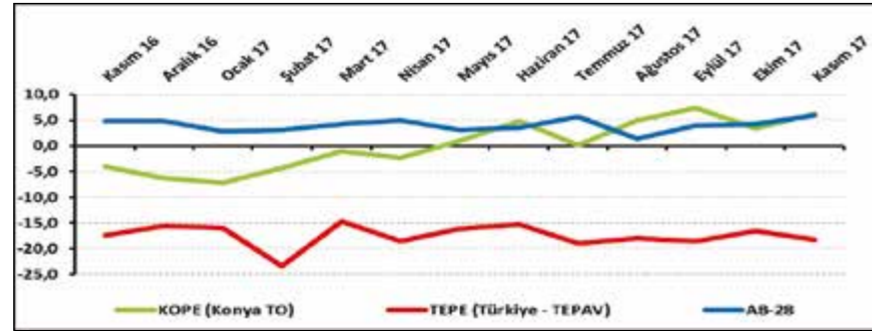
Konya'da perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla arttı:

Kasım 2017'de TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) -18,3 puan değerini alırken, KOPE 6,3 puan değerini aldı. Geçen yılın aynı dönemine göre KOPE 10,3 puan artarken, TEPE 0,9 puan azaldı. Geçen aya göre KOPE 3,0 puan artış, TEPE ise 1,7 puan azalış gösterdi. Konya perakendesi, Türkiye geneli ve AB-28'den daha iyi performans gösterdi. KOPE değerinin geçen yıla ve geçen aya kıyasla artmasında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki artış etkili oldu.

Konyalı perakendecilerin satış beklentileri Türkiye genelinden daha yüksek:

Kasım 2017'de Konya'da faaliyet gösteren perakendecilerin yüzde 38'i önümüzdeki 3 ayda satışlarının artmasını beklerken, satışlarının düşmesini bekleyenlerin oranı yüzde 26,7 düzeyinde oldu. Satışlarında bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 35,3 olarak belirlendi. Gelecek 3 aydaki satış beklentileri Kasım 2016'ya göre 16,7 puan, Ekim 2017'ye göre ise 5,0 puan

Şekil-1. KOPE ile TEPE karşılaştırılması* (Kasım 2016 - Kasım 2017)

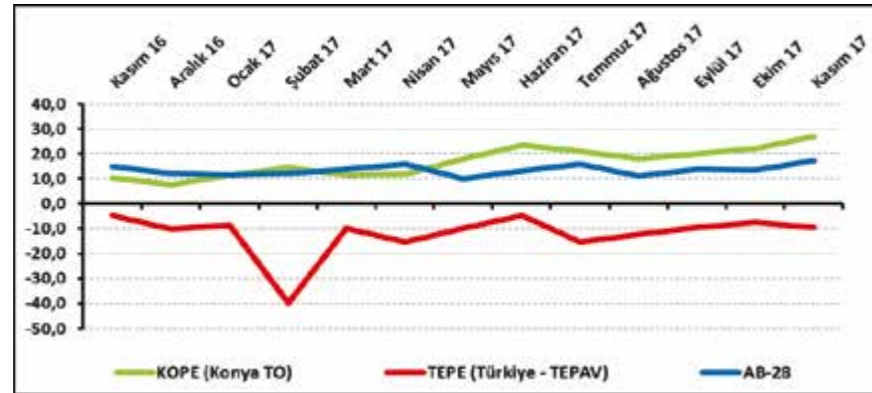

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Tablo-1. Konya Perakende Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-0,3	1,5	-2,1	-0,9	3,8	1,5	0,8	1,6	-2,5	1,9	10,0	6,2
2016	2,4	-2,0	-4,3	-2,2	-2,4	-2,7	-1,6	2,5	-1,0	0,2	-4,0	-6,3
2017	-7,2	-4,3	-1,1	-2,4	0,9	4,8	0,1	5,0	7,4	3,3	6,3	

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (Kasım 2016 - Kasım 2017)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	27,1	15,1	18,8	18,3	23,1	13,6	20,4	14,4	13,3	16,4	41,8	21,9
2016	21,4	14,0	5,2	16,3	10,1	12,0	5,7	20,0	12,6	16,1	10,4	7,5
2017	11,4	14,7	11,5	11,9	18,1	23,6	21,1	18,0	20,2	22,1	27,1	

arttı. Gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinde Konya, Kasım 2017'de Türkiye geneli ve AB-28'den daha iyi performans sergiledi.

Konya'da perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı arttı:

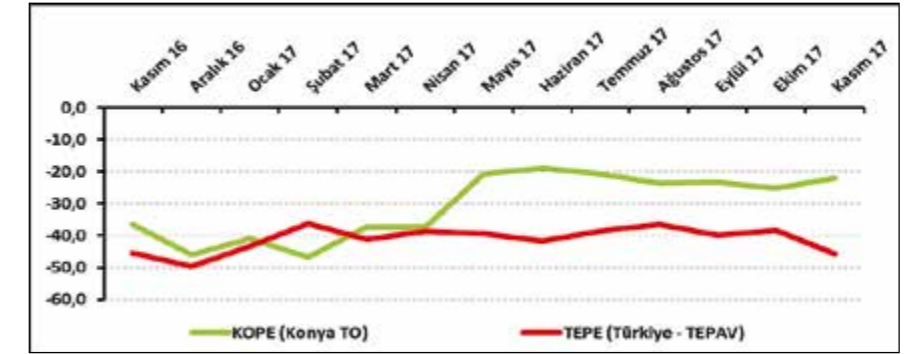
Kasım 2017'de işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre 3,3 puan artarak -21,9 değerini aldı. İşlerdeki toparlanma algısı geçen yılın aynı ayına göre ise 14,5 puan arttı.

İşlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı Kasım 2017'de yüzde 21,3 olurken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 39 oldu. KOPE anketine katılanların yüzde 39,7'si ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişmediğini belirtti. Kasım ayında Konya'daki perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısının Türkiye genelindeki perakendecilere göre daha olumlu olduğu görüldü.

Perakende güveni kasım ayında da en çok "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri" sektöründe arttı:

Konya'da perakende sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında kasım ayında geçen yılın aynı dönemine göre "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar", "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" ve "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)" sektörleri artış gösterdi. "Motorlu taşıtlar" sektörü ise azalış gösteren tek sektör oldu. "Yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar", "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" sektörlerindeki artış ortalamasının üzerinde gerçekleşti.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (Kasım 2016 - Kasım 2017)

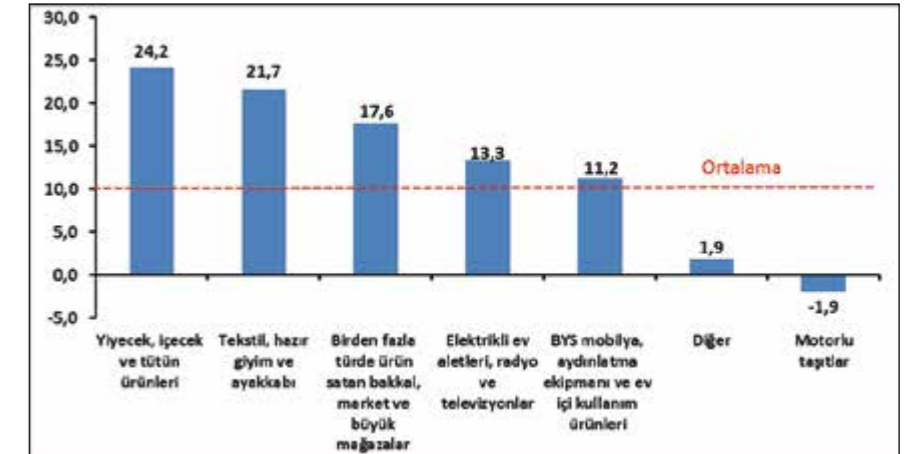

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-12,2	-12,9	-19,1	-15,4	-12,5	-12,3	-15,9	-23,1	-24,1	-25,3	-29,2	-25,9
2016	-28,1	-27,0	-32,2	-32,1	-34,3	-34,2	-27,7	-30,7	-34,4	-33,2	-36,4	-45,8
2017	-40,9	-46,6	-37,2	-37,3	-20,7	-18,9	-20,6	-23,7	-23,4	-25,2	-21,9	

Şekil-4. Alt sektör bazında KOPE'nin Kasım 2017'de bir önceki yıla göre değişimi* (puan)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Perakendecilerin sipariş ve satış beklentileri arttı:

KOPE ve TEPE değerleri sorular bazında karşılaştırıldığında, Kasım 2017’de “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış ve istihdam beklentileri”, “geçen yıla göre işlerin durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergelerinde Konya’nın Türkiye’ye göre daha iyi bir performans sergilediği görüldü. Konya perakendesinde “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış beklentisi” ve “geçen yıla göre işlerin durumu” göstergeleri hem Kasım 2016’ya hem de Ekim 2017’ye göre arttı. “Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri Kasım 2016’ya göre azalış, Ekim 2017’ye göre artış gösterirken; “önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi” göstergesi ters seyir izledi.

Perakende güveninde Türkiye, AB-28 ve Euro Bölgesi’nin gerisinde kaldı:

AB-28 ülkeleri ve Türkiye’nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Malta’nın Kasım ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Malta’yı; Finlandiya, Slovenya ve Macaristan takip etti. Avusturya, Yunanistan ve İngiltere ise perakende güveninde geçen yıla göre en fazla düşüş yaşanan ülkeler oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi’nde perakende güveni geçen yıla göre arttı. Türkiye, geçen yıla göre perakende güveni değişiminde AB-28 ve Euro Bölgesine göre daha kötü performans sergiledi.

Tablo-4. KOPE ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 11/2016	KOPE (Konya) 10/2017	KOPE (Konya) 11/2017	Bir önceki aya göre değişim 11/2017	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2017	TEPE (Türkiye) 11/2017
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-28,0	-17,2	-12,7	4,5	15,3	-55,1
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz?	5,7	5,1	4,3	-0,8	-1,4	9,7
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-2,5	6,6	16,8	10,2	19,3	-24,1
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	10,4	22,1	27,1	5,0	16,7	-9,6
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	5,5	8,9	6,1	-2,8	0,6	-2,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	34,7	28,8	30,7	1,9	-4,0	39,2
İşlerinizin geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-36,4	-25,2	-21,9	3,3	14,5	-45,6
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	6,3	-7,7	4,7	12,4	-1,6	0,9

* Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir. Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-5. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye’nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları* (Kasım 2016’ya göre)

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 2017
Malta	41,3	27,0
Finlandiya	30,0	21,7
Slovenya	9,4	30,7
Macaristan	8,4	12,1
Romanya	7,9	8,4
Fransa	7,3	-0,8
Stovakya	7,2	21,5
Makedonya Cumhuriyeti	6,0	6,7
Polonya	5,7	6,5
İtalya	5,5	11,7
Karadağ	3,7	16,4
Danimarka	3,3	9,0
Euro Bölgesi-19	2,7	4,2
Belçika	1,6	-5,6
Sırbistan	1,5	9,7
AB-28	1,2	6,0

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre Perakende Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 2017
Hırvatistan	1,2	13,7
İsveç	0,9	16,5
Çek Cumhuriyeti	0,3	21,4
Almanya	0,2	1,6
Bulgaristan	0,0	17,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	0,0	6,4
Hollanda	0,0	6,1
Portekiz	-0,1	2,8
Türkiye	-0,9	-18,3
Letonya	-1,0	3,5
İspanya	-1,3	10,0
Litvanya	-2,7	5,9
Estonya	-4,6	8,3
İngiltere	-6,4	9,8
Yunanistan	-8,6	2,3
Avusturya	-9,4	-8,1

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

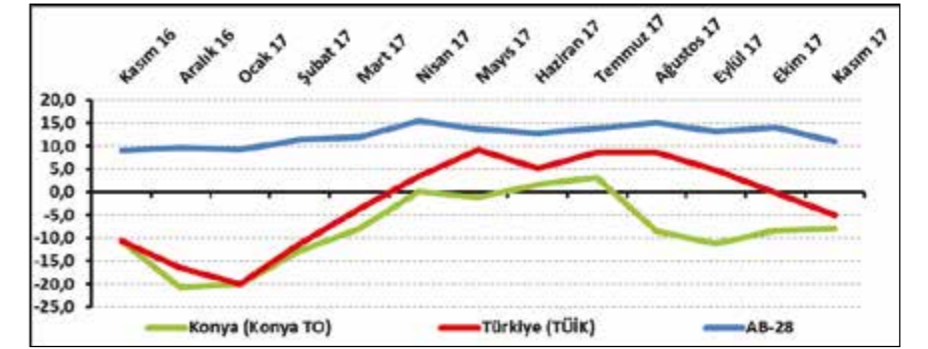
KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜNÜN ÇALIŞAN SAYISI BEKLENTİSİ ARTTI

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen aya ve geçen yılın aynı ayına göre yükseldi. Önümüzdeki 3 ayda hizmetlere olan talep beklentisi Ekim 2017’ye göre yükselirken, Kasım 2016’ya göre düştü. Konya hizmetler sektörünün önümüzdeki dönemde hizmetlere olan talep beklentisi, Türkiye genelinden daha yüksek değer alırken, AB-28’den daha düşük bir değer aldı. Önümüzdeki 3 ayda çalışan sayısı beklentisinde ve fiyat beklentisinde geçen aya göre artış gözlemlendi.

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya ve geçen yıla göre yükseldi:

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre 0,3 puan, geçen yıla göre 2,7 puan yükselerek -8 puan değerini aldı. Türkiye genelini temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi ise Kasım 2017’de geçen aya göre 4,8 puan düşerken, geçen yıla göre 5,7 puan yükselerek -5 puan değerini aldı. Buna karşın AB-28’i temsil eden hizmetler sektörü güven endeksi Kasım 2017’de bir önceki aya göre 3,2 puan düşerken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,9 puan yükselerek 10,9 puan değerini aldı. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, Kasım ayında Türkiye geneli ve AB-28’den daha kötü performans sergiledi. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksinin geçen aya göre yükselmesinde geçtiğimiz 3 aydaki hizmetlere olan talepteki artış ve gelecek 3 aydaki hizmetlere olan talep beklentisindeki artış etkili olmuştur.

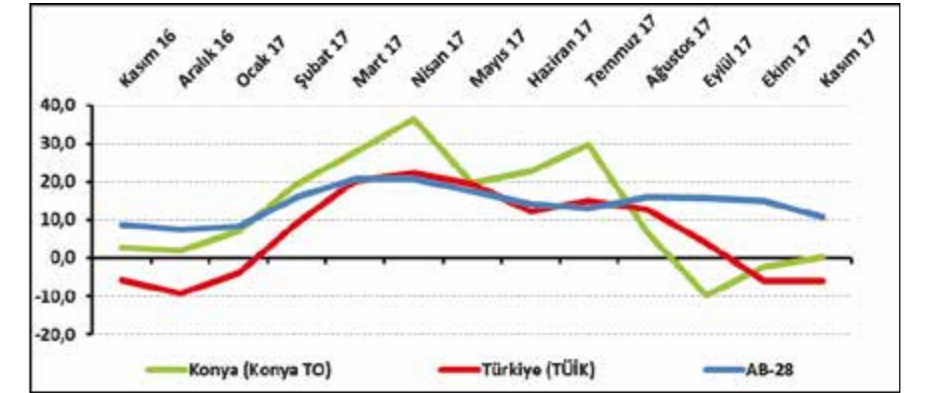
Şekil-1. Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırması* (Kasım 2016 - Kasım 2017)

Tablo-1. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	7,3	-0,1	-5,6	-2,6	-4,1	1,7	0,9	7,0	9,8	7,9	3,7	2,2
2015	6,4	7,3	3,6	5,8	1,3	-6,1	1,8	-8,8	-12,0	-6,0	4,2	5,8
2016	-6,3	-3,3	-1,7	-1,7	-8,6	-4,8	-2,0	-9,4	-4,1	-11,5	-10,7	-20,7
2017	-20,0	-12,7	-8,0	0,0	-1,2	1,7	3,2	-8,5	-11,3	-8,3	-8,0	

Şekil-2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı) (Kasım 2016 - Kasım 2017)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	35,0	38,7	36,0	34,3	28,0	31,0	36,7	45,3	36,0	17,0	9,0	19,7
2015	34,7	38,0	25,7	24,7	26,3	5,0	28,7	6,3	8,7	22,7	46,3	35,3
2016	20,7	33,0	35,3	35,3	23,7	29,7	23,0	28,1	21,3	8,0	2,7	2,0
2017	7,0	19,4	27,7	36,3	19,7	22,7	29,7	6,7	-9,7	-2,3	0,3	

Konya hizmetler sektörünün yüzde 30’u önümüzdeki dönemden umutlu:

Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisinin denge değeri Kasım 2017’de bir önceki aya göre 2,6 puan yükselirken, geçen yılın aynı dönemine göre 2,4 puan düşerek 0,3 puan değerini aldı. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisi bir önceki aya

göre Konya’da yükselirken, Türkiye genelinde aynı kaldı. Kasım ayında Konya, Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi. Kasım 2017’de Konya’da hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 29,7’si önümüzdeki 3 ayda verdikleri hizmetlere olan talepte artış beklerken, yüzde 29,3’ü talepte düşme beklendiklerini ifade etti.

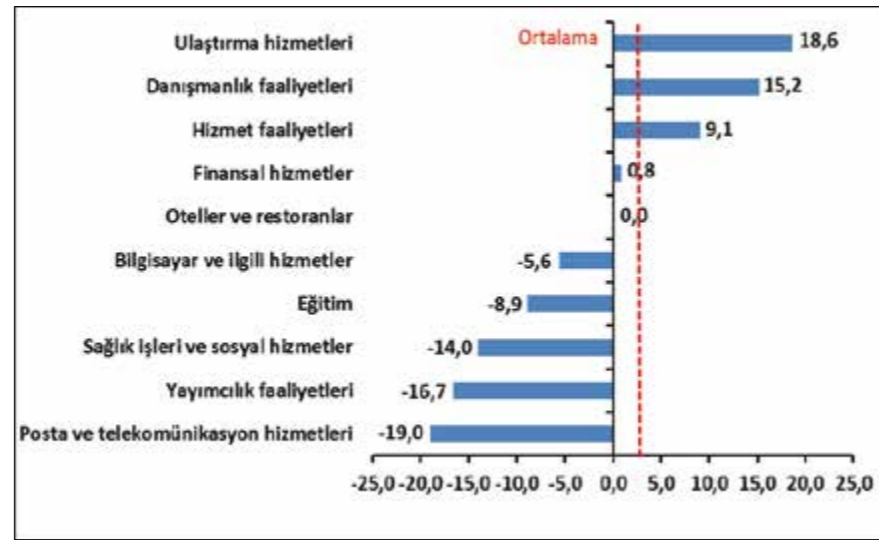
Kasım ayının lideri ulaştırma hizmetleri sektörü oldu:

Kasım ayında Konya’da hizmetler sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, “ulaştırma hizmetleri” sektörünün en iyi performans gösteren sektör olduğu görüldü. Bu sektörü “danışmanlık faaliyetleri”, “hizmet faaliyetleri” ve “finansal hizmetler” sektörleri takip etti. Bu sektörlerde geçen yıla göre artış yaşanırken, “oteller ve restoranlar” sektöründe geçen yıla göre değişim gözlenmedi. “Bilgisayar ve ilgili hizmetler”, “eğitim”, “sağlık işleri ve sosyal hizmetler”, “yayıncılık faaliyetleri” ve “posta ve telekomünikasyon hizmetleri” sektörleri geçen yıla göre düşüş yaşanan sektörler oldu. Endeks değerine göre bir önceki yıla göre gözlenen azalmanın en yüksek olduğu sektör “posta ve telekomünikasyon hizmetleri” sektörüdür.

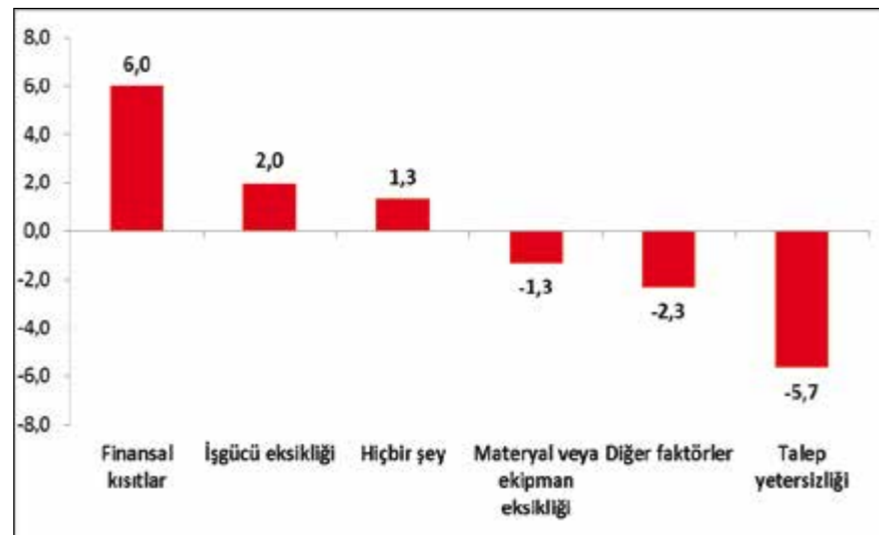
Firmaların yüzde 34’ü talep yetersizliğinden şikâyet ediyor:

Konya’da hizmetler sektöründe faaliyetleri kısıtlayan faktörlerin geçen yıla göre değişimleri incelendiğinde finansal kısıtlardan, işgücü eksikliğinden şikâyet edenlerin oranında ve faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şeyin olmadığını söyleyenlerin oranında geçen yıla göre artış yaşanmıştır. Materyal veya ekipman eksikliğinden, diğer faktörlerden ve talep yetersizliğinden şikâyet edenlerin oranında ise geçen yıla göre düşüş yaşanmıştır. Kasım ayında hizmetler sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 33,7’si faaliyetlerini kısıtlayan temel etmenin talep yetersizliği olduğunu dile getirmiştir. Firmaların yüzde 26,3’ü finansal kısıtların, yüzde 11,7’si diğer faktörlerin, yüzde 4,3’ü işgücü eksikliğinin ve yüzde 0,3’ü materyal veya ekipman eksikliğinin faaliyetlerini kısıtladığını vurgulamıştır. Faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şeyin olmadığını ifade edenlerin

Şekil-4. Alt sektörler bazında endeksin Kasım 2017’de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

Şekil-5. Faaliyetleri kısıtlayan temel etkenlerin Kasım 2017’de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

Tablo-3. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 11/2016	Konya (Konya TO) 10/2017	Konya (Konya TO) 11/2017	Bir önceki aya göre değişim 11/2017	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2017	Türkiye (TÜİK) 11/2017
Geçtiğimiz üç ayda işleriniz nasıl değişti?	-19,3	-10,0	-16,3	-6,3	3,0	-3,8
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talep nasıl değişti?	-15,3	-12,7	-8,0	4,7	7,3	-5,1
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	2,7	-2,3	0,3	2,6	-2,4	-6,1
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	0,3	-20,0	-8,7	11,3	-9,0	-5,0
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	2,7	-8,3	-0,7	7,6	-3,4	-7,1
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlerin fiyatlarının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	11,7	5,3	26,3	21,0	14,6	6,8
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde (hizmet satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?	-21,0	-19,7	-21,3	-1,6	-0,3	

oranı ise yüzde 23,7 olmuştur.

Konya hizmetler sektörü, gelecek döneme ilişkin göstergelerde Türkiye genelinden daha yüksek:

Konya ve Türkiye, Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Anketi soruları bazında karşılaştırıldığında, kasım ayında Konya’nın gelecek döneme ilişkin tüm göstergelerde Türkiye’ye göre daha iyi bir performans sergilediği görüldü. “Geçtiğimiz üç ayda işlerin durumu” ve “geçen yılın aynı dönemine göre iş hacmi” göstergelerinde geçen aya göre düşüş yaşandı. Diğer tüm göstergelerde ise aynı dönemde artış olduğu gözlemlendi.

Kasım ayında hizmetler sektöründe AB, Türkiye’ye göre daha iyi performans sergiledi:

AB-28 ülkeleri ve Türkiye’nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi değerlerine bakıldığında, Gü-

ney Kıbrıs Rum Yönetimi’nin geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’ni; Danimarka, Estonya, Finlandiya ve Macaristan takip etti. Geçen yıla göre en fazla düşüş ise

Slovakya’da yaşandı. Slovakya’yı, İngiltere ve Belçika takip etti. Türkiye Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen yıla göre Euro bölgesine ve AB-28 ülkelerine kıyasla daha iyi performans sergiledi.

Tablo-3. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye’nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Kasım 2016’ya göre)

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 17	Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 17
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	26,0	39,8	Euro Bölgesi-19	4,1	14,7
Danimarka	12,4	10,4	Letonya	3,2	5,5
Estonya	12,3	12,0	Bulgaristan	2,7	12,6
Finlandiya	11,4	20,7	Polonya	2,6	2,4
Macaristan	11,2	14,5	AB-28	1,8	10,9
Portekiz	9,6	10,0	Almanya	1,7	21,7
Karadağ	9,4	-1,1	Romanya	0,1	9,2
Fransa	8,2	6,7	Malta	-0,1	22,5
Avusturya	8,0	26,2	İspanya	-0,2	16,0
Makedonya	7,4	16,8	İsveç	-1,3	26,0
Slovenya	7,3	27,7	Hırvatistan	-1,5	15,3
Yunanistan	7,1	12,9	Çek Cumhuriyeti	-2,1	37,0
Türkiye	5,7	-5,0	Sırbistan	-3,5	10,7
Litvanya	5,5	18,1	Belçika	-5,3	12,8
Hollanda	5,0	14,1	İngiltere	-8,6	-7,6
İtalya	4,9	11,1	Slovakya	-8,7	11,3

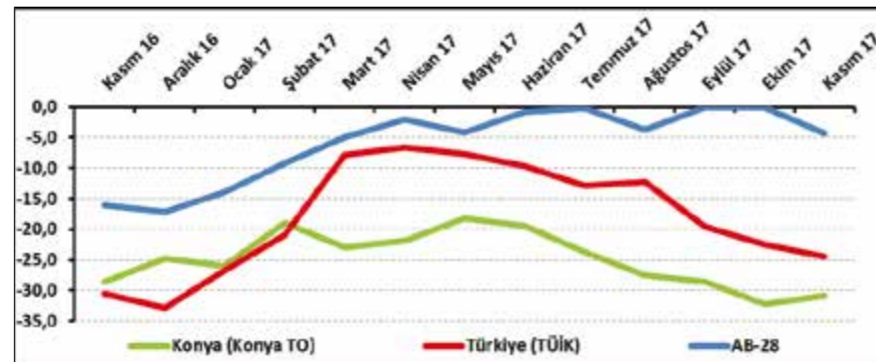

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ
GÜVEN ENDEKSİ

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN SATIŞ FİYATI BEKLENTİSİ DÜŞTÜ
Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen yılın aynı dönemine göre düşerken, geçen aya göre yükseldi. Mevcut siparişler ise; Ekim 2017 ve Eylül 2016'ya göre yükseldi. Konya inşaat sektörünün önümüzdeki dönem işlere olan talep beklentisinde artış gözlenirken, çalışan sayısı ve fiyat beklentisinde geçen aya göre düşüş gözlemlendi.

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre yükseldi:
Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, Kasım 2017'de geçen aya göre yükselirken, geçen yılın aynı

Şekil-1. İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırılması* (Kasım 2016 – Kasım 2017)

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Tablo-1. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	-8,3	6,5	-0,3	-6,8	-5,0	-3,8	-10,0	-6,3	-14,1	-14,5	-13,3	-13,3
2015	-16,3	-8,3	-14,0	-14,0	-15,8	-20,5	-26,3	-24,0	-28,0	-37,0	-24,6	-30,0
2016	-25,3	-19,5	-21,3	-22,8	-23,5	-18,5	-23,5	-23,0	-29,5	-29,0	-28,5	-24,8
2017	-26,0	-19,0	-23,0	-21,8	-18,2	-19,5	-23,8	-27,5	-28,5	-32,3	-30,8	

dönemine göre düştü. Endeks değeri, geçen yılın aynı dönemine göre 2,3 puan düşerken, geçen aya göre 1,5 puan yükseldi ve -30,8 puan değerini aldı. Kasım 2017'de Türkiye genelini temsil eden inşaat sektörü güven endeksi -24,5 puan, AB-28'i temsil eden endeks ise -4,3 puan değerini aldı. Kasım ayında inşaat sektörü güven endeksi, geçen aya göre Konya'da yükselirken, Türkiye geneli ve AB-28'de düştü. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, kasım ayında Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi.

Konya'da inşaat sektörünün yüzde 61'i mevcut siparişlerin normal seviyede olduğunu ifade etti:

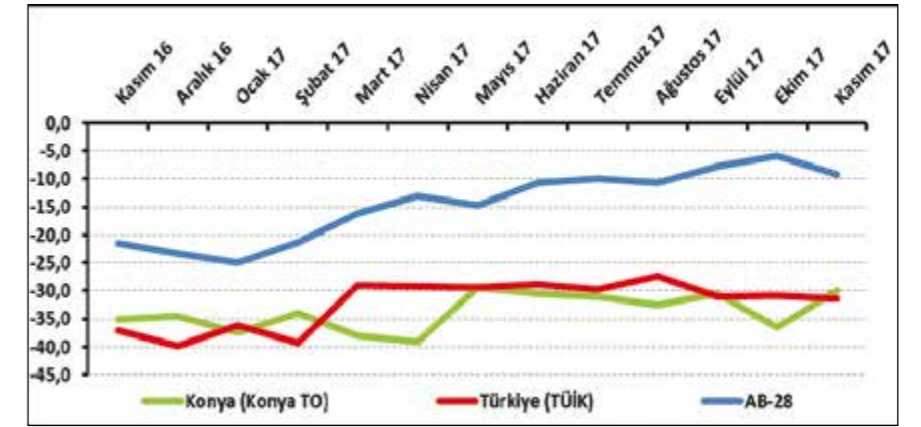
Mevcut sipariş durumunun denge değeri, bir önceki aya göre ve geçen yılın aynı dönemine göre yükseldi. Böylelikle söz konusu değer, Kasım 2017'de -30 puan değerini almış oldu.

Kasım 2017'de Konya'da inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 4,5'i mevcut siparişlerinin normalin üzerinde olduğunu belirtirken, yüzde 34,5'i normalin altında olduğunu ifade etti. Mevcut siparişlerinin normal seviyede olduğunu belirtenlerin oranı ise yüzde 61 oldu. Mevcut siparişlerin durumu geçen yıla göre hem Konya ve Türkiye genelinde hem AB-28'de yükseldi. Konya inşaat sektöründeki mevcut siparişlerin denge değeri, kasım ayında Türkiye genelinden daha iyi performans gösterdi.

Konya'da gelecek dönemdeki istihdam beklentisi geçen aya göre düştü:

Önümüzdeki 3 aylık çalışan sayısı beklentisi Kasım 2017'de bir önceki aya göre 3,5 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 9,5 puan düştü. Böylelikle istihdam

Şekil-2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı) (Kasım 2016 – Kasım 2017)

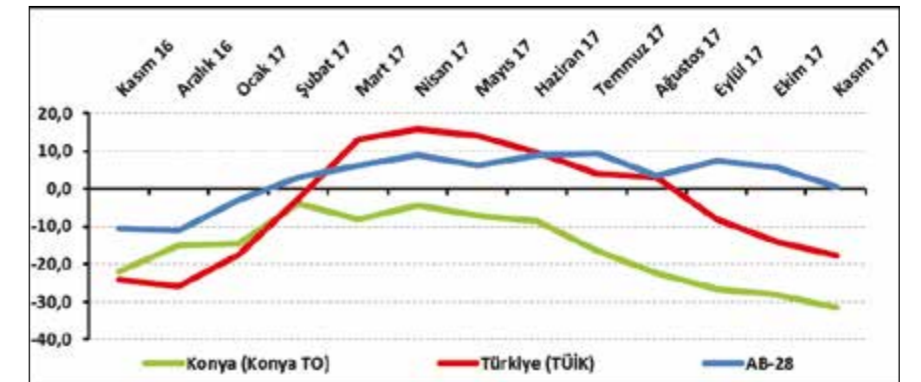

*Mevsimsellikten arındırılmış seriler

Tablo-2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	-31,0	-19,0	-19,0	-28,0	-26,5	-19,5	-28,0	-19,5	-23,1	-18,0	-23,5	-22,0
2015	-32,0	-28,0	-28,5	-26,5	-26,5	-30,0	-37,0	-29,5	-31,0	-43,5	-33,7	-35,0
2016	-37,0	-34,5	-34,5	-35,5	-35,0	-35,0	-36,0	-34,0	-38,5	-38,5	-35,0	-34,5
2017	-37,5	-34,0	-38,0	-39,0	-29,4	-30,5	-31,0	-32,5	-30,5	-36,5	-30,0	

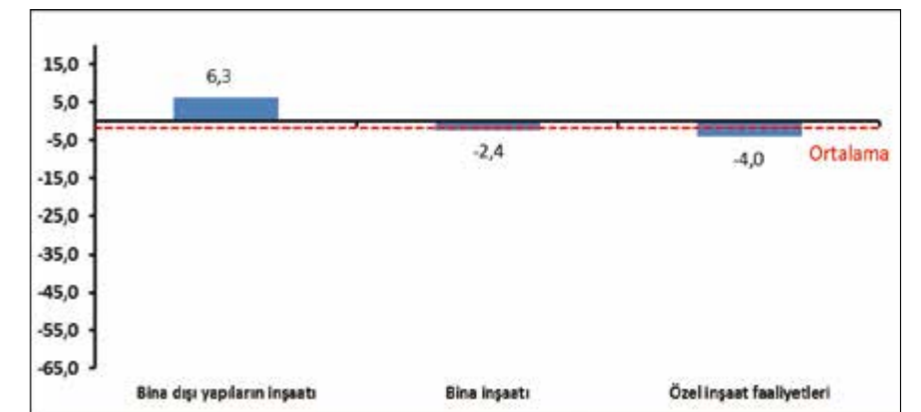
Şekil-3. Önümüzdeki 3 aylık çalışan sayısı beklentisi* (%arttı - %azaldı) (Kasım 2016 – Kasım 2017)

Tablo-3. Önümüzdeki 3 aylık çalışan sayısı beklentisi* (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	14,5	32,0	18,5	14,5	16,5	12,0	8,0	7,0	-5,0	-11,0	-3,0	-4,5
2015	-0,5	11,5	0,5	-1,5	-5,0	-11,0	-15,5	-18,5	-26,0	-30,5	-15,6	-25,0
2016	-13,5	-4,5	-8,0	-10,0	-12,0	-2,0	-11,0	-12,0	-20,5	-19,5	-22,0	-15,0
2017	-14,5	-4,0	-8,0	-4,5	-7,0	-8,5	-16,5	-22,5	-26,5	-28,0	-31,5	

Şekil-4. Alt sektörler bazında endeksin Kasım 2017'de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

beklentisinin denge değeri -31,5 puan oldu.

Kasım 2017’de, Konya’da inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 5,5’i önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısında artış beklerken, çalışan sayısında düşüş bekleyenlerin oranı yüzde 37 oldu.

Çalışan sayısı beklentisi geçen yılın aynı dönemine göre Konya’da düşerken, Türkiye geneli ve AB-28’de yükseldi. Konya inşaat sektöründe önümüzdeki döneme ilişkin istihdam beklentisi, kasım ayında Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi.

Kasım ayında bina dışı yapıların inşaatı sektöründe artış oldu:

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi alt sektörler itibarıyla incelendiğinde, Kasım 2017’de geçen yılın aynı dönemine göre “bina dışı yapıların inşaatı” sektöründe artış olduğu, “bina inşaatı” ve “özel inşaat faaliyetleri” sektörlerinde ise düşüş olduğu gözlemlenmiştir. Bu sektörlerde gözlenen düşüş ortalama düşüşün üzerinde gerçekleşmiştir.

Firmaların yüzde 31’i talep yetersizliğinin faaliyetlerini kısıtladığını söylüyor:

Konya’da inşaat sektöründe faaliyetleri kısıtlayan faktörlerin geçen yıla göre değişimi incelendiğinde Kasım 2017’de talep yetersizliğinden ve materyal veya ekipman eksikliğinden şikayet edenlerin oranında ve faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şeyin olmadığını söyleyenlerin oranında geçen yıla göre artış yaşandığı görülmüştür. “Diğer faktörler”, “işgücü eksikliği”, “hava şartları” ve “finansal kısıtlar” gibi unsurlardan şikayet edenlerin oranında ise geçen yıla göre düşüş yaşanmıştır.

Faaliyetleri kısıtlayan faktör-

Şekil-5. İnşaat faaliyetlerini kısıtlayan temel etkenlerin Kasım 2017’de bir önceki yıla göre değişimi (puan)

ler dile getirilme sıklığına göre ele alındığında Kasım 2017’de firmaların, en çok talep yetersizliğinden şikayet ettiği görülmüştür. Bu dönemde talep yetersizliğinden şikayet eden firmaların toplam içindeki payı yüzde 31’dir. Dile getirilen diğer kısıtların yüzdesel dağılımları sırasıyla şöyledir: hava şartları (yüzde 16), materyal veya ekipman eksikliği (yüzde 15), finansal kısıtlar (yüzde 14), diğer faktörler (yüzde 10,5), işgücü eksikliği (yüzde 6). Firmaların yüzde 7,5’i ise faaliyetlerini kısıtlayan hiçbir şey olmadığını belirtmiştir.

Konya inşaat sektörünün mevcut sipariş durumu, Türkiye genelinden daha yüksek

Konya ve Türkiye İnşaat Sektörü Güven Endeksi Anketi sorular bazında karşılaştırıldığında, Konya’nın yalnızca “mevcut siparişlerin durumu” göstergesinde Türkiye’ye kıyasla daha iyi bir performans sergilediği görülmüştür. Konya inşaat sektörü alt göstergeler itibarıyla incelendiğinde, gelecek üç ayda “çalışan sayısı” ve “satış fiyatları” göstergelerinde bir önceki aya göre düşüş olduğu gözlemlenmiştir. Diğer tüm göstergelerde aynı dönemde artış yaşanmıştır.

Macaristan, 1 yılda inşaat sektörü güven endeksini en fazla artıran ülke oldu:

AB-28 ülkeleri ve Türkiye’nin inşaat sektörü güven endeksi değerlerine bakıldığında, Macaristan’ın geçen yılın aynı ayına göre en fazla artış yaşanan ülke olduğu görüldü. Macaristan’ı; İspanya, Fransa, Letonya ve Hollanda takip etti. Geçen yıla göre en fazla düşüş ise Yunanistan’da yaşandı. Türkiye, geçen yıla göre Euro Bölgesi ve AB-28’e kıyasla daha kötü performans sergiledi.

Tablo-4. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 11/2016	Konya (Konya TO) 10/2017	Konya (Konya TO) 11/2017	Bir önceki aya göre değişim 11/2017	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 11/2017	Türkiye (TÜİK) 11/2017
Geçtiğimiz üç ayda inşaat (yapma) faaliyetleriniz nasıl değişti?	-30,0	-31,0	-24,0	7,0	6,0	-7,3
Mevcut siparişlerinizin (mevsim normallerine göre) ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?	-35,0	-36,5	-30,0	6,5	5,0	-31,3
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-22,0	-28,0	-31,5	-3,5	-9,5	-17,8
Gelecek üç ayda satış fiyatlarınızın ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	1,5	-24,0	-25,5	-1,5	-27,0	2,8
Gelecek üç ayda şirketinizin yaptığı işlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-24,5	-30,0	-29,5	0,5	-5,0	
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	-23,5	-29,0	-26,0	3,0	-2,5	
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde nasıl bir gelişme oldu?	-42,5	-37,0	-33,0	4,0	9,5	

Tablo-5. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye’nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Kasım 2016’ya göre)

Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre İnşaat Sektörü Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 2017	Ülkeler/ (Puan)	Kasım 2016’ya göre İnşaat Sektörü Güven Endeksi’ndeki Değişim	Kasım 2017
Macaristan	23,9	10,4	Litvanya	9,3	-23,5
İspanya	22,8	-12,8	İsviçre	9,0	23,0
Fransa	20,9	-2,5	Çek Cumhuriyeti	8,8	-20,3
Letonya	20,2	-20,0	Slovakya	8,5	-10,0
Hollanda	17,9	32,0	Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	7,3	-16,7
Malta	17,5	17,6	Belçika	7,3	-5,9
Finlandiya	17,5	-5,0	Bulgaristan	7,1	-15,3
Avusturya	16,2	-2,0	Türkiye	6,1	-24,5
Euro Bölgesi-19	14,5	-2,7	İtalya	5,2	-12,7
Slovenya	13,3	7,0	Danimarka	4,5	-9,4
AB-28	11,7	-4,3	Sırbistan	3,6	-8,0
Polonya	11,5	-14,6	İngiltere	2,4	-9,6
Portekiz	11,2	-19,6	Makedonya	2,3	-12,6
Estonya	10,7	6,4	Lüksemburg	1,5	12,3
Almanya	10,5	3,0	Romanya	-0,5	-21,1
Hırvatistan	9,8	3,5	Karadağ	-2,7	-5,9
			Yunanistan	-9,0	-61,9

KONYA'DA SİGORTALI ÇALIŞAN SAYISI 304 BİN OLDU:

Konya İstihdam İzleme Bülteni; SGK verilerine göre "sigortalı ücretli çalışan sayısı, işyeri, esnaf, çiftçi ve kamu çalışan sayılarına" yer vermektedir. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), iyileştirme yaparak yeni aylık sigorta istatistiklerini yayımlamaya başladı. Ağustos 2017 verilerinin değerlendirildiği bu bültende yeni veriler kullanılmıştır. SGK'nın açıkladığı yeni verilerde eski seriden farklı olarak, 4/a kapsamındaki sigortalı ücretli çalışan sayılarına stajyer ve kursiyerler, 4/c kapsamındaki sigortalı ücretli sayılarında ise isteğe bağlı ve diğer sigortalılar dahil edilmemiştir. SGK'nın iyileştirilmiş verilerine göre Ağustos 2017'de sigortalı ücretli (4/a) çalışanların sayısı Türkiye genelinde 14 milyon 265 bin, Kon-

Tablo 1. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı (Ağustos 2016-Ağustos 2017)

	Konya	Türkiye
Temmuz 2016		13.362.031
Temmuz 2017	304.586	14.195.607

ya'da ise 304 bin olmuştur.

Konya'da 1 yılda işyeri sayısı 2 bin arttı:

Ağustos 2017'de işyeri sayısı Türkiye genelinde 1 milyon 825 bin olurken, Konya'da 44 bin olmuştur. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye işyeri sayısındaki artış, Türkiye'de 108 bin (yüzde 6,3), Konya'da ise 2 bin (yüzde 5) olmuştur. Son beş yılda Türkiye'deki işyeri sayısı yüzde 22,1, Konya'da yüzde 22,2 artmıştır.

Tablo 2. İşyeri Sayısı (4/a) (Ağustos 2016'ya göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Ağustos 2016	42.234	1.717.348
Ağustos 2017	44.332	1.825.023
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Fark)	2.098	107.675
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Artış, %)	5,0	6,3
Ağustos 2017 - Ağustos 2015 (Artış, %)	7,0	6,9
Ağustos 2017 - Ağustos 2014 (Artış, %)	12,7	11,6
Ağustos 2017 - Ağustos 2013 (Artış, %)	14,9	16,2
Ağustos 2017 - Ağustos 2012 (Artış, %)	22,2	22,1

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Konya, Ağustos 2017 verilerine göre son bir yılda işyeri sayısı artışına katkıda bulunan iller arasında 9'uncu sırada yer almıştır. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye işyeri sayısı değişiminde Konya, yüzde 5'lik artış ile 81 il arasında 63'üncü sıradadır. Konya, ağustos ayında işyeri sayısı en fazla olan iller arasında 7'nci sırada bulunmaktadır. Son bir yıldaki artış oranında ise işyeri sayısı en fazla olan 15 il arasında 11'inci sırada yer almaktadır.

Tablo 3. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan) (4/b) Sayısı (Ağustos 2016'ya göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Ağustos 2016	58.389	1.962.189
Ağustos 2017	64.454	2.034.842
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Fark)	6.065	72.653
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Artış, %)	10,4	3,7
Ağustos 2017 - Ağustos 2015 (Artış, %)	10,0	0,8
Ağustos 2017 - Ağustos 2014 (Artış, %)	14,4	2,6
Ağustos 2017 - Ağustos 2013 (Artış, %)	14,6	4,6
Ağustos 2017 - Ağustos 2012 (Artış, %)	15,2	5,0

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Konya'da kayıtlı esnaf sayısı 64 bin oldu:

SGK verilerine göre Ağustos 2017'de kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf (4/b) sayısı Türkiye genelinde 2 milyon 35 bin olurken, Konya'da 64 bin olmuştur. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kayıtlı esnaf sayısında, Türkiye'de 73 bin (yüzde 3,7), Konya'da ise 6 bin (yüzde 10,4) artış olmuştur. Son beş yılda Türkiye'deki kayıtlı esnaf sayısı yüzde 5, Konya'da yüzde 15,2 artmıştır.

Konya, Ağustos 2017 verilerine göre son bir yılda kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı artışına katkıda bulunan iller arasında 4'üncü sırada yer almıştır. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı değişiminde Konya, yüzde 10,4'lük artış ile 81 il arasında 22'nci sıradadır. Konya, ağustos ayında kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı en fazla olan iller arasında 6'ncı sırada yer almıştır. Son bir yıldaki artış oranında ise esnaf sayısı en fazla olan 15 il arasında 5'inci sırada yer almaktadır.

Konya'da çiftçi sayısı 45 bin oldu:

SGK verilerine göre Ağustos 2017'de tarım kapsamında çalışan kayıtlı çiftçi (4/b) sayısı Türkiye genelinde 719 bin, Konya'da ise 45 bin olmuştur. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kayıtlı çiftçi sayısı Türkiye'de 8 bin (yüzde 1,2) azalırken, Konya'da 3 bin (yüzde 7,6) artmıştır. Son beş yılda Türkiye'de kayıtlı çiftçi sayısı yüzde 34,7 oranında, Konya'da ise yüzde 24,2 oranında azalmıştır.

Konya, ağustos ayında kayıtlı çiftçi sayısı en fazla olan iller arasında 45 bin çiftçi ile ilk sırada yer almıştır. Konya'da kayıtlı çiftçiler Ağustos 2017 verilerine göre Türkiye genelindeki kayıtlı çiftçilerin yüzde 6,2'sini oluşturmaktadır.

Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kayıtlı çiftçi sayısı değişiminde Konya, yüzde 7,6'luk artış ile 81 il arasında 32'nci sırada yer almıştır.

Tablo 4. Kayıtlı Çiftçi (Tarım) (4/b) Sayısı (Ağustos 2016'ya göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Ağustos 2016	41.667	727.885
Ağustos 2017	44.843	719.077
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Fark)	3.176	-8.808
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Artış, %)	7,6	-1,2
Ağustos 2017 - Ağustos 2015 (Artış, %)	44,5	17,7
Ağustos 2017 - Ağustos 2014 (Artış, %)	-11,2	-22,3
Ağustos 2017 - Ağustos 2013 (Artış, %)	-16,0	-27,1
Ağustos 2017 - Ağustos 2012 (Artış, %)	-24,2	-34,7

*Mevsimsellikten arındırılmış rakamlar
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

Konya'da 1 yılda kamu çalışanı sayısı 3 bin azaldı:

SGK verilerine göre Ağustos 2017'de kamu çalışanlarının (4/c) sayısı Türkiye genelinde 2 milyon 960 bin olurken, Konya'da 76 bin olmuştur. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kamu çalışanı sayısı Türkiye'de 81 bin (yüzde 2,7), Konya'da 3 bin (yüzde 3,6) azalmıştır. Son beş yılda Türkiye'de kamu çalışanı sayısı

Tablo 5. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı (Ağustos 2016'ya göre yüzde değişim)

	Konya	Türkiye
Ağustos 2016	79.091	3.042.243
Ağustos 2017	76.233	2.960.311
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Fark)	-2.858	-81.932
Ağustos 2017 - Ağustos 2016 (Artış, %)	-3,6	-2,7
Ağustos 2017 - Ağustos 2015 (Artış, %)	0,6	0,4
Ağustos 2017 - Ağustos 2014 (Artış, %)	5,9	3,5
Ağustos 2017 - Ağustos 2013 (Artış, %)	13,6	11,2
Ağustos 2017 - Ağustos 2012 (Artış, %)	18,0	13,8

*Mevsimsellikten arındırılmış rakamlar
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), KTO Hesaplamaları

yüzde 13,8 oranında, Konya'da ise yüzde 18 oranında artmıştır. Ağustos 2016'dan Ağustos 2017'ye kamu çalışanı sayısı değişiminde Konya, yüzde 3,6'luk azalış ile 81 il arasında 52'inci sıradadır. Türkiye genelinde kamu çalışanı sayısı en fazla olan iller arasında Konya 5'inci sıradadır. Son bir yıldaki artış oranında kamu çalışanı sayısı en fazla olan 15 il arasında 11'inci sırada yer almaktadır.

Konya Ticaret Odası (KTO) tarafından Türkiye İstatistik Kurumu'ndan ve Türkiye İhracatçılar Meclisi'nden alınan verilere dayalı olarak hazırlanan "Konya Dış Ticaret Bülteni" ile Konya'nın dış ticaret durumu güncel veriler ışığında analiz edilmekte ve Konya ile Türkiye'nin dış ticareti arasında bir kıyaslama yapmak mümkün olmaktadır.

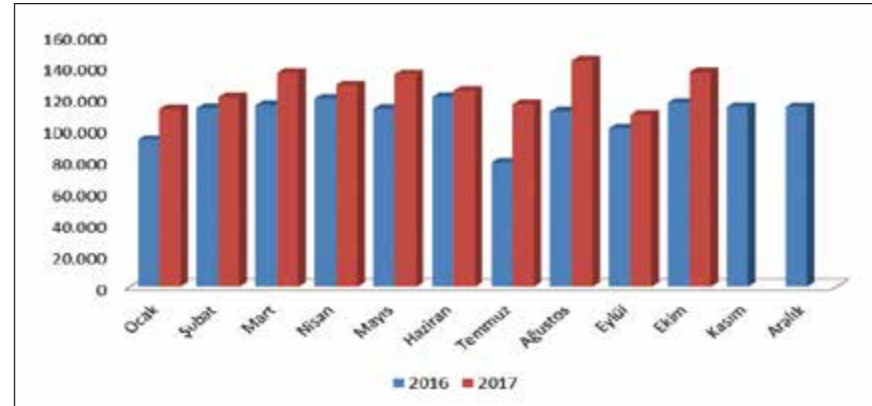
Konya'nın ihracatı geçen aya göre arttı:

Konya'da ihracat 2017 Eylül ayında 109,4 milyon dolar seviyesinde iken 2017 Ekim ayında bir önceki aya kıyasla yaklaşık 27,2 milyon dolar, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla 19,4 milyon dolar artarak 136,6 milyon dolar seviyesinde gerçekleşti. Türkiye'nin Ekim 2017 ihracatı ise 13,9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Konya'nın ithalatı geçen aya göre arttı:

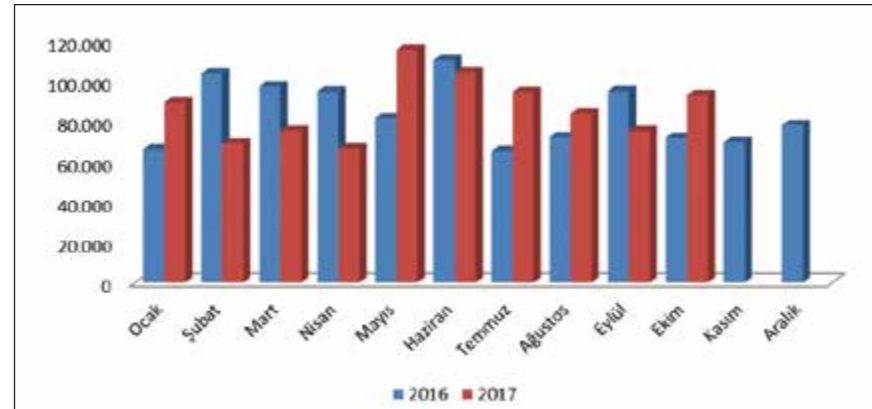
Eylül 2017'de 75,4 milyon dolar

Şekil-1: Aylara Göre Konya'nın İhracatı 2016-2017 (1000\$)

Kaynak: TÜİK

Şekil-2: Aylara Göre Konya'nın İthalatı 2016-2017 (1000\$)

Kaynak: TÜİK

Tablo-1: Aylara Göre Konya'nın İhracatı (2016-2017) (1000\$)

	İhracat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	95.517	113.643	115.705	119.885	113.377	120.844	79.047	111.591	100.949	117.245	114.570	114.505
2017	113.107	120.650	136.192	128.265	135.287	124.898	116.188	143.993	109.427	136.604		

Kaynak: TÜİK

Tablo-2: Aylara Göre Konya'nın İthalatı (2016-2017) (1000\$)

	İthalat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	66.362	104.057	97.618	95.006	81.772	110.705	65.507	72.416	95.229	72.050	69.925	78.332
2017	89.607	69.288	75.503	66.625	115.761	104.497	94.711	84.224	75.448	93.205		

Kaynak: TÜİK

seviyesinde olan ithalat rakamları, Ekim 2017'de bir önceki aya göre yüzde 23,5 artarken, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 29,4 artarak 93,2 milyon dolar seviyesine ulaştı. Türkiye ithalat rakamlarına bakıldığında ise Ekim 2017'de bir önceki aya göre 1,3 milyar dolarlık bir artış olduğu ve ithalatın 21,3 milyar dolar seviyesine yükseldiği görülmektedir.

2017 Ekim ayı itibarıyla Konya'nın Türkiye'nin toplam ihracat ve ithalatından aldığı pay sırasıyla, yüzde 0,98 ve yüzde 0,44 olarak gerçekleşmiştir. Konya'nın Ekim 2017'deki 230 milyon dolarlık dış ticaret hacmi ise Türkiye'nin toplam dış ticaret hacminin yüzde 0,65'ini oluşturmaktadır. Türkiye 2017 Ekim ayı itibarıyla 7,3 milyar dolarlık dış ticaret açığı verirken, Konya 44 milyon dolarlık dış ticaret fazlası vermiştir. Ekim ayında Türkiye için ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 66 iken Konya için bu oran yüzde 147 olmuştur. Konya'nın Ekim ayı ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16,5 artarken, Türkiye'nin ihracatı aynı dönemde yüzde 9 artmıştır. Öte yandan Konya'nın Ekim ayı ithalatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 29,4 artarken, Türkiye'nin Ekim ayı ithalatı yüzde 25 artmıştır. Konya'nın dış ticaret verilerine göre, bir önceki aya oranla 2017 Ekim ayı ithalatında yüzde 23,5'lik bir artış gözlenirken, ihracatında yüzde 24,8'lik bir artış gözlenmiştir. Türkiye'nin bir önceki aya oranla 2017 Ekim ayı ithalatında yüzde 6,5'lik bir artış gözlenirken, ihracatında ise yüzde 17,9'luk bir artış gözlenmiştir. Sektörlere göre ihracat verileri incelendiğinde, 2017 Ekim ayında

Tablo-3: Türkiye - Konya Karşılaştırmalı Dış Ticaret İstatistikleri - 2017 Ekim (milyon \$)

	İhracat (milyon \$)	İthalat (milyon \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyon \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalata Karşılama Oranı (%)	İhracat (Ekim; 2016-2017) Fark (%)	İthalat (Ekim; 2016-2017) Fark (%)
Türkiye	13.942	21.267	-7.324	35.209	66%	9,0%	25,0%
Konya	137	93	44	230	147%	16,5%	29,4%

Kaynak: TÜİK

Tablo-4: İhracatın Sektörel Dağılımı (Ekim; 2016-2017)

	Ekim-İhracat (\$)		Değişim	Konya'nın Toplam İhracatı İçindeki Pay (%) - Ekim 2017
	2017	2016		
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	43.001.220	31.812.487	35,2%	31,5%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	23.731.597	20.093.233	18,1%	17,4%
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	7.898.654	7.898.483	0,0%	5,8%
Alüminyum ve alüminyumdan esya	7.166.966	6.117.266	17,2%	5,2%
Demir veya çelikten esya	6.761.829	6.845.476	-1,2%	4,9%
Plastikler ve mamulleri	6.108.517	7.035.360	-13,2%	4,5%
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	5.460.941	6.052.371	-9,8%	4,0%
İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikler	4.630.890	4.904.968	-5,6%	3,4%
Kakao ve kakao müstahzarları	3.484.240	2.847.884	22,3%	2,6%
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	2.384.504	2.108.052	13,1%	1,7%
Toplam	136.603.954	117.244.700	16,5%	100,0%

Kaynak: TÜİK

Tablo-5: İhracat Partnerleri (Ekim -2017)

	Partner	İhracat (\$)	Pay
1	Irak	18.465.017	14%
2	Almanya	10.015.053	7%
3	İtalya	5.618.945	4%
4	Cezayir	5.598.320	4%
5	İran	5.110.948	4%
6	ABD	4.205.040	3%
7	Özbekistan	3.823.668	3%
8	Polonya	3.791.730	3%
9	Mısır	3.198.170	2%
10	İngiltere	2.841.243	2%
	Diğer	73.935.820	54%
	Toplam	136.603.954	100%

Kaynak: TÜİK

Tablo-6: İthalat Partnerleri (Ekim -2017)

	Partner	İhracat (\$)	Pay
1	Çin	16.491.285	18%
2	Rusya Federasyonu	16.009.929	17%
3	Almanya	8.871.867	10%
4	İtalya	5.044.122	5%
5	Hollanda	3.447.598	4%
6	Güney Kore	3.086.271	3%
7	Tayvan	2.898.445	3%
8	ABD	2.738.870	3%
9	Uruguay	2.620.093	3%
10	Suudi Arabistan	2.565.313	3%
	Diğer	29.430.842	32%
	Toplam	93.204.635	100%

Kaynak: TÜİK

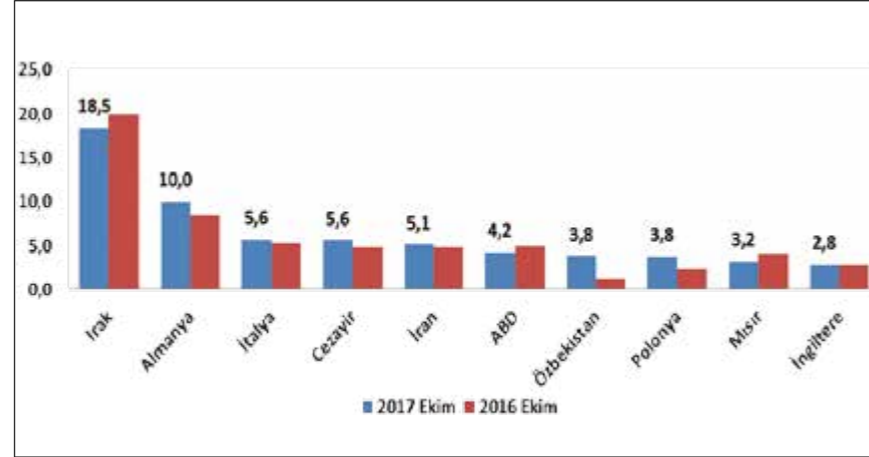
Konya'nın en fazla ihracat yaptığı ilk 10 sektörde bir önceki aya kıyasla çok fazla değişiklik olmadığı gözlenmiştir. Eylül 2017'de listede yer almayan ancak Ekim 2017'de yer alan sektörün; "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" sektörü olduğu görülmektedir. "Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" sektörü 43 milyon dolarlık ihracatı ile Ekim ayında Konya'nın toplam ihracatının yüzde 31,5'ini oluşturmaktadır; geçen yılın aynı ayına göre sektörün ihracatı yüzde 35,2 artmıştır. Geçen yılın aynı ayına göre listedeki ürünler arasında ihracatı en çok artan sektör "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" sektörü iken; ihracatı en çok azalan sektör "hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri" sektörüdür.

Konya'nın ithalatında Çin'in payı yüzde 18 seviyesinde

Ülkeler bazında Konya'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, Ekim 2017'de, ilk sırada 18,5 milyon dolarlık ihracat hacmi ile Irak yer almaktadır. Konya'nın Irak'a olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 1,5 milyon dolar azalarak 18,5 milyon dolara gerilemiştir. Irak, Konya'nın toplam ihracatının yüzde 14'ünü oluşturmaktadır. Irak'ın ardından 10 milyon dolarlık ihracat hacmi ile Almanya gelmektedir. Almanya'ya yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 1,6 milyon dolar artmıştır. Konya'nın en fazla ihracat yaptığı diğer ülkeler sırasıyla, İtalya, Cezayir, İran, ABD, Özbekistan, Polonya, Mısır ve İngiltere'dir. Konya, Ekim

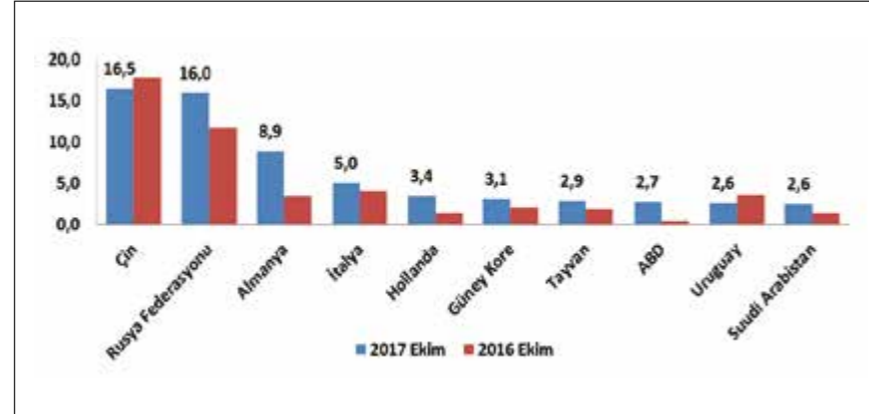

Şekil-3: Ülkelere Göre Konya'nın ihracatı (milyon \$) – İlk 10 Ülke (Ekim -2017)

Kaynak: TÜİK

Şekil-4: Ülkelere Göre Konya'nın İthalatı (milyon \$) – İlk 10 Ülke (Ekim -2017)

Kaynak: TÜİK

ayında en fazla ithalatı ise Çin'den yapmıştır. Konya'nın Çin'den yaptığı ithalat, yaklaşık 16,5 milyon dolar seviyesindedir ve yapılan toplam ithalatın yüzde 18'ini oluşturmaktadır. Konya'nın Çin'den sonra en fazla ithalat yaptığı ülke ise Rusya olmuştur. Konya'nın Rusya'dan yaptığı ithalat, geçen yılın aynı

ayına göre yaklaşık yüzde 36 artarak 11,7 milyon dolar seviyesinden, 16 milyon dolar seviyesine yükselmiş ve toplam ithalatın yüzde 17'sini oluşturmaktadır. Konya'nın en fazla ithalat yaptığı diğer ülkeler sırasıyla Almanya, İtalya, Hollanda, Güney Kore, Tayvan, ABD, Uruguay ve Suudi Arabistan'dır.

KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ

İŞ HAYATINA AÇILAN KAPI

Tıp Fakültesi

Hukuk Fakültesi

Mühendislik Fakültesi

Bilgisayar Mühendisliği
Endüstri Mühendisliği
Elektrik Elektronik Mühendisliği
İnşaat Mühendisliği
Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Mühendisliği
Mekatronik Mühendisliği
Makine Mühendisliği

İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi

Enerji Yönetimi
İslam Ekonomisi ve Finans
İşletme
Lojistik Yönetimi
Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik
Uluslararası Ticaret

Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi

İletişim Tasarımı ve Yönetimi
Mütercim - Tercümanlık (Arapça)
Psikoloji
Sosyal Hizmet
Sosyoloji
Tarih

Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Geleneksel Türk Sanatları
Grafik Tasarım
İç Mimarlık
Mimarlık
Resim

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu
Beslenme ve Diyetetik
Çocuk Gelişimi
Ebelik
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
Hemşirelik
Odyoloji

Adalet Meslek Yüksekokulu

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Anestezi
Çocuk Gelişimi
Diyaliz
Fizyoterapi
İlk ve Acil Yardım
Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sosyoloji (Tezli Y.L.)
Özel Hukuk (Tezli Y.L.)
Kamu Hukuku (Tezli Y.L.)
İşletme (Doktora)
İşletme (Tezli / Tezsiz Y.L.)
Muhasebe ve Denetim (Tezsiz Y.L.)
İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik (Tezli Y.L.)
Uluslararası Ticaret (Tezli Y.L.)
Grafik Tasarımı (Tezli Y.L.)
Enerji Yönetimi (Tezli / Tezsiz Y.L.)
Aile Danışmanlığı (Tezli Y.L.)

Fen Bilimleri Enstitüsü
Adli Bilişim Mühendisliği (Tezli Y.L.)
Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği (Tezli / Tezsiz Y.L.)
İnşaat Mühendisliği (Doktora)
İnşaat Mühendisliği (Tezli / Tezsiz Y.L.)
Mimarlık (Doktora)
Mimarlık (Tezli / Tezsiz Y.L.)

Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Odyoloji (Tezli Y.L.)

zahmetsiz
Mangal
keyfi

444 0 346

[f](#) [i](#) /yatanliosmanaga

www.yatanliosmanaga.com.tr

yatağanlı
Osmanağa

dgn